

Atodiad 3

Asegiadau Effaith Ysgol Nebo

Asegiad Effaith debygol ar y Gymuned	1
Asegiad Effaith Ieithyddol	23
Asegiad Effaith Llesiant	46
Asegiad Effaith Cydraddoldeb	57

ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR Y GYMUNED –

YSGOL NEBO

Medi 2026

1. CYFLWYNIAD

Wrth ddatblygu cynigion ar gyfer trefniadaeth ysgolion, mae'n ofynnol i'r Awdurdod gynnal asesiad o effaith debygol ar y gymuned, yn unol â Chod Trefniadaeth Ysgolion (011/2018).

Cefndir

Mae Ysgol Gynradd Nebo yn ysgol gymunedol wedi ei lleoli ym mhentref Nebo, sydd rhyw dair milltir o Benygroes, ac sydd yn darparu addysg ar gyfer dysgwyr rhwng 3-11 oed. Mae gostyngiad wedi bod yn niferoedd dysgwyr Ysgol Nebo dros y blyneddau diwethaf. Erbyn hyn, Ionawr 2026, dim ond 11 dysgwr Derbyn i Flwyddyn 6 ac 1 dysgwr Meithrin sy'n mynychu'r ysgol.

Yn eu cyfarfod ar 11 Chwefror 2025, bu i'r Cabinet gefnogi argymhelliad i gychwyn trafodaethau ffurfiol gyda rhanddeiliaid Ysgol Nebo er mwyn ystyried opsiynau ar gyfer y dyfodol. Rhwng Mawrth a Gorffennaf 2025, cynhaliwyd 3 cyfarfod lleol gyda rhan-ddeiliaid Ysgol Nebo ymhle cynigiwyd a thrafodwyd nifer o opsiynau.

Ar 14 Hydref 2025, penderfynodd Cabinet Cyngor Gwynedd i ymgymryd â phroses ymgynghori statudol ar gynnig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026, a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen, yn unol â gofynion Adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 5 Rhagfyr 2025 a 23 Ionawr 2026, a derbyniwyd 70 ymateb i'r ymgynghoriad.

Bu i Gabinet Cyngor Gwynedd ystyried yr adroddiad ar yr ymgynghoriad yn eu cyfarfod ar 19 Mai 2026 gan benderfynu cyhoeddi Hysbysiad Statudol ar y cynnig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026 a chynnig lleoedd i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen. Cyhoeddwyd yr Hysbysiad Statudol ar 3 Mehefin 2026 a chynhaliwyd cyfnod gwrthwynebu statudol o 28 diwrnod rhwng 3 Mehefin a 30 Mehefin 2026. Daeth y cyfnod gwrthwynebu i ben ar 30 Mehefin 2026 a derbyniwyd 20 gwrthwynebiad yn ystod y cyfnod hwnnw. Derbyniwyd hefyd ddeiseb gan Gorff Llywodraethol Ysgol Nebo yn gwrthwynebu'r cynnig, gyda 358 o lofnodion.

2. YR OPSIYNAU

Bu i'r Awdurdod ystyried a thrafod nifer o opsiynau ar gyfer dyfodol Ysgol Nebo, gan gynnwys:

- *Gwneud dim – parhau gyda strwythur presennol yr ysgol*
- *Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos*

Byddai'r opsiwn yma yn sicrhau parhad ym mhresenoldeb yr ysgol ym mhentref Nebo trwy drefniant cyd-weithio gydag ysgol neu ysgolion cyfagos, dan arweiniad pennaeth neu bennaethiaid ac un corff llywodraethol. Byddai cyrff llywodraethol yr ysgolion unigol yn cael eu diddymu a byddai corff llywodraethu ffederal (newydd) yn cael ei ffurfio. Byddai hunaniaeth yr ysgol o dan sylw (yn cynnwys enw, ethos, a gwisg ysgol) yn parhau, a byddai'n galluogi'r posibilrwydd o rannu staff, adnoddau, adeiladau, ac arbenigedd.

Ystyriwyd y posibilrwydd o ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos yn benodol Ysgol Llanllyfni ac Ysgol Bro Lleu.

- *Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos gan ychwanegu uned arbenigol ar gyfer plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn Ysgol Nebo.*

Byddai'r opsiwn yma yn sicrhau parhad ym mhresenoldeb yr ysgol ym mhentref Nebo trwy drefniant cyd-weithio gydag ysgol neu ysgolion cyfagos, dan arweiniad pennaeth neu bennaethiaid ac un corff llywodraethol. Byddai cyrff llywodraethol yr ysgolion unigol yn cael eu diddymu a byddai corff llywodraethu ffederal (newydd) yn cael ei ffurfio. Byddai hunaniaeth yr ysgol o dan sylw (yn cynnwys enw, ethos, a gwisg ysgol) yn parhau, a byddai'n galluogi'r posibilrwydd o rannu staff, adnoddau, adeiladau, ac arbenigedd.

Ystyriwyd y posibilrwydd o ffederaleiddio gydag ysgolion cyfagos yn benodol Ysgol Llanllyfni ac Ysgol Bro Lleu.

Yn ogystal â ffederaleiddio, byddai'r opsiwn yma hefyd yn golygu ychwanegu lleoliad ar gyfer uned ADY ar safle'r ysgol.

- *Cau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni)*

Golygai'r opsiwn yma y byddai Ysgol Nebo yn cau, ac y byddai dysgwyr dalgylch presennol Ysgol Nebo yn cael cynnig lle yn Ysgol Llanllyfni (yr ysgol amgen).

- *Ysgol Nebo yn datblygu yn lleoliad arbenigol ar gyfer rhai pynciau unigol (cyfleoedd unigryw i gyflawni gwaith maes)*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau, ac yn datblygu yn lleoliad arbenigol ar gyfer rhai pynciau unigol.

- *Ysgol Nebo yn cynnig uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol, lle mae addysg prif lif yn heriol iddynt.*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu ychwanegu ardal ar gyfer uned ADY ar safle'r ysgol er mwyn cynnig darpariaeth ar gyfer plant gydag anghenion dysgu ychwanegol.

- *Ysgol Nebo yn cynnig uned iaith ar gyfer dalgylch Dyffryn Nantlle*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu ychwanegu uned drochi iaith ar safle'r ysgol er mwyn cynnig gwasanaeth trochi yn y Gymraeg i siaradwyr newydd

- *Sefydlu ysgol ar fwy nag un safle – Ysgol Aml-safle*

Byddai'r opsiwn yma'n golygu uno nifer o ysgolion lleol, drwy gau'r ysgolion a sefydlu un ysgol aml-safle fyddai'n cynnwys safle Ysgol Nebo. Byddai'r opsiwn yn galluogi'r posibilrwydd o rannu adnoddau, adeiladau, ac arbenigedd.

Byddai'r model yma yn sicrhau parhad ym mhresenoldeb safle ysgol ym mhentref Nebo trwy sefydlu ysgol aml-safle, dan arweiniad pennaeth ac un corff llywodraethol.

Opsiynau amgen rhesymol a ystyriwyd yn dilyn yr ymgynghoriad statudol:

- *“Ysgol Nebo i gynnig safle fel darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.”*

Byddai'r opsiwn hwn yn golygu parhau gyda Ysgol Nebo a'i datblygu fel safle i gynnig darpariaeth arbenigol i blant a phobl ifanc y mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt. Byddai'r ddarpariaeth yn cefnogi disgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol, gan gynnwys anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol, yn ogystal â phobl ifanc ag anghenion iechyd meddwl megis pryder a niwro amrywiaeth.

- *Datblygu Ysgol Nebo fel Uned Bontio i Gefnogi Integreiddio Disgyblion ADY i Addysg Brif Ffrwd*

Byddai'r opsiwn hwn yn golygu parhau gyda Ysgol Nebo a'i datblygu fel Uned Bontio i ddarparu cymorth dros dro i ddisgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol cyn neu wrth iddynt integreiddio i addysg brif ffrwd. Byddai'r ddarpariaeth yn canolbwyntio ar gefnogaeth strwythuredig i hwyluso pontio effeithiol.

- *Ffederaleiddio Ysgol Nebo ac Ysgol Baladeulyn*

Byddai'r opsiwn hwn yn sicrhau parhad ym mhresenoldeb Ysgol Nebo drwy drefniant ffederaleiddio gydag Ysgol Baladeulyn. Byddai'r ysgolion yn gweithredu dan arweiniad pennaeth neu bennaethiaid ac un corff llywodraethol ffederal. Byddai hunaniaeth pob ysgol, gan gynnwys enw, ethos a gwisg, yn parhau, gyda'r posibilrwydd o rannu staff, adnoddau ac arbenigedd.

- *Bwrdd Llywodraethu Ffederal ar Draws Ysgolion y Dalgylch*

Byddai'r opsiwn hwn yn golygu sefydlu Bwrdd Llywodraethu ffederal ar draws ysgolion y dalgylch i gryfhau cydweithio a goruchwyliaeth strategol. Byddai'r trefniant yn galluogi rhannu arbenigedd a chyfeiriad strategol cyffredin, gan gynnal presenoldeb ac hunaniaeth ysgolion unigol.

3. CRYNODEB O'R DALGYLCH

3.1 Yr Ardal

Mae Ysgol Gynradd Nebo wedi ei lleoli ym mhentref gwledig Nebo, sydd rhyw dair milltir o Benygroes yng Ngwynedd o fewn Ward Clynnog. Yn ôl cyfrifiad 2021, mae 1,300 o bobl yn byw yn ward Clynnog. Mae dalgylch Ysgol Nebo yn cynnwys rhan o ward Clynnog yn ogystal a rhan o ward Llanllyfni.

3.2 Yr Economi

Yn ôl cyfrifiad 2021, mae 55.1% o bobl rhwng 16 a 74 mlwydd oed o fewn ward Clynnog yn weithgar yn economaidd, a 1.1% o'r rhain yn ddi-waith. Mae 43.4% o bobl yn yr un grŵp oedran yn anweithgar yn economaidd gyda 3.4% o'r rhain yn sâl neu'n anabl am gyfnod hir.

Yn ôl cyfrifiad 2021, mae 52.8% o bobl rhwng 16 a 74 mlwydd oed o fewn ward Llanllyfni yn weithgar yn economaidd, a 3.8% o'r rhain yn ddi-waith. Mae 43.4% o bobl yn yr un grŵp oedran yn anweithgar yn economaidd gyda 3.4% o'r rhain yn sâl neu'n anabl am gyfnod hir.

Mae'r math o ddiwydiant y mae'r boblogaeth yn weithgar ynddo yn amrywiol yn yr ardal, gyda'r gyfradd uchaf (16.5%) yn gweithio yn y maes iechyd a gwaith cymdeithasol (Cyfrifiad 2021).

Yn ôl data 'Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (2025)' mae cyfradd cyflogaeth ward Llanllyfni a Chlynnog o gymharu â wardiau eraill yng Nghymru yn rhoi ranc o 1152 allan o 1917 o wardiau. Felly, mae ward Llanllyfni a Chlynnog o fewn y 50% lleiaf difreintiedig yng Nghymru.

3.3 Amddifadedd

Mae Ward Llanllyfni a Chlynnog wedi ei raddio o fewn y 20%-30% mwyaf difreintiedig yng Nghymru (ranc 546 allan o 1917 o wardiau).

Mae nifer o feysydd yn llunio'r mynegai cyffredinol yma, gan gynnwys incwm, cyflogaeth, iechyd, addysg, mynediad i wasanaethau, diogelwch cymunedol, amgylchedd ffisegol a thai.

Nodir fod ward Llanllyfni a Chlynnog o fewn y 10% o ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru yn y maes 'Tai'. Dangosyddion y maes hwn yw'r gyfran o bobl yn byw mewn cartrefi gorlawn (defnydd ystafelloedd gwely), a'r gyfran o bobl yn byw mewn cartrefi heb wres canolog.

Yn ogystal, mae ward Llanllyfni a Chlynnog o fewn y 10% o ardaloedd mwyaf difreintiedig yng Nghymru yn y maes 'mynediad i wasanaethau', h.y. amddifadedd am nad yw pobl yn gallu cael gafael ar amrywiaeth o wasanaethau sy'n cael eu hystyried yn hanfodol ar gyfer byw o ddydd i ddydd. Mae'r dangosyddion yn cynnwys cyfartaledd amseroedd teithio cyhoeddus a phreifat i nifer o wasanaethau megis siopau bwyd, meddygfa, ysgolion cynradd ac uwchradd, swyddfa bost, llyfrgell gyhoeddus, fferyllfa, canolfan hamdden ac amser teithio preifat i orsaf betrol.

Mae crynodeb isod o sut y mae ardal Llanllyfni a Chlynnog wedi ei lleoli yng nghyd-destun ardaloedd eraill yng Nghymru yn ôl y Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (2025):

Maes	Ranc yng Nghymru, allan o 1909 o ardaloedd. (1 = mwyaf difreintiedig a 1909 = lleiaf difreintiedig)	Mwyaf difreintiedig % yng Nghymru
------	--	-----------------------------------

Cyflogaeth	1152	
Incwm	778	
Iechyd	1247	
Addysg	835	
Tai	47	O fewn y 10% mwyaf difreintiedig
Amgylchedd ffisegol	448	
Mynediad i wasanaethau	86	O fewn y 10% mwyaf difreintiedig
Diogelwch cymunedol	767	

3.4 Y Gymuned

Nid oes canolfan cymunedol yn mhentref Nebo. Mae trigolion Nebo a Nasareth yn gwneud defnydd rheolaidd o'r 'ystafell gymunedol' a leolir yn Ysgol Nebo ar gyfer cynnal achlysuron a digwyddiadau cymunedol. Dyma rai o achlysuron a digwyddiadau cymdeithasol a gynhelir yn ystafell gymunedol Ysgol Nebo:

- Cyfarfodydd misol Pwyllgor Ardal Nebo a Nasareth
- Clybiau Lleol (Clwb dydd Llun, Clwb Gweu a Chrosiet, Nosweithiau cymdeithasol, Clwb Garddio)
- Cymorth Cyntaf efo St John Ambiwylans: Hyfforddiant ar CPR a defnydd y diffibrilyddion ar yr Ysgol a Chapel Nasareth.
- Gwersi Cymraeg i ddysgwyr.
- Lluniaeth ar ôl teithiau lleol a Ras Mynydd Craig Goch.
- Defod Sul y Cofio;
- Gwarchod amgylchedd: Trefnu sesiynau casglu sbwriel a gweithredu atal baw cŵn.

4. YSGOL NEBO A'R YSGOLION CYFAGOS

4.1 Cyd-destun yr ysgolion yn ôl Adroddiadau Arolygon Estyn

Fel rhan o adroddiadau Estyn, gosodir yr ysgolion o fewn cyd-destun, a manylir ar eu cysylltiadau cymunedol. Dyma'r cyd-destun a roddwyd i Ysgol Nebo, Ysgol Llanllyfni a Ysgol Bro Lleu gan arolygwyr Estyn.

Ysgol Nebo

"Mae Ysgol Gynradd Nebo rhyw dair milltir o Benygroes yng Ngwynedd. Cymraeg yw prif gyfrwng a bywyd yr ysgol."

Ffynhonnell: Adroddiad Estyn, Hydref 2017

Ysgol Llanllyfni

"Mae'r ysgol yn gymuned ddysgu gynhwysol sy'n meithrin gwerthoedd Cymreictod, cwrteisi a pharch yn llwyddiannus, gan gefnogi disgyblion i gyflawni'n dda. Mae staff yn arddel yr iaith Gymraeg yn fwriadus sy'n cael effaith gadarnhaol ar ddatblygiad medrau llafar disgyblion o oedran cynnar."

Ffynhonnell: Adroddiad Estyn, Hydref 2025

Ysgol Bro Lleu

"Mae Ysgol Bro Lleu yn ysgol hapus, gyfeillgar a chynhwysol sy'n rhoi pwyslais cryf ar barchu pob aelod o'r gymuned. Mae ei gweledigaeth o roi'r cyfle gorau i bob disgybl yn treiddio drwy holl weithgarwch yr ysgol. O ganlyniad, mae agweddau'r disgyblion at eu dysgu yn gadarn a'u hymddygiad yn ardderchog."

Ffynhonnell: Adroddiad Estyn, Ebrill 2023

4.2 Gwybodaeth ystadegol

Dengys y tabl isod niferoedd Ysgol Nebo a'r ysgolion eraill o fewn dalgylch Ysgol Dyffryn Nantlle. Gwelir yn ogystal yn y tabl hwn beth yw capasiti'r ysgol a nifer ar y gofrestr yn Ionawr 2026. Mae pob ysgol yn addysgu trwy gyfrwng y Gymraeg.

Ysgol	Capasiti Llawn (M – Bl6)	Nifer ar y gofrestr Ionawr 2026 (M – Bl6)	Categori Cyfreithiol	Categori leithyddol
Baladeulyn	62	8	Ysgol Gymunedol	Cyfrwng Cymraeg, Categori 3
Talysarn	104	98	Ysgol Gymunedol	Cyfrwng Cymraeg, Categori 3
Bro Lleu	207	189	Ysgol Gymunedol	Cyfrwng Cymraeg, Categori 3
Llanllyfni	117	71	Ysgol Gymunedol	Cyfrwng Cymraeg, Categori 3
Nebo	58	12	Ysgol Gymunedol	Cyfrwng Cymraeg, Categori 3
Brynaerau	81	54	Ysgol Gymunedol	Cyfrwng Cymraeg, Categori 3
Bro Lliffon	196	149	Ysgol Gymunedol	Cyfrwng Cymraeg, Categori 3

Ffynhonnell: CYBLD Ionawr 2026

4.3 Gwybodaeth dalgylchol a dewis ysgolion dysgwyr

Mae gan bob ysgol ddalgylch penodol y mae'n gwasanaethu ac sydd yn bwysig o ran polisi mynediad a chludiant y Cyngor. Nid oes rhaid i ddysgwyr fynychu eu hysgol dalgylch, mae'r dewis i fyny i rieni (yn unol â'r polisi mynediad).

Dengys y data diweddaraf (data Ionawr 2026) fod 78% o'r plant sy'n byw yn nalgylch Ysgol Nebo yn mynychu ysgolion all-dalgylch. Mae'r tabl isod yn nodi cyfran y dysgwyr (Meithrin – Bl.6) sy'n byw yn y dalgylch ac yn mynychu'r ysgol dalgylch, a'r gyfran o ddysgwyr o du i'r dalgylch sy'n mynychu'r ysgol.

Ysgol	Cyfran o ddysgwyr y dalgylch sy'n mynychu'r ysgol dalgylch	Cyfran o ddysgwyr yr ysgol sy'n byw yn nalgylch yr ysgol	Cyfran o ddysgwyr o du allan i'r dalgylch sy'n mynychu'r ysgol.
Nebo	22%	17%	83%
Llanllyfni	55%	73%	27%

Ffynhonnell: Data GIS Ionawr 2026

4.4 Crynodeb o'r amrywiol gyfleusterau sydd yng nghymuned Nebo a Llanllyfni (Medi 2025)

	Nebo	Llanllyfni
Canolfan Gymuned / Neuadd Bantref		
Capel/Eglwys		✓
Trafnidiaeth Gyhoeddus	✓	✓
Siop		
Caffi/Tafarn		
Swyddfa Bost		
Fferyllfa		

Llyfrgell		
Cae Chwarae Plant	✓	
Banc		
Cartref Henoed		
Canolfan Hamdden		
Garej		
Atyniad Twristaidd	✓	
Cylch Ti a Fi + Cylch Meithrin		✓

*wedi ei ychwanegu yn sgil yr ymatebion a dderbyniwyd i'r ymgynghoriad

4.5 Crynodeb o ddefnydd yr ysgolion y tu allan i oriau craidd yr ysgol:

Mae crynodeb o ddefnydd cymunedol neu all-gwricwlaidd o adeiladau'r ysgolion lleol isod:

	Nebo	Llanllyfni	Baladeulyn	Bro Lleu	Bro Llifon	Brynaerau	Talysarn
Grwpiau Chwarae (Gwyliau'r ysgol)							
Aelwyd yr Urdd		✓					
Dramâu							
Grwpiau Gwirfoddol	✓	✓					
Bore/Noson Goffi	✓	✓	✓			✓	✓
Arwerthiant Cymunedol							
Ymarfer Côr							
Cymraeg i Oedolion							
Cyfarfod Cyngor Tref/Gymuned							
Cylch/Ysgol Feithrin		✓					
Clwb/Gweithgaredd Chwaraeon		✓			✓		
Clwb ar ôl Ysgol		✓		✓	✓	✓	✓
Clwb Diddordeb Lleol	✓						

Gan nad oes canolfan cymunedol yn mhentref Nebo, mae trigolion Nebo a Nasareth yn gwneud defnydd rheolaidd o'r 'ystafell gymunedol' yr ysgol ar gyfer achlysuron a digwyddiadau cymunedol (gweler adran 3.4 uchod).

Mae Cylch Meithrin wedi ei leoli ar safle Ysgol Llanllyfni sy'n darparu gofal ac addysg blynyddoedd cynnar drwy gyfrwng y Gymraeg i blant cyn-ysgol. Mae'r cyd-weithio rhwng Ysgol Llanllyfni a'r Cylch yn golygu trosglwyddiad esmwyth i'r plant o'r Cylch i'r dosbarth meithrin. Mae'r Cylch yn darparu lleoedd i blant rhwng 2 a 4 oed, ac yn cynnig ddarpariaethau Dechrau'n Deg, y cynnig 10 awr Addysg Feithrin (Dysgu Sylfaen), ynghyd a darparu gofal cofleidiol i blant oed meithrin Ysgol Llanllyfni ac ysgolion cyfagos. Mae Cylch Meithrin hefyd yn rhan o'r Cynllun Gofal Plant, sef cynllun sy'n cynnig hyd at 30 awr yr wythnos o ofal plant blynyddoedd cynnar am ddim. Mae plant yn gallu manteisio ar y Cynnig Gofal Plant o ddechrau'r tymor yn dilyn eu trydydd pen-blwydd tan y Medi ar ôl iddynt droi'n 4.

Nid oes darpariaeth blynyddoedd cynnar yn Ysgol Nebo, ac eithrio dosbarth Meithrin yr ysgol.

4.6 Crynodeb o weithgareddau neu grwpiau y mae'r ysgol yn ymwneud yn rheolaidd a nhw:

Nebo	Llanllyfni
------	------------

Cylch Meithrin/Ti a Fi		✓
Eisteddfodau (Lleol/Sirol/Cenedlaethol)	✓	✓
Adrannau'r Urdd	✓	
Gweithgareddau eraill (chwaraeon, clybiau)		✓

4.7 Os darperir adeiladau, ystafelloedd, cyfleusterau neu wasanaethau gan ysgol ar ran y gymuned ble y byddent yn cael eu darparu os caiff yr ysgol ei chau?

Ysgol	Ble darparir cyfleusterau pe bai'n cau
Nebo	Cynhelir nifer o ddigwyddiadau cymunedol yn adeilad Ysgol Nebo. Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen efo'r cynnig i gau Ysgol Nebo, byddai rhaid ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd.

4.8 Gwybodaeth am bellter ac amser teithio i ysgolion eraill y dalgylch

Mae'r tabl isod yn nodi pellter ac amser teithio rhwng Ysgol Nebo ac ysgolion yr ardal. Gwelwn mai Ysgol Llanllyfni yw'r agosaf at Ysgol Nebo. Mae'r amseroedd teithio isod yn ystyried natur y lonydd a'r effaith y gall hynny ei gael ar amser teithio mewn ardal wledig.

Ysgol		Nebo
Llanllyfni	Milltir	1.6
	Munudau	5
Bro Lleu	Milltir	2.6
	Munudau	9
Talysarn	Milltir	3.8
	Munudau	11
Baladeulyn	Milltir	5.8
	Munudau	14
Brynaerau	Milltir	5.3
	Munudau	14
Bro Llifon	Milltir	5.5
	Munudau	11

Ffynhonnell: Mapiau Google 2025

5. ASESIAD O'R EFFAITH TEBYGOL AR Y GYMUNED

Er mwyn asesu effaith cymunedol y modelau posib, penderfynwyd creu meini prawf yn unol ag argymhellion ystyriaethau asesiad cymunedol y Cod Trefniadaeth Ysgolion 011/2018.

OPSIWN 1: PARHAU GYDA'R SEFYLLFA BRESENNOL

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Ni fyddai unrhyw newid i'r ddarpariaeth bresennol felly ni ragwelir effaith ar iechyd a lesiant.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Gan na fyddai newid i'r ddarpariaeth gyfredol ni ragwelir effaith ar ddarpariaeth cludiant cyhoeddus. Bydd unrhyw gludiant sydd angen i Ysgol Nebo ar gyfer dysgwyr y dalgylch sy'n gymwys yn parhau yn unol â Pholisi Cludiant y Sir.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Ni fyddai newid i'r ddarpariaeth felly ni ragwelir unrhyw effaith ar ddefnydd presennol yr ysgol.	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Ni fyddai newid i'r ddarpariaeth felly ni ragwelir unrhyw effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Ni fyddai newid i'r ddarpariaeth. O ganlyniad, ni ragwelir y byddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phant oedran ysgol i adael y gymuned, na golygu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Ni fyddai unrhyw newid i'r hyn sy'n cael ei ddarparu ar hyn o bryd felly ni ragwelir unrhyw effaith ar wasanaethau eraill lleol.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Ni fyddai unrhyw newid i'r hyn sy'n cael ei ddarparu ar hyn o bryd felly ni ragwelir effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Ni fyddai unrhyw newid i'r hyn sy'n cael ei ddarparu ar hyn o bryd felly ni ragwelir effaith ar y gymuned leol.	Niwtral

OPSIWN 2: FFEDERALEIDDIO GYDAG YSGOL GYFAGOS

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a Llesiant	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni fyddai newid i'r ddarpariaeth bresennol felly ni ragwelir effaith ar iechyd a llesiant.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir effaith ar ddarpariaeth cludiant cyhoeddus. Byddai unrhyw gludiant sydd angen i Ysgol Nebo ar gyfer dysgwyr y dalgylch sy'n gymwys yn parhau yn unol â Pholisi Cludiant y Sir.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir unrhyw newid i ddefnydd presennol yr ysgol.	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir unrhyw effaith ar sut mae rhieni yn dewis ysgol i'w plant nac yn effeithio ar ddewis byw yn y dalgylch neu ddim. Mae cyfran uchel o blant y dalgylch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch (78%). O ganlyniad, ni ragwelir y byddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phant oedran ysgol i adael y gymuned, na golygu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir unrhyw effaith ar yr hyn sydd yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd, felly ni ragwelir unrhyw effaith ar wasanaethau eraill lleol.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir unrhyw effaith ar yr hyn sydd yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd felly ni ragwelir unrhyw effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir unrhyw effaith ar yr hyn sydd yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd felly ni ragwelir unrhyw effaith ar y gymuned leol. Fodd bynnag, nodir cyfleoedd i gymuned Nebo a chymunedau'r ysgolion fyddai'n rhan o'r ffederasiwn ddod at ei gilydd.	Niwtral

OPSIWN 3: FFEDERALEIDDIO GYDAG YSGOL GYFAGOS GAN YCHWANEGU UNED ARBENIGOL AR GYFER PLANT AG ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL YN YSGOL NEBO

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar iechyd a llesiant gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, ond fel rhan o ffederasiwn gydag ysgol gyfagos, gydag uned anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar ddarpariaeth cludiant cyhoeddus gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, ond fel rhan o ffederasiwn gydag ysgol gyfagos, gydag uned anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle. Bydd unrhyw gludiant sydd angen i Ysgol Nebo ar gyfer dysgwyr y dalgylch sy'n gymwys yn parhau yn unol â Pholisi Cludiant y Sir.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Gan y bydda ffedereiddio yn golygu bod Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni fyddai newid i'r ddarpariaeth bresennol felly ni ragwelir effaith ar y meini prawf hwn.	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag ddarpariaeth uned anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n annog teuluoedd a phlant oedran ysgolion i adael y gymuned, na bod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle. Mae cyfran uchel o blant y dalgylch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch (78%)	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar economi ehangach y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle. Fodd bynnag, nodir cyfleoedd i gymuned Nebo a chymunedau'r ysgolion fyddai'n rhan o'r ffederasiwn ddod at ei gilydd.	Niwtral

OPSIWN 4: CAU YSGOL NEBO A CHYNNIG LLE I'R DYSGWYR MEWN YSGOL GYFAGOS (YSGOL LLANLLYFNI)

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Gan fod yr ysgol amgen wedi ei lleoli tua milltir a hanner o Ysgol Nebo, ac ymhellach o gartrefi dysgwyr y dalgylch, ni ragweli y byddai dysgwyr Ysgol Nebo yn debygol o gerdded i'r ysgol amgen. Rhagwelir y byddai bod mewn ysgol mwy megis Ysgol Llanllyfni yn cynnig mwy o gyfleoedd chwarae a chymryd rhan mewn chwaraeon tîm ac felly yn cyfrannu'n bositif tuag at iechyd a llesiant dysgwyr.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Ni ragwelir bydd unrhyw effaith ar ddarpariaeth cludiant cyhoeddus gan y bydd unrhyw gludiant i ysgol amgen yn sgil unrhyw newid yn cael ei drefnu yn benodol ar gyfer dysgwyr y dalgylch sy'n gymwys yn unol â Pholisi Cludiant y Sir.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Mae'r gymuned yn gweud defnydd rheolaidd o adeilad Ysgol Nebo er mwyn cynnal digwyddiadau cymunedol. Pe byddai'r ysgol yn cau, byddai'n rhaid ystyried y darpariaethau hyn wrth drafod ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. <i>Yn ystod yr ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu statudol, tynnwyd sylw at y defnydd cyson a rheolaidd a wneir o adeilad Ysgol Nebo gan y gymuned leol fel lleoliad ar gyfer cyfarfodydd, gweithgareddau a digwyddiadau cymunedol. Nodwyd pryderon y gallai colli'r defnydd hwn, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu a'r ysgol yn cau, effeithio ar gyfleoedd i'r gymuned gyfarfod a chynnal gweithgareddau lleol. Mae'r Cyngor yn nodi'r pryderon hyn ac yn cydnabod y byddai angen ystyried defnydd cymunedol wrth drafod unrhyw opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu.</i>	Negyddol
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Ni ragwelir effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	<i>Yn ystod yr ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu statudol mynegwyd gan rai ymatebwyr bryder y gallai cau'r ysgol, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, ddylanwadu ar benderfyniadau teuluoedd ifanc ynghylch aros yn y gymuned neu symud i mewn iddi, o ystyried pwysigrwydd yr ysgol fel ased lleol. Mae'r Cyngor yn nodi'r pryder hwn; fodd bynnag, o ystyried y patrymau presennol o ddewis ysgol, gan gynnwys y ffaith bod cyfran helaeth o blant y dalgylch eisoes yn mynychu ysgolion all dalgylch, nid oes tystiolaeth glir y byddai'r cynnig, pe byddai'n cael ei weithredu, yn arwain yn uniongyrchol at ymadawiad teuluoedd na lleihad sylweddol mewn teuluoedd yn symud i'r gymuned.</i> Yn seiliedig ar y dystiolaeth sydd ar gael, barn y Cyngor yw bod cyfran uchel o blant y dalgylch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch (78%), gyda 44% o blant oedran cynradd o ddalgylch Ysgol Nebo eisoes yn mynychu Ysgol Llanllyfni. O ganlyniad, nid yw'r Cyngor yn rhagweld y byddai teuluoedd a phlant ifanc yn gadael y gymuned pe bai'r ysgol yn cau. Yn ogystal, o ystyried bod yr ysgol amgen wedi ei lleoli 1.6 milltir o Ysgol Nebo, nid yw'r Cyngor yn rhagweld y byddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, na golygu y byddai teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	<i>Yn ystod yr ymgynghoriad statudol, a'r cyfnod gwrthwynebu nodwyd gan rai ymatebwyr bryder y gallai cau'r ysgol, o ystyried ei rôl fel ased a chanolbwynt cymunedol, arwain at effaith ehangach ar weithgareddau a gwasanaethau lleol, yn enwedig mewn pentref gwledig sydd â chyfyngedig iawn o gyfleusterau eraill.</i> Yn seiliedig ar y dystiolaeth sydd ar gael, barn y Cyngor yw bod cyfran uchel o blant y dalgylch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch. O ganlyniad, nid yw'r Cyngor yn gallu dod i gasgliad y byddai cau'r ysgol yn arwain at effaith uniongyrchol ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol.	Niwtral

Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Gan fod mwyafrif o blant y dalgylch yn mynychu ysgolion all-dalgylch, ni ragwelir y byddai cau Ysgol Nebo yn cael effaith ar economi ehangach y gymuned.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Yn ystod y trafodaethau lleol, bu i'r rhan-ddeiliaid nodi pwysigrwydd yr ysgol i'r gymuned ym mhentref Nebo, gan nodi'r defnydd rheolaidd a wneir o adeilad yr ysgol gan y gymuned. <i>Yn ystod yr ymgynghoriad statudol, a'r cyfnod gwrthwynebu mynegwyd pryderon pellach ynghylch y goblygiadau cymunedol pe bai'r ysgol yn cau, gyda nifer o ymatebion yn pwysleisio mai Ysgol Nebo yw'r unig le ar hyn o bryd yn y pentref lle gall aelodau'r gymuned gyfarfod a chynnal gweithgareddau cymdeithasol. Nodwyd y gallai colli'r ysgol fel canolbwynt cymunedol arwain at wanhau cydlyniant cymunedol, lleihau cyfleoedd i ryngweithio cymdeithasol, a chael effaith negyddol ar fywiogrwydd a chynaliadwyedd y gymuned wledig yn y tymor hwy.</i> Mae'r Cyngor yn cydnabod y byddai peth effaith negyddol debygol ar y gymuned pe gweithredir yr opsiwn i gau Ysgol Nebo, gan y byddai hyn yn arwain at golli ysgol o fewn cymuned Nebo fel canolbwynt cymunedol. Cydnabyddir y pryderon a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad ynghylch goblygiadau hyn ar fywiogrwydd y gymuned, gan nodi'r defnydd cymunedol rheolaidd a wneir o adeilad yr ysgol. Yn ogystal, pe byddai Ysgol Nebo yn cau, cydnabyddir y byddai'r ysgol leol yn bellach o gartrefi o fewn dalgylch presennol Ysgol Nebo, ac o safbwynt amddifadedd – golyga fod un o ddangosyddion 'mynediad i wasanaethau' yn pellhau oddi wrth drigolion yr ardal. O ganlyniad, rhagwelir y bydd peth effaith negyddol ar y gymuned leol pe byddai'r ysgol yn cau. Fodd bynnag dylid nodi fod canran uchel o blant y dalgylch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch eisoes (78%). Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen gyda chau Ysgol Nebo, byddai'r Cyngor yn ceisio liniaru'r effaith ar y gymuned drwy annog a chefnogi cysylltiadau parhaus rhwng cymuned Nebo a'r ysgol amgen, hyrwyddo cydweithio cymunedol lle bo hynny'n briodol, a sicrhau bod trigolion a theuluoedd yn ymwybodol o gyfleoedd, cyfleusterau a gweithgareddau'r ysgol amgen. Yn ogystal, nodir pe bai penderfyniad i gau'r ysgol yn cael ei wneud, y byddai Polisi Ôl-ddefnydd yr Awdurdod yn gweithredu fel fframwaith i ymgymryd â thrafodaethau pellach ynghylch opsiynau priodol ar gyfer ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol, gan gynnwys defnydd cymunedol lle bo hynny'n briodol, er mwyn ceisio lliniaru unrhyw effaith negyddol ar y gymuned leol.	Negyddol

**OPSIWN 5: YSGOL NEBO YN DATBLYGU YN LEOLIAD ARBENIGOL AR GYFER RHAI PYNCIAU UNIGOL
(CYFLEON UNIGRYW I GYFLAWNI GWAITH MAES)**

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Gan y byddai'r ddarpariaeth ar safle Ysgol Nebo yn parhau, ni rhagwelir y byddai'r opsiwn yma'n effeithio'n negyddol ar iechyd a llesiant.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Gan y byddai'r ddarpariaeth ar safle Ysgol Nebo yn parhau, ni ragwelir effaith ar ddarpariaeth cludiant cyhoeddus pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu Byddai unrhyw gludiant fyddai ei angen i Ysgol Nebo ar gyfer dysgwyr y dalgylch sy'n gymwys yn parhau yn unol â Pholisi Cludiant y Sir.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Gan y byddai'r ddarpariaeth ar safle Ysgol Nebo yn parhau, ni rhagwelir y byddai'r opsiwn yma'n effeithio ar y meini prawf hwn.	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n annog teuluoedd a phlant oedran ysgolion i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar economi ehangach y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau.	Niwtral

OPSIWN 6: YSGOL NEBO YN CYNNIG UNED ARBENIGOL AR GYFER CEFNOGI DYSGWYR SYDD GYDAG ANGHENION DYSGU YCHWANEGOL, LLE MAE ADDYSG PRIF LIF YN HERIOL

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar iechyd a llesiant gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar i ddarpariaeth cludiant cyhoeddus gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar y meini prawf hwn gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n annog teuluoedd a phlant oedran ysgolion i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gyda anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar economi ehangach y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol hefyd wedi ei leoli ar y safle.	Niwtral

OPSIWN 7: YSGOL NEBO YN CYNNIG UNED IAITH AR GYFER DALGYLCH DYFFRYN NANTLLE

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar iechyd a llesiant gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gyda darpariaeth uned iaith hefyd wedi ei lleoli ar y safle.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar ddarpariaeth cludiant cyhoeddus gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gyda darpariaeth uned iaith hefyd wedi ei lleoli ar y safle.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar y meini prawf hwn gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag uned iaith hefyd wedi ei lleoli ar y safle	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gyda darpariaeth uned iaith hefyd wedi ei lleoli ar y safle.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n annog teuluoedd a phlant oedran ysgolion i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gyda darpariaeth uned iaith hefyd wedi ei lleoli ar y safle.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gyda darpariaeth uned iaith hefyd wedi ei lleoli ar y safle.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar economi ehangach y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gyda darpariaeth uned iaith hefyd wedi ei lleoli ar y safle.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth uned iaith hefyd wedi ei lleoli ar y safle.	Niwtral

OPSIWN 8: SEFYDLU YSGOL AR FWY NAG UN SAFLE – YSGOL AML-SAFLE

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a Llesiant	Gan y byddai'r ddarpariaeth ar safle Ysgol Nebo yn parhau, ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n effeithio'n negyddol ar iechyd a llesiant.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Gan y byddai'r ddarpariaeth ar safle Ysgol Nebo yn parhau, ni ragwelir effaith ar ddarpariaeth cludiant cyhoeddus pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu. Byddai unrhyw gludiant fyddai ei angen i safle Ysgol Nebo ar gyfer dysgwyr y dalgylch sy'n gymwys yn parhau yn unol a Polisi Cludiant y Sir.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Gan y byddai safle Ysgol Nebo yn parhau fel rhan o'r ysgol aml-safle, ni ragwelir y byddai gweithredu'r opsiwn yma yn cael effaith ar gyfleusterau/gwasanaethau eraill ar ddarperir yn yr ysgol	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Ni ragwelir effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach, gan y byddai ddarpariaeth addysg yn parhau ar safle Ysgol Nebo.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Ni ragwelir unrhyw effaith ar y meini prawf yma, gan y byddai ddarpariaeth addysg yn parhau ar safle Ysgol Nebo.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Gan y byddai safle Ysgol Nebo yn parhau fel rhan o'r ysgol aml-safle, ni ragwelir effaith ar wasanaethau eraill lleol.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n effeithio ar yr hyn sydd yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd felly ni ragwelir unrhyw effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Gan y byddai safle Ysgol Nebo yn parhau, rhagwelir mai niwtral fyddai'r effaith gyffredinol ar y gymuned leol pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu.	Niwtral

OPSIWN 15.1: “Ysgol Nebo i gynnig safle fel darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.”

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar iechyd a llesiant gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar i ddarpariaeth cludiant cyhoeddus gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar y meini prawf hwn gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n annog teuluoedd a phlant oedran ysgolion i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar economi ehangach y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral

OPSIWN 15.2: Datblygu Ysgol Nebo fel Uned Bontio i Gefnogi Integreiddio Disgyblion ADY i Addysg Brif Ffrwd

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar iechyd a llesiant gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar i ddarpariaeth cludiant cyhoeddus gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar y meini prawf hwn gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n annog teuluoedd a phlant oedran ysgolion i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar economi ehangach y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar y gymuned, gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gydag darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.	Niwtral

OPSIWN 15.5: Ffederaleiddio Ysgol Nebo ac Ysgol Baladeulyn

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a Llesiant	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni fyddai newid i'r ddarpariaeth bresennol felly ni ragwelir effaith ar iechyd a llesiant.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir effaith ar ddarpariaeth cludiant cyhoeddus. Byddai unrhyw gludiant sydd angen i Ysgol Nebo ar gyfer dysgwyr y dalgylch sy'n gymwys yn parhau yn unol â Pholisi Cludiant y Sir.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir unrhyw newid i ddefnydd presennol yr ysgol.	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir unrhyw effaith ar sut mae rhieni yn dewis ysgol i'w plant nac yn effeithio ar ddewis byw yn y dalgylch neu ddim. Mae cyfran uchel o blant y dalgylch eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch (78%). O ganlyniad, ni ragwelir y byddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phant oedran ysgol i adael y gymuned, na golygu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir unrhyw effaith ar yr hyn sydd yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd, felly ni ragwelir unrhyw effaith ar wasanaethau eraill lleol.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir unrhyw effaith ar yr hyn sydd yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd felly ni ragwelir unrhyw effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Gan y byddai ffedereiddio yn golygu y byddai Ysgol Nebo yn parhau ar agor ni ragwelir unrhyw effaith ar yr hyn sydd yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd felly ni ragwelir unrhyw effaith ar y gymuned leol. Fodd bynnag, nodir cyfleoedd i gymuned Nebo a chymuned ysgol Baladeulyn i ddod at ei gilydd.	Niwtral

OPSIWN 15.6: Bwrdd Llywodraethu Ffederal ar Draws Ysgolion y Dalgylch

Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith
Effaith ar Iechyd a llesiant	Gan y byddai'r ddarpariaeth ar safle Ysgol Nebo yn parhau, ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n effeithio'n negyddol ar iechyd a llesiant.	Niwtral
Goblygiadau'r newid ar ddarpariaethau cludiant cyhoeddus	Gan y byddai'r ddarpariaeth ar safle Ysgol Nebo yn parhau, ni ragwelir effaith ar ddarpariaeth cludiant cyhoeddus pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu Byddai unrhyw gludiant fyddai ei angen i safle Ysgol Nebo ar gyfer dysgwyr y dalgylch sy'n gymwys yn parhau yn unol a Polisi Cludiant y Sir.	Niwtral
Effaith ar gyfleusterau / gwasanaethau eraill a ddarperir yn yr ysgol	Gan y byddai safle Ysgol Nebo yn parhau fel rhan o'r ysgol aml-safle, ni ragwelir y byddai gweithredu'r opsiwn yma yn cael effaith ar gyfleusterau/gwasanaethau eraill ar ddarperir yn yr ysgol.	Niwtral
Effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach	Ni ragwelir effaith ar ddiogelwch cymunedol ehangach, gan y byddai ddarpariaeth addysg yn parhau ar safle Ysgol Nebo.	Niwtral
A fyddai'r opsiwn yn annog teuluoedd a phlant oedran ysgol i adael y gymuned, neu fod teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r gymuned	Ni ragwelir unrhyw effaith ar y meini prawf yma, gan y byddai ddarpariaeth addysg yn parhau ar safle Ysgol Nebo.	Niwtral
Effaith ar wasanaethau eraill a ddarperir yn lleol	Gan y byddai safle Ysgol Nebo yn parhau fel rhan o'r ysgol aml-safle, ni ragwelir effaith ar wasanaethau eraill lleol.	Niwtral
Effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned	Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n effeithio ar yr hyn sydd yn cael ei ddarparu ar hyn o bryd felly ni ragwelir unrhyw effaith andwyol ar economi ehangach y gymuned.	Niwtral
Effaith gyffredinol ar y gymuned leol	Gan y byddai safle Ysgol Nebo yn parhau, rhagwelir mai niwtral fyddai'r effaith gyffredinol ar y gymuned leol pe byddai'r opsiwn yma'n cael ei weithredu.	Niwtral

6. CASGLIAD

Mae'r Asesiad Effaith ar y Gymuned hwn wedi'i lunio fel asesiad pellach yn dilyn yr ymgynghoriad statudol, ac mae wedi ystyried yn llawn yr holl opsiynau gwreiddiol a nodwyd yn y ddogfen ymgynghori, ynghyd â phob opsiwn amgen rhesymol a gynigiwyd gan ymgynghorai fel rhan o'r ymgynghoriad statudol. Diweddarwyd yr asesiad ymhellach yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu statudol er mwyn ystyried y gwrthwynebiadau a dderbyniwyd.

Dengys yr asesiad mai niwtral fyddai'r effaith debygol ar y gymuned leol pe gweithredir yr opsiynau hynny sy'n golygu parhau â phresenoldeb ysgol weithredol ar safle Ysgol Nebo. Mae hyn yn cynnwys datblygu'r ysgol fel darpariaeth arbenigol i gefnogi plant a phobl ifanc ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol neu anghenion iechyd meddwl, ei datblygu fel Uned Bontio ar gyfer dysgwyr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol, weithredu trefniadau ffederaleiddio neu lywodraethu ar y cyd. Yn yr achosion hyn, byddai presenoldeb ysgol weithredol yn cael ei gadw yn y pentref, gyda'r potensial i gynnal neu gryfhau rôl yr ysgol fel adnodd ac ased cymunedol.

Dengys yr asesiad y byddai peth effaith negyddol debygol ar y gymuned pe gweithredir yr opsiwn i gau Ysgol Nebo, gan y byddai hyn yn arwain at golli ysgol o fewn cymuned Nebo fel canolbwynt cymunedol. Cydnabyddir y pryderon a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad ynghylch goblygiadau hyn ar fywiogrwydd y gymuned; fodd bynnag, nodir bod canran sylweddol o blant y dalgylch (78%) eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys Ysgol Llanllyfni (44%), gan awgrymu bod cysylltiadau cymunedol ac addysgol â chymunedau cyfagos, gan gynnwys cymuned Llanllyfni eisoes yn bodoli.

Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen gyda chau Ysgol Nebo, byddai'r Cyngor yn ceisio liniaru'r effaith ar y gymuned drwy annog a chefnogi cysylltiadau parhaus rhwng cymuned Nebo a'r ysgol amgen, hyrwyddo cydweithio cymunedol lle bo hynny'n briodol, a sicrhau bod trigolion a theuluoedd yn ymwybodol o gyfleoedd, cyfleusterau a gweithgareddau'r ysgol amgen. Yn ogystal, nodir pe byddai penderfyniad i gau'r ysgol yn cael ei wneud, y byddai Polisi Ôl-ddefnydd yr Awdurdod yn gweithredu fel fframwaith i ymgymryd â thrafodaethau pellach ynghylch opsiynau priodol ar gyfer ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol, gan gynnwys defnydd cymunedol lle bo hynny'n briodol, er mwyn ceisio lliniaru unrhyw effaith negyddol ar y gymuned leol.

ASESIAD EFFAITH IEITHYDDOL – YSGOL NEBO

Medi 2026

1. CYFLWYNIAD

Mae cefnogi a datblygu gallu plant Gwynedd i ddysgu a defnyddio eu sgiliau iaith yn allweddol bwysig i strategaethau addysg y Sir.

Mae Ysgol Nebo yn ysgol gymunedol, cyfrwng Cymraeg, Categori 3, wedi ei lleoli ym mhentref Nebo, sydd rhyw dair milltir o Benygroes, ac sydd yn darparu addysg ar gyfer dysgwyr rhwng 3-11 oed. Mae gostyngiad wedi bod yn niferoedd dysgwyr Ysgol Nebo dros y blynyddoedd diwethaf. Erbyn hyn, Ionawr 2026, dim ond 11 dysgwr Derbyn i Flwyddyn 6 ac 1 dysgwr Meithrin sy'n mynychu'r ysgol.

Yn eu cyfarfod ar 11 Chwefror 2025, bu i'r Cabinet gefnogi argymhelliad i gychwyn trafodaethau ffurfiol gyda rhanddeiliaid Ysgol Nebo er mwyn ystyried opsiynau ar gyfer y dyfodol. Rhwng Mawrth a Gorffennaf 2025, cynhaliwyd 3 cyfarfod lleol gyda rhan-ddeiliaid Ysgol Nebo ymhle cynigiwyd a thrafodwyd nifer o opsiynau.

Ar 14 Hydref 2025, penderfynodd Cabinet Cyngor Gwynedd i ymgymryd â phroses ymgynghori statudol ar gynnig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026, a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen, yn unol â gofynion Adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 5 Rhagfyr 2025 a 23 Ionawr 2026, a derbyniwyd 70 ymateb i'r ymgynghoriad.

Bu i Gabinet Cyngor Gwynedd ystyried yr adroddiad ar yr ymgynghoriad yn eu cyfarfod ar 19 Mai 2026 gan benderfynu cyhoeddi Hysbysiad Statudol ar y cynnig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026 a chynnig lleoedd i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen. Cyhoeddwyd yr Hysbysiad Statudol ar 3 Mehefin 2026 a chynhaliwyd cyfnod gwrthwynebu statudol o 28 diwrnod rhwng 3 Mehefin a 30 Mehefin 2026. Daeth y cyfnod gwrthwynebu i ben ar 30 Mehefin 2026 a derbyniwyd 20 gwrthwynebiad yn ystod y cyfnod hwnnw. Derbyniwyd hefyd ddeiseb gan Gorff Llywodraethol Ysgol Nebo yn gwrthwynebu'r cynnig, gyda 358 o lofnodion.

1.1 Y Sefyllfa yng Ngwynedd

Mae ffigurau yng Nghyfrifiad 2021 yn nodi fod 66% o bobl dros dair oed yn gallu siarad, darllen neu ysgrifennu yn y Gymraeg. Mae Cyfrifiad 2021 hefyd yn nodi bod 64% yn siarad Cymraeg sydd yn ostyngiad ers y cyfrifiad blaenorol, pan oedd y ffigwr yn 65%.

Yng Ngwynedd, fel mewn nifer o Awdurdodau Lleol eraill yng Nghymru, mae cryn wahaniaeth yng nghanran y siaradwyr Cymraeg o fewn gwahanol wardiau. Ar un eithaf, mewn wardiau megis Aberdyfi, Tywyn a Chanol Bangor mae rhwng 26% a 44% o'r boblogaeth yn siarad Cymraeg, tra bod cymaint ac 86% yn siarad Cymraeg yn yr ardaloedd mwyaf Cymreig e.e. Hendre a Llanrug.

1.2 Cynllun Strategol Y Gymraeg mewn Addysg (CSGA)

Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg yn ddogfen statudol yr Awdurdod Lleol ac yn cyd-fynd gyda blaenoriaethau Llywodraeth Cymru ar gyfer datblygu addysg cyfrwng Cymraeg (yn unol â thargedau *Cymraeg 2050*).

Mae 7 deiliant y disgwylir i Awdurdodau Lleol eu gweithredu er mwyn gwireddu'r weledigaeth, sef:

1. Mwy o blant meithrin/3 oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.
2. Mwy o blant dosbarth derbyn/ pump oed yn cael eu haddysg drwy gyfrwng y Gymraeg.
3. Mwy o blant yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o un cyfnod o'u haddysg statudol i un arall.

4. Mwy o ddysgwyr yn astudio ar gyfer cymwysterau Cymraeg (fel pwnc) a phynciau drwy gyfrwng y Gymraeg.
5. Mwy o gyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destunau gwahanol yn yr ysgol.
6. Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol ("ADY") (yn unol â'r dyletswyddau a bennir gan y Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018)
7. Cynnydd yn nifer y staff addysgu sy'n gallu addysgu Cymraeg (fel pwnc) a thrwy gyfrwng y Gymraeg

1.3 Polisi Iaith

Cynradd

Yr un yw nod y Polisi Iaith ar draws holl ysgolion cynradd y Sir, sef datblygu gallu pob disgybl i fod yn hyfedr yn y ddwy iaith erbyn diwedd CA2. Y Gymraeg yw iaith swyddogol yr asesu yn yr ysgol ar ddiwedd y Cyfnod Sylfaen. Yn CA2, parheir i ddatblygu gafael disgyblion ar y Gymraeg gan roi sylw i ddatblygu eu sgiliau yn y ddwy iaith.

Uwchradd

Yn yr uwchradd, disgwylir i bob disgybl sydd wedi cyrraedd y lefel angenrheidiol, sef lefel 3+ ar ddiwedd CA2 ddilyn Cymraeg Iaith Gyntaf yn CA3 er mwyn sicrhau dilyniant a pharhad priodol. Y gobaith yw y gall y disgyblion hyn astudio'r Gymraeg a'r Saesneg fel pynciau hyd at ddiwedd blwyddyn 11.

Mae'r ysgolion uwchradd yn adeiladu ar y sylfaen a osodwyd yn y cynradd trwy sicrhau fod pob disgybl yn parhau i ddatblygu sgiliau yn y Gymraeg a'r Saesneg.

1.4 Miliwn o siaradwyr erbyn 2050

Cymraeg 2050 yw strategaeth ddiweddaraf Llywodraeth Cymru ar gyfer y Gymraeg ac mae'n cwmpasu'r tri degawd nesaf. Nodir yn y ddogfen hon dargedau penodol ar gyfer cynyddu'r niferoedd sy'n siarad yr iaith ynghyd â'r defnydd o'r Gymraeg.

Mae nodau Cymraeg 2050 yn cynnwys:

	Nod	Targed
1.	Cynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg	1 Miliwn o siaradwyr erbyn 2050
2.	Cynyddu defnydd o'r Gymraeg	Defnyddwyr dyddiol o'r Gymraeg yn cynyddu o 10% i 20%

Pwysleisia'r ddogfen strategol *Cymraeg 2050*: Miliwn o siaradwyr bwysigrwydd cynyddu'r niferoedd sy'n siarad Cymraeg ond hefyd pwysleisir fod cynyddu'r defnydd dyddiol o'r Gymraeg yr un mor bwysig.

Mae symud i sefyllfa lle mae miliwn o siaradwyr yn un agwedd ar ein gweledigaeth ar gyfer ffyniant y Gymraeg. Ond mae iaith Gymraeg sy'n ffynnu yn iaith sy'n cael ei defnyddio. Rydym am i'r defnydd o'r Gymraeg fod yn rhan arferol o fywyd bob dydd, fel bod siaradwyr ar bob lefel yn teimlo'n hyderus i'w defnyddio mewn sefyllfaoedd ffurfiol ac anffurfiol..... Yn ôl Arolwg Defnydd Iaith 2013–15 (Llywodraeth Cymru a Chomisiynydd y Gymraeg 2015) mae cysylltiad clir rhwng rhuglder a pha mor aml y defnyddir y Gymraeg – mae 84% o siaradwyr Cymraeg rhugl yn siarad Cymraeg bob dydd.

Ffynhonnell: Cymraeg 2050: Miliwn o Siaradwyr (2017)

1.5 Strategaeth Iaith Gwynedd 2023-2033

Mae Safonau'r Gymraeg a osodwyd ar Gyngor Gwynedd gan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yn gosod disgwyliad ar y Cyngor i lunio strategaeth 5 mlynedd fydd yn dangos sut y bwriedir mynd ati i hybu'r Gymraeg ac i hwyluso defnyddio'r Gymraeg ar draws y sir. Strategaeth Iaith Gwynedd 2023-2033 yw strategaeth ddiweddaraf Cyngor Gwynedd ar gyfer y Gymraeg. Nodir yn y ddogfen hon dargedau penodol ar gyfer cynyddu'r niferoedd sy'n siarad yr iaith:

	Sut byddwn yn cynyddu nifer siaradwyr?	Sut byddwn yn mesur ar lefel leol, ac yn ystod cyfnod y strategaeth?
1.	Rhoi cyfleoedd i blant a phobl ifanc nad ydynt eto yn siaradwyr Cymraeg (e.e. newydd-ddyfodiaid, plant sydd ddim yn derbyn addysg prif ffrwd), i ddysgu a dod yn siaradwyr Cymraeg hyderus.	Nifer y plant sydd yn cael addysg cyfrwng Cymraeg. Nifer plant sydd yn cael cefnogaeth drwy gyfundrefn drochi'r Adran Addysg.
2.	Rhoi cyfleoedd i oedolion ddod yn siaradwyr newydd drwy gynlluniau cefnogi dysgwyr y Cyngor a darpariaeth gymunedol partneriaid.	Nifer gweithwyr y Cyngor sydd yn derbyn gwersi dysgu Cymraeg. Darpariaeth cyrsiau dysgu Cymraeg cymunedol.

Ceir yn y Strategaeth hefyd ymrwymiad i gynyddu defnydd o'r Gymraeg yn y meysydd gweithredu canlynol:

- *Iaith y blynyddoedd cynnar*
- *Iaith Dysgu*
- *Iaith Gwaith a Gwasanaeth*
- *Iaith y Gymuned*
- *Ymchwil a thechnoleg*

2. PROFFIL IAITH DALGYLCH NEBO

2.1 Cefndir Proffil Iaith Gwynedd

Mae 64.4% o boblogaeth y Sir sydd dros dair oed yn siaradwyr Cymraeg – sylweddol uwch na'r ffigwr trwy Gymru gyfan o 17.8%. Yng Ngwynedd, mae'r gallu i siarad Cymraeg uchaf yn ward Hendre (mae 86% yn siarad Cymraeg), ac ar ei isaf yn ardal Canol Bangor (25.6%).

2.2 Wardiau

Mae Ysgol Nebo wedi ei lleoli yn ward Clynnog, ac mae dalgylch yr ysgol yn cynnwys rhan o ward Clynnog a rhan o ward Llanllyfni. Mae Ysgol Llanllyfni wedi ei lleoli yn ward Llanllyfni, ac mae dalgylch yr ysgol yn cynnwys rhan o ward Llanllyfni a rhan o ward Clynnog. Mae proffil ieithyddol wardiau'r ysgolion hyn wedi ei grynhoi yn y tabl isod:

	Clynnog	Llanllyfni	Gwynedd	Cymru
Hunaniaeth Gymreig yn unig	783 (60.2%)	1,316 (67.1%)	69,560 (59.3%)	1,715,975 (55.2%)
Dim hunaniaeth Gymreig	36%	28.2%	36.3%	36.7%
Poblogaeth 3+ mlwydd oed	1,275	1,876	114,308	3,018,172

Gallu siarad Cymraeg	864 (67.8%)	1,373 (73.2%)	73,560 (64.4%)	538,296 (17.8%)
Dim sgiliau Cymraeg	307 (24.1%)	315 (16.8%)	29,977 (26.2%)	2,259,017 (74.8%)
Gallu deall Cymraeg ar lafar yn unig	71 (5.6%)	137 (7.3%)	8,166 (7.1%)	156,762 (5.2%)
Gallu siarad Cymraeg ond ddim yn gallu darllen nac ysgrifennu Cymraeg	47 (3.7%)	124 (6.6%)	6,142 (5.4%)	68,391 (2.3%)
Gallu siarad a darllen Cymraeg ond ddim yn gallu ysgrifennu Cymraeg	37 (2.9%)	56 (3%)	3,170 (2.8%)	33,971 (1.1%)
Gallu siarad, darllen ac ysgrifennu Cymraeg	774 (60.7%)	1,157 (61.7%)	63,256 (55.3%)	429,313 (14.2%)
Gallu ysgrifennu Cymraeg ond ddim yn gallu siarad na darllen Cymraeg	7 (0.5%)	8 (0.4%)	387 (0.3%)	4,970 (0.2%)
Gallu darllen ac ysgrifennu Cymraeg ond ddim yn gallu siarad Cymraeg	9 (0.7%)	14 (0.7%)	1,004 (0.9%)	17,560 (0.6%)
Cyfuniad arall o sgiliau Cymraeg	6 (0.5)	36 (1.9%)	993 (0.9%)	6,621 (0.2%)

Ffynhonnell: Cyfrifiad 2021, Swyddfa Ystadegol Gwladol

2.3 Ysgol Nebo

Ysgol cyfrwng Cymraeg, Categori 3 yw Ysgol Nebo.

Dengys y tabl isod fod y mwyafrif o ddysgwyr Ysgol Nebo yn siarad Cymraeg yn rhugl.

Ysgol	Siarad Cymraeg yn rhugl gartref	Siarad Cymraeg gartref ond nid yn rhugl	Dim yn siarad Cymraeg gartref ond yn rhugl	Dim yn siarad Cymraeg gartref a dim yn rhugl	Dim yn siarad Cymraeg o gwbl
Nebo	56%	0%	22%	11%	11%

Ffynhonnell: Canran o nifer yr ymatebwyr Ionawr 2026

2.4 Ysgolion cyfagos

Ysgolion cyfrwng Cymraeg, Categori 3 yw ysgolion Llanllyfni, Baladeulyn, Brynaerau, Bro Lleu, Talysarn a Bro Llifton.

Mae data ieithyddol ar gyfer yr ysgolion cyfagos i'w gweld isod:

Ysgol	Siarad Cymraeg yn rhugl gartref	Siarad Cymraeg gartref ond nid yn rhugl	Dim yn siarad Cymraeg gartref ond yn rhugl	Dim yn siarad Cymraeg gartref a dim yn rhugl	Dim yn siarad Cymraeg o gwbl
Baladeulyn	29%	57%	14%	0%	0%

Brynaerau	64%	11 %	2	11 %	12%
Llanllyfni	68%	8%	2%	11 %	11%
Bro Lleu	69%	4%	1%	9%	17%
Talysarn	37%	15.5%	3%	19 %	25.5 %
Bro Llifon	85%	2%	2%	3%	8%

Ffynhonnell: Canran o nifer yr ymatebwyr Ionawr 2026

2.5 Gweithgareddau ar ôl ysgol

Dyma grynodedb o'r hyn mae Ysgol Nebo a'r ysgolion eraill dalgylch uwchradd Dyffryn Nantlle yn ei gynnig ar safleoedd yr ysgol.

	Baladeulyn	Talysarn	Bro Lleu	Llanllyfni	Brynaerau	Bro Llifon	Nebo
Grwpiau Chwarae (Gwyliau'r ysgol)			✓				
Aelwyd yr Urdd				✓		✓	✓
Bore/Noson Goffi	✓	✓		✓	✓	✓	
Cylch/Ysgol Feithrin			✓	✓		✓	
Clwb/Clwb ar ôl ysgol / Gweithgaredd Chwaraeon		✓	✓	✓	✓	✓	✓

Gwelir yn y tabl uchod fod nifer o ysgolion yr ardal, gan gynnwys Ysgol Nebo yn cynnig clybiau gyda'r Urdd ar ôl ysgol. Golygai hyn gallai'r dysgwyr barhau i fanteisio ar y gweithgareddau hyn fel cyfle ychwanegol i ddefnyddio a datblygu'r Gymraeg.

2.6 Gweithgareddau Cymunedol

Gan nad oes adeilad/canolfan gymunedol ym mhentref Nebo, mae trigolion Nebo a Nasareth yn gwneud defnydd rheolaidd o'r 'ystafell gymunedol' a leolir yn Ysgol Nebo ar gyfer cynnal achlysuron a digwyddiadau cymunedol.

Dyma rai o achlysuron a digwyddiadau cymdeithasol a gynhelir yn ystafell gymunedol Ysgol Nebo:

- *Cyfarfodydd misol Pwyllgor Ardal Nebo a Nasareth*
- *Clybiau Lleol (Clwb dydd Llun, Clwb Gweu a Chrosiet, Nosweithiau cymdeithasol, Clwb Garddio)*
- *Cymorth Cyntaf efo St John Ambiwllans: Hyfforddiant ar CPR a defnydd y diffibrilyddion ar yr Ysgol a Chapel Nasareth.*
- *Gwersi Cymraeg i ddysgwyr.*
- *Lluniaeth ar ôl teithiau lleol a Ras Mynydd Craig Goch.*
- *Defod Sul y Cofio;*
- *Gwarchod amgylchedd: Trefnu sesiynau casglu sbwriel a gweithredu atal baw cŵn.*

2.7 Tystiolaeth Ychwanegol

Ysgol Nebo

Mae adroddiad Estyn yn 2017 yn dweud:

“Cymraeg yw prif gyfrwng a bywyd yr ysgol. Mae tua 58% o’r disgyblion yn siarad Cymraeg gartref, ac nid oes yr un disgybl o gefndir lleiafrifol ethnig”

[Adroddiad arolwg Estyn Ysgol Nebo Hydref 2017](#)

Ysgol Llanllyfni

Mae adroddiad Estyn 2025 yn dweud:

“Mae arweinwyr a staff yn gosod pwyslais amlwg ar ddatblygu’r iaith Gymraeg. Mae staff yn fodelau iaith effeithiol sy’n annog disgyblion a’u cefnogi i ddatblygu a defnyddio’r iaith ymhob agwedd o waith yr ysgol. Mae disgyblion yn ymateb yn gadarnhaol ac yn hynod falch o’u gallu i gyfathrebu yn y Gymraeg a’r Saesneg yn hyderus gyda’u cyfoedion ac oedolion erbyn iddynt gyrraedd brig yr ysgol.”

[Adroddiad arolwg Estyn Ysgol Llanllyfni Hydref 2025](#)

2.8 Ymgynghoriad Statudol a Chyfnod Gwrthwynebu Statudol– Crynodeb o’r materion ynghylch yr effaith ar y Gymraeg

Amlinellir isod y prif faterion a godwyd drwy’r ymatebion i’r ymgynghoriad statudol, yn benodol ynghylch effaith bosibl y cynnig ar y Gymraeg.

Yn y cyd-destun hwn, mynegwyd pryderon cryf gan ymatebwyr ynghylch rôl Ysgol Nebo wrth gynnal y Gymraeg fel iaith fyw o fewn y gymuned. Nodwyd bod yr ysgol yn darparu amgylchedd naturiol lle defnyddir y Gymraeg yn ffurfiol ac anffurfiol gan blant, teuluoedd a thrigolion lleol, ac mai hi yw’r prif fan cymdeithasol lle clywir y Gymraeg yn ddyddiol yn y pentref. O ganlyniad, mynegwyd pryder y gallai cau’r ysgol arwain at leihad sylweddol mewn defnydd cymunedol o’r Gymraeg, yn enwedig y tu allan i’r ystafell ddosbarth.

Nodwyd hefyd fod amgylchedd ysgol fach Gymraeg ei chyfrwng yn cefnogi trochi ieithyddol, hyder a rhuglder, yn enwedig i blant o gartrefi di-Gymraeg, gyda’r Gymraeg yn cael ei chryfhau fel iaith y dosbarth a’r buarth. Yn sgil hyn, mynegwyd pryder y gallai trosglwyddo dysgwyr i ysgolion mwy gynyddu’r risg o droi at y Saesneg mewn cyd-destunau cymdeithasol, gan wanhau defnydd naturiol o’r Gymraeg. Ar yr un pryd, nodwyd gan rai ymatebwyr fod elfennau cadarnhaol i’r cynnig o safbwynt y ddarpariaeth addysgol, gan gynnwys parhad addysg cyfrwng Cymraeg a’r potensial i gynnal defnydd anffurfiol o’r Gymraeg ymhlith dysgwyr.

Yn ogystal, tynnwyd sylw at rôl ehangach yr ysgol wrth hyrwyddo’r Gymraeg y tu hwnt i addysg ffurfiol, gan gynnwys drwy weithgareddau cymunedol, digwyddiadau cymdeithasol, gwersi Cymraeg i oedolion, a rhyngweithio rhyng-genedlaethol. Mynegwyd pryder y gallai cau’r ysgol arwain at golli’r cyfleoedd hyn yn gyfan gwbl, gan effeithio ar gynaliadwyedd tymor hwy’r Gymraeg yn Nebo a’r ardaloedd cyfagos.

Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd y pryderon hyn a chodwyd pryderon pellach ynghylch y posibilrwydd y gallai cau Ysgol Nebo danseilio rôl y Gymraeg fel iaith gymunedol fyw. Dadleuwyd gan rai gwrthwynebwyr fod y cynnig yn groes i amcanion Cymraeg 2050 ac ymrwymadau Cyngor Gwynedd i ddiogelu a hyrwyddo’r Gymraeg a chymunedau Cymraeg. Mynegwyd hefyd y farn y gallai colli’r ysgol arwain at lai o gyfleoedd i ddefnyddio’r Gymraeg yn naturiol o fewn y gymuned, gan gynyddu’r perygl o weld y Gymraeg yn cael ei defnyddio’n bennaf fel iaith addysgu yn hytrach nag fel iaith gymunedol fyw bob dydd.

Mae’r Cyngor yn cydnabod y pryderon hyn ac yn nodi bod yr Asesiad Effaith Ieithyddol wedi’i adolygu a’i ddiweddarau yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu statudol.

3. Asesiad o'r effaith ar yr iaith Gymraeg

3.1 Yr Opsiynau

- Gwneud dim- Parhau gyda'r sefyllfa bresennol

Byddai cadw'r drefn bresennol yn golygu fod Ysgol Nebo yn parhau yn yr un modd, gyda'r un strwythur staffio.

Noder, er bod yr achos dros newid wedi ei sefydlu, mae'r model Gwneud dim wedi ei gynnwys yn yr asesiad at ddiben cymharu.

- *Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos*

Byddai'r opsiwn yma yn sicrhau parhad ym mhresenoldeb yr ysgol ym mhentref Nebo trwy drefniant cydweithio gydag ysgol, neu ysgolion cyfagos, dan arweiniad pennaeth neu benaethiaid ac un corff llywodraethol. Byddai'r ysgolion hyn yn rhannu un corff llywodraethu, ond ar yr un pryd yn cadw eu statws cyfreithiol fel endidau ar wahân, eu dyraniad cyllidol, enw a gwisg ysgol, ac yn parhau i gael arolwg Estyn eu hunain.

Ni ragwelir y byddai ffederaleiddio yn cael effaith ar yr iaith Gymraeg gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gyda chyfleoedd i gryfhau sefyllfa arweinyddiaeth, a chydweithio ar gyfer yr ysgol.

- *Ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos gan ychwanegu uned arbenigol ar gyfer plant ag anghenion dysgu ychwanegol yn Ysgol Nebo.*

Byddai'r opsiwn yma yn golygu ffederaleiddio gydag ysgol gyfagos ac ychwanegu uned ADY ar safle Ysgol Nebo er mwyn cynnig darpariaeth i blant fyddai angen cefnogaeth ychwanegol. Ni fyddai unrhyw newid i'r elfen ysgol.

Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma yn cael effaith ar yr iaith Gymraeg yn yr ysgol gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau, gyda chyfleoedd i gryfhau sefyllfa arweinyddiaeth, a chydweithio ar gyfer yr ysgol.

- *Cau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni)*

Golygai'r opsiwn yma y byddai Ysgol Nebo yn cau, ac y byddai dysgwyr dalgylch presennol Ysgol Nebo yn cael cynnig lle yn Ysgol Llanllyfni (yr ysgol amgen).

Mae'r tabl yn adran 3.2 yn cynnwys asesiad o effaith cau Ysgol Nebo ac addysgu'r dysgwyr yn Ysgol Llanllyfni, ar yr iaith Gymraeg o'i gymharu â'r sefyllfa bresennol. Mae'r tabl hefyd yn amlinellu'r cyfleoedd ychwanegol ar gyfer cryfhau'r iaith Gymraeg, a dulliau lliniaru unrhyw effaith negyddol allai ddeillio o'r cynnig.

- *Ysgol Nebo yn datblygu yn lleoliad arbenigol ar gyfer rhai pynciau unigol (cyfleoedd unigryw i gyflawni gwaith maes)*

Byddai cadw'r drefn bresennol yn golygu fod Ysgol Nebo yn parhau yn yr un modd, gyda'r un strwythur staffio.

Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar yr iaith Gymraeg gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau.

- *Ysgol Nebo yn cynnig uned arbenigol ar gyfer cefnogi plant sydd gydag anghenion dysgu ychwanegol, lle mae addysg prif lif yn heriol iddynt.*

Byddai'r opsiwn yma yn golygu parhau gydag Ysgol Nebo gan ychwanegu Uned ADY ar safle'r ysgol er mwyn cynnig darpariaeth i blant gydag anghenion dysgu ychwanegol.

Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma'n cael effaith ar yr iaith Gymraeg gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau.

- *Ysgol Nebo yn cynnig uned iaith ar gyfer dalgylch Dyffryn Nantlle*

Byddai'r opsiwn yma yn golygu parhau gydag Ysgol Nebo gan ychwanegu uned iaith ar safle'r ysgol.

Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma yn cael effaith ar yr iaith Gymraeg yn yr ysgol gan na fyddai newid i'r ddarpariaeth gan Ysgol Nebo. Fodd bynnag, mae'n debygol y byddai'n cael effaith bositif ar iaith Gymraeg y dysgwyr fydd yn mynychu'r Uned iaith.

- Sefydlu Ysgol ar fwy nag un safle

Byddai'r opsiwn yma yn golygu cau ysgolion lleol, gan gynnwys Ysgol Nebo, a sefydlu ysgol newydd ar draws nifer o safleoedd, gan gynnwys safle presennol Ysgol Nebo.

Ni ragwelir y byddai'r opsiwn yma yn cael effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg. Yn ddibynnol ar strwythur yr ysgol aml-safle, gall fod cyfleoedd i ddysgwyr gael mynediad at ystod ehangach o adnoddau addas, cyflenwad uwch yn nhermau staffio, a gallent fod yn rhan o grŵp mwy o gyfoedion.

3.2 Opsiynau amgen rhesymol a gynigiwyd gan ymgynghorai fel ymateb i'r ymgynghoriad

- **“Ysgol Nebo i gynnig safle fel darpariaeth i gefnogi a meithrin plant ag anghenion cymdeithasol ac emosiynol, lle mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt, gan gynnwys disgyblion gyda CDU ar gyfer anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol a phobl ifanc eraill ag anghenion iechyd meddwl gan gynnwys pryder a niwro-amrywiaeth.”**

Byddai'r opsiwn hwn yn golygu parhau gyda Ysgol Nebo a'i datblygu fel safle i gynnig darpariaeth arbenigol i blant a phobl ifanc y mae addysg brif ffrwd yn heriol iddynt. Byddai'r ddarpariaeth yn cefnogi disgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol, gan gynnwys anghenion cymdeithasol, emosiynol ac ymddygiadol, yn ogystal â phobl ifanc ag anghenion iechyd meddwl megis pryder a niwro-amrywiaeth.

Ni ragwelir y byddai'r opsiwn hwn yn cael effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau fel ysgol cyfrwng Cymraeg.

- **Datblygu Ysgol Nebo fel Uned Bontio i Gefnogi Integreiddio Disgyblion ADY i Addysg Brif Ffrwd**

Byddai'r opsiwn hwn yn golygu parhau gyda Ysgol Nebo a'i datblygu fel Uned Bontio i ddarparu cymorth dros dro i ddisgyblion ag Anghenion Dysgu Ychwanegol cyn neu wrth iddynt integreiddio i addysg brif ffrwd. Byddai'r ddarpariaeth yn canolbwyntio ar gefnogaeth strwythuredig i hwyluso pontio effeithiol.

Ni ragwelir y byddai'r opsiwn hwn yn cael effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau fel Ysgol cyfrwng Cymraeg.

- *Ffederaleiddio Ysgol Nebo ac Ysgol Baladeulyn*

Byddai'r opsiwn hwn yn sicrhau parhad ym mhresenoldeb Ysgol Nebo drwy drefniant ffederaleiddio gydag Ysgol Baladeulyn. Byddai'r ysgolion yn gweithredu dan arweiniad pennaeth neu benaethiaid ac un corff llywodraethol ffederal. Byddai hunaniaeth pob ysgol, gan gynnwys enw, ethos a gwisg, yn parhau, gyda'r posibilrwydd o rannu staff, adnoddau ac arbenigedd.

Ni ragwelir y byddai'r opsiwn hwn yn cael effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg gan y byddai Ysgol Nebo yn parhau fel ysgol gyfrwng Cymraeg. Ceir hefyd botensial i gryfhau arweinyddiaeth a chydweithio ieithyddol rhwng y ddwy ysgol.

- *Bwrdd Llywodraethu Ffederal ar Draws Ysgolion y Dalgylch*

Byddai'r opsiwn hwn yn golygu sefydlu Bwrdd Llywodraethu ffederal ar draws ysgolion y dalgylch i gryfhau cydweithio a goruchwyliaeth strategol. Byddai'r trefniant yn galluogi rhannu arbenigedd a chyfeiriad strategol cyffredin, gan gynnwys presenoldeb ac hunaniaeth ysgolion unigol.

Ni ragwelir y byddai'r opsiwn hwn yn cael effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg gan na fyddai newid i'r ddarpariaeth na statws ieithyddol Ysgol Nebo. Gallai'r trefniant gryfhau cynllunio a strategaeth Gymraeg ar draws y dalgylch.

3.2 Asesiad o'r effaith ar yr iaith Gymraeg

Asesiad o'r effaith ar yr iaith Gymraeg – Cynnig i gau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni)

Rhan 1				
Meini Prawf Effaith	Disgrifiad	Statws o'r effaith a'r gwaith	Oes unrhyw fesurau wedi'u hadnabod i liniaru unrhyw effaith negyddol neu i greu mwy o gyfleoedd positif	Effaith derfynol (yn dilyn dulliau lliniaru)
Iaith yr ysgol (ffurfiol)	<i>Yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad, nodwyd pwysigrwydd parhad addysg cyfrwng Cymraeg fel prif iaith addysgu i ddysgwyr lleol. Pwysleisiwyd gan ymatebwyr i'r ymgynghoriad rôl Ysgol Nebo wrth feithrin defnydd naturiol o'r iaith Gymraeg.</i> Mae Ysgol Nebo yn ysgol Gymraeg ei chyfrwng. Gan fod Ysgol Llanllyfni hefyd yn ysgol Gymraeg ei chyfrwng, deuir i'r casgliad na fyddai'r cynnig yn cael effaith ar iaith addysg y plant.	Niwtral	Amherthnasol	Amherthnasol
Iaith yr ysgol (anffurfiol)	<i>Pwysleisiwyd gan ymatebwyr i'r ymgynghoriad rôl Ysgol Nebo wrth feithrin defnydd naturiol o'r Gymraeg fel iaith y buarth a rhyngweithio cymdeithasol rhwng disgyblion. Nodwyd bod dosbarthiadau llai, goruchwyliaeth staff a disgyblion ieithyddol clir yn annog defnydd cyson o'r Gymraeg mewn cyd-destunau anffurfiol. Mynegwyd pryder y gallai addysg mewn lleoliadau mwy arwain at fwy o ddefnydd o'r Saesneg mewn sefyllfaoedd cymdeithasol.</i> <i>Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd y pryderon hyn gan rai gwrthwynebwyr, a mynegwyd y farn y gallai cau Ysgol Nebo leihau cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn naturiol o fewn y gymuned a gwanhau ei rôl fel iaith gymunedol fyw. Pwysleisiwyd hefyd bwysigrwydd ysgolion bach wrth feithrin defnydd naturiol o'r Gymraeg rhwng dysgwyr o ddydd i ddydd.</i> Mae ystadegau CYBLD Ionawr 2026 yn dangos fod 56% o ddysgwyr Ysgol Nebo yn siarad Cymraeg yn rhugl yn y cartref a 68% o ddysgwyr Ysgol Llanllyfni. Gan y byddai'r dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran, gallasai'r cynnig gryfhau'r cyfleoedd i ddysgwyr gymdeithasu yn y Gymraeg gyda'u cyfoedion. Ar sail hynny, o wireddu'r cynnig, rhagwelir y byddai	Positif	Amherthnasol	Amherthnasol

	mwy o gyfleoedd i ddysgwyr dalgylch Nebo ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach.			
Mynediad at addysg cyfrwng Cymraeg	Mae Ysgol Llanllyfni yn ysgol Gymraeg eu cyfrwng, fel Ysgol Nebo. Ni ragwelir felly y byddai'r cynnig yn effeithio ar y meini prawf hwn.	Niwtral	Amherthnasol	Amherthnasol
Darpariaeth anstatudol	Byddai gan ddysgwyr fynediad at gyflenwad uwch yn nhermau staffio, a byddent yn rhan o grŵp mwy o gyfoedion o'r un oedran.	Positif	Gallai'r awdurdod lleol a Chorff Llywodraethol Ysgol Llanllyfni drafod dulliau i sicrhau bod dysgwyr yn gallu cymryd rhan mewn gweithgareddau allgyrsiol.	Positif
Gweithgareddau cyn / ar ôl ysgol	Mae Ysgol Llanllyfni yn ysgol fwy o ran niferoedd o ddysgwyr, ac felly mae'r grwpiau cyfoedion yn fwy. Mae'r ysgol hefyd yn cynnig ystod o glybiau a gweithgareddau cyn ac ar ôl ysgol sy'n darparu cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg y tu allan i oriau'r ysgol. Fel y nodir yn Adran 2.5 o'r Asesiad Effaith, mae'r rhain yn cynnwys Aelwyd yr Urdd, boreau a nosweithiau coffi, Cylch Meithrin, a chlybiau a gweithgareddau chwarae/ar ôl ysgol.	Positif	Gallai'r Awdurdod Lleol a Chorff Llywodraethol Ysgol Llanllyfni ystyried unrhyw gyfleoedd ychwanegol ar gyfer cynnal gweithgareddau ar ôl ysgol, gan sicrhau fod trefniadau mewn lle i gynnwys dysgwyr dalgylch Nebo.	Positif
Defnyddio'r Gymraeg yn y gymuned	<i>O safbwynt yr ymatebion i'r ymgynghoriad, nodwyd yn gryf mai Ysgol Nebo yw'r prif fan cymdeithasol lle defnyddir y Gymraeg yn ddyddiol gan nifer o drigolion y pentref. Tynnwyd sylw at rôl yr ysgol wrth gynnal digwyddiadau cymunedol, gwersi Cymraeg i oedolion a chyfleoedd rhyng-genedlaethol sy'n cefnogi defnydd rheolaidd o'r Gymraeg. Mynegwyd pryder y gallai cau'r ysgol arwain at leihad sylweddol mewn cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg fel iaith gymunedol fyw.</i> <i>Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd y safbwyntiau hyn a mynegwyd pryderon pellach gan rai gwrthwynebwyr fod cau Ysgol Nebo yn gallu tanseilio'r Gymraeg fel iaith gymunedol fyw ac y byddai hynny'n groes i amcanion Cymraeg 2050 o gynyddu defnydd dyddiol a chymunedol o'r Gymraeg. Dadleuwyd hefyd fod rôl yr ysgol wrth gefnogi defnydd naturiol o'r Gymraeg o fewn y gymuned yn ymestyn y tu hwnt i'r ddarpariaeth addysgol ffurfiol.</i> Pe byddai'r cynnig i gau Ysgol Nebo yn cael ei wireddu, yna rhagwelir y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio. Rhagwelir y gall fod peth effaith negyddol yn deillio o wireddu'r cynnig,	Negyddol	Gall yr Awdurdod Lleol a Chorff Llywodraethol Ysgol Llanllyfni ystyried dulliau o hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg drwy gynnwys cymuned Nebo yng ngweithgareddau cymunedol yr ysgol. I liniaru'r effaith ar y Gymraeg o fewn y gymuned nodir cyfleoedd i sicrhau fod cymuned Nebo yn ymwybodol o weithgarwch yr ysgol amgen, ac anogir cydweithio cymunedol rhwng Ysgol Llanllyfni a chymuned Nebo, lle'n briodol. Yn ogystal, pe gweithredir y cynnig, bydd rhaid i'r Awdurdod ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd. Nodir nad oes gofod cymunedol amgen ym mhentref Nebo, ac felly byddai cadw	Negyddol

	e.e gan na fydd rhieni/gwarchodwyr/teuluoedd yn cyfarfod yn ddyddiol yng nghymuned Nebo wrth ollwng/casglu plant o'r ysgol. Fodd bynnag, nodir hefyd bod canran sylweddol o blant y dalgylch (78%) eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys Ysgol Llanllyfni (44%), sy'n awgrymu bod lefel yr ymwneud dyddiol â'r ysgol fel manau cymdeithasol neu ieithyddol yn amrywio ymhlith teuluoedd yng nghymuned Nebo. Gan nad oes adeilad/canolfan gymunedol arall ym mhentref Nebo, mae trigolion Nebo a Nasareth yn gwneud defnydd rheolaidd o 'ystafell gymunedol' yr ysgol ar gyfer achlysuron a digwyddiadau cymunedol gan gynnwys gwersi Cymraeg i ddysgwyr. O ganlyniad, pe byddai'r cynnig i gau Ysgol Nebo yn cael ei wireddu, yna rhagwelir y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio, ac y gallai hynny arwain at effaith negyddol ar y defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned. Effaith ar yr economi leol: Er na ragwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith sylweddol negyddol ar yr economi leol yn Nebo, cydnabyddir, pe byddai Ysgol Nebo yn cau, y gallai arwain at leihad mewn cyfleoedd cyflogaeth cyfrwng Cymraeg, yn mhentref Nebo.		neu hwyluso defnydd cymunedol priodol o'r adeilad yn ystyriaeth bwysig, yn enwedig er mwyn lliniaru unrhyw effaith negyddol bosibl ar ddefnydd a bywiogrwydd yr iaith Gymraeg o fewn y gymuned.	
Rhan 2 - Sut fydda'r cynnig yn effeithio ar/cyfrannu tuag at/cyd-fynd â Safonau'r Gymraeg, polisiau iaith, strategaethau a chanllawiau eraill perthnasol ynglŷn â'r iaith Gymraeg				
Strategaeth Iaith Gwynedd 2023	Nodir isod grynodedb o'r effaith a ragwelir ar feysydd gweithredu'r Strategaeth Iaith: Iaith y blynyddoedd cynnar: Gan fod Cylch Meithrin wedi ei lleoli ar safle Ysgol Llanllyfni (yr ysgol amgen), rhagwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith bositif ar iaith y blynyddoedd cynnar. Iaith Dysgu: Mae Ysgol Nebo yn ysgol cyfrwng Cymraeg, Categori 3, ac mae Ysgol Llanllyfni hefyd yn ysgol Gymraeg Categori 3 yn yr un modd, deuir i'r casgliad felly na fyddai'r cynnig yn cael effaith ar iaith addysg y plant. Iaith Gwaith a Gwasanaeth:			

	<i>Cododd ymatebwyr i'r ymgynghoriad fod Ysgol Nebo yn darparu gwasanaeth Cymraeg lleol amlwg yn y pentref, gan gynnwys cyfleoedd cyflogaeth gyfrwng Cymraeg. Mynegwyd pryder y gallai cau'r ysgol arwain at golli presenoldeb gwasanaeth Cymraeg dyddiol o fewn y gymuned leol, ac at leihad yn nifer y swyddi sy'n gweithredu drwy gyfrwng y Gymraeg. Cyfeiriwyd hefyd at rôl staff yr ysgol fel modelau ieithyddol Cymraeg, sy'n cyfrannu at cryfhau defnydd y Gymraeg ym mywyd bob dydd y gymuned.</i> <i>Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd y pryderon hyn a mynegwyd y farn gan rai gwrthwynebwyr fod colli'r ysgol yn golygu colli gwasanaeth Cymraeg amlwg o fewn y gymuned. Dadleuwyd hefyd fod yr ysgol yn cyfrannu at greu cyfleoedd i blant, teuluoedd a thrigolion glywed a defnyddio'r Gymraeg mewn bywyd cymunedol o ddydd i ddydd, ac y gallai colli'r ysgol leihau'r cyfleoedd hynny.</i> Cydnabyddir, pe gweithredir y cynnig, y byddai peth effaith negyddol ar yr iaith yn sgil colli presenoldeb ysgol cyfrwng Cymraeg, Categori 3 ym mhentref Nebo sy'n gwasanaethau'r ardal, a gan y byddai'n arwain at ddiswyddiadau staff/gweithlu'r ysgol. Fodd bynnag, nodir y bod yr ysgol amgen (Ysgol Llanllyfni) fyddai'n gwasanaethu ardal Nebo pe gweithredir y cynnig, hefyd yn ysgol cyfrwng Gymraeg Categori 3. Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn effeithio ar iaith gwaith a gwasanaeth a ddarperir yn yr ysgol amgen. laith y Gymuned: <i>Mynegwyd safbwyntiau cryf drwy'r ymatebion i'r ymgynghoriad y byddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg, gan fod Ysgol Nebo yn brif fan cymdeithasol Cymraeg y pentref, ac mewn rhai achosion yr unig le lle defnyddir y Gymraeg yn naturiol gan drigolion. Tynnwyd sylw at rôl yr ysgol wrth gynnal digwyddiadau cymunedol Cymraeg, gwersi Cymraeg i oedolion, a chyfleoedd rhyng-genedlaethol i ddefnyddio'r Gymraeg. Mynegwyd pryder y gallai cau'r ysgol arwain at leihad sylweddol mewn defnydd bob dydd o'r Gymraeg fel iaith gymunedol fyw. Nodwyd hefyd nad oes canolfan gymunedol amgen yn Nebo/Nasareth a allai gymryd lle'r swyddogaeth Gymreig a chymdeithasol hon.</i> <i>Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd y pryderon hyn a mynegwyd y farn gan rai gwrthwynebwyr fod colli'r ysgol yn golygu colli gwasanaeth Cymraeg amlwg o fewn y gymuned. Dadleuwyd hefyd fod yr ysgol yn cyfrannu at greu cyfleoedd i blant, teuluoedd a thrigolion glywed a defnyddio'r Gymraeg mewn bywyd cymunedol o ddydd i ddydd, ac y gallai colli'r ysgol leihau'r cyfleoedd hynny.</i> Mae'r Cyngor yn cydnabod, pe byddai'r cynnig i gau Ysgol Nebo yn cael ei wireddu, yna rhagwelir y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio. Rhagwelir y gall fod peth effaith negyddol ar yr iaith o fewn y gymuned yn deillio o wireddu'r cynnig, e.e gan na fydd rhieni/gwarchodwyr/teuluoedd yn cyfarfod yn ddyddiol yng nghymuned Nebo wrth ollwng/casglu plant o'r ysgol.
--	---

	Gan nad oes adeilad/canolfan gymunedol ym mhentref Nebo, mae trigolion Nebo a Nasareth yn gwneud defnydd rheolaidd o 'ystafell gymunedol' yr ysgol ar gyfer achlysuron a digwyddiadau cymunedol gan gynnwys gwersi Cymraeg i ddysgwyr. Pe byddai'r cynnig i gau Ysgol Nebo yn cael ei wireddu, yna rhagwelir y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio. Er mwyn lliniaru unrhyw effeithiau negyddol, gall yr Awdurdod Lleol a Chorff Llywodraethol Ysgol Llanllyfni ystyried dulliau o hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg drwy gynnwys cymuned Nebo yng ngweithgareddau cymunedol yr ysgol. Yn ogystal, pe gweithredir y cynnig, bydd rhaid i'r Awdurdod ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd.
Cymraeg 2050, Llywodraeth Cymru	<i>Drwy'r ymatebion i'r ymgynghoriad, mynegwyd pryder y gallai cau ysgol wledig Gymraeg ei chyfrwng weithio'n groes i amcanion Cymraeg 2050, yn enwedig o safbwynt cynyddu defnydd cymunedol a naturiol o'r Gymraeg. Tynnwyd sylw at bwysigrwydd sicrhau bod y Gymraeg yn cael ei chlywed, ei defnyddio a'i throsglwyddo'n anffurfiol o ddydd i ddydd, nid yn unig ei haddysgu o fewn y dosbarth. Mynegwyd y farn bod ysgolion bach yn chwarae rôl allweddol wrth greu siaradwyr newydd mewn cymunedau gwledig.</i> <i>Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd y safbwyntiau hyn a mynegwyd pryderon pellach gan rai gwrthwynebwyr fod cau Ysgol Nebo yn gallu tanseilio'r Gymraeg fel iaith gymunedol fyw ac y byddai hynny'n groes i amcanion Cymraeg 2050 o gynyddu defnydd dyddiol a chymunedol o'r Gymraeg. Dadleuwyd hefyd fod rôl yr ysgol wrth gefnogi defnydd naturiol o'r Gymraeg o fewn y gymuned yn ymestyn y tu hwnt i'r ddarpariaeth addysgol ffurfiol.</i> Nodir fod unrhyw drafodaethau yn ymwneud ag adrefnu angen nodi ymdrech Llywodraeth Cymru i gyrraedd y nod o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050. Mae'r Cyngor yn cydnabod, pe byddai'r cynnig i gau Ysgol Nebo yn cael ei wireddu, yna rhagwelir y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio. Er mwyn lliniaru unrhyw effeithiau negyddol, gall yr Awdurdod Lleol a Chorff Llywodraethol Ysgol Llanllyfni ystyried dulliau o hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg drwy gynnwys cymuned Nebo yng ngweithgareddau cymunedol yr ysgol. Yn ogystal, pe gweithredir y cynnig, bydd rhaid i'r Awdurdod ystyried opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yn yr ysgol ar hyn o bryd. O ran y ddarpariaeth addysgol, nodir bod Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni yn ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg, Categori 3. O ganlyniad, pe gweithredir y cynnig i gau Ysgol Nebo a throsglwyddo dysgwyr i Ysgol Llanllyfni, byddai dysgwyr yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg, Categori 3.

	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar y Gymraeg, yn bennaf gan: - fod ystadegau CYBLD Ionawr 2026 yn dangos fod 56% o ddysgwyr Ysgol Nebo yn siarad Cymraeg yn rhugl yn y cartref a 68% o ddysgwyr Ysgol Llanllyfni - y byddai'r cynnig i gau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni) yn golygu y byddai dysgwyr dalgylch Nebo yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg, categori 3. - y byddai'r dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran, rhagwelir bydd y cynnig yn cryfhau'r cyfleoedd i ddysgwyr gymdeithasu yn y Gymraeg gyda mwy o'u cyfoedion. Ar sail yr uchod, o weithredu'r cynnig, rhagwelir y byddai mwy o gyfleoedd i ddysgwyr dalgylch Nebo ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach.
I ba raddau y byddai'r cynnig yn cefnogi'r targedau yn y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg a gymeradwywyd (Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg (2022-2032))	Mae Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni yn ysgolion cynradd cyfrwng Cymraeg, Categori 3. Mae Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni, yn gweithredu amcanion Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-2032 Cyngor Gwynedd. Mae hyn yn cynnwys: • Bod holl ddisgyblion y sir yn meddu ar sgiliau ieithyddol priodol yn y Gymraeg a'r Saesneg, a bod y disgwyliad hwnnw yn gyson ar draws pob un o'r ysgolion. • Bod darpariaeth addas i alluogi pob disgybl i ddatblygu'n hyfedr ddwyieithog. Yn y cyd-destun hwn, disgwylir i ysgolion barhau i feithrin sgiliau'r disgyblion hynny sy'n Gymry Cymraeg, a chyflwyno'r Gymraeg i'r rhai hynny sy'n ddysgwyr. • Bod holl sefydliadau addysg y sir yn adlewyrchu ac atgyfnerthu'r Polisi Iaith yn eu gweinyddiad, eu bywyd cymdeithasol a'u trefn fugeiliol, yn ogystal ag yn eu darpariaeth gwricwlaidd. O ganlyniad, pe gweithredir y cynnig i gau Ysgol Nebo a throsglwyddo dysgwyr i Ysgol Llanllyfni, byddai dysgwyr yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg, Categori 3, sy'n gweithredu amcanion a chefnogi targedau'r CSGA. Ar sail yr uchod, ni ragwelir y byddai gweithredu'r cynnig yn cael effaith negyddol ar gyflawniad Deilliannau 1, 2, 3, 5 a 6 o Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-2032, Cyngor Gwynedd, sef: Deilliant 1: Mwy o blant meithrin/3 oed yn cael addysg cyfrwng Cymraeg. Deilliant 2: Mwy o blant dosbarth derbyn/5 oed yn cael addysg cyfrwng Cymraeg. Deilliant 3: Mwy o blant yn parhau i wella eu sgiliau Cymraeg wrth drosglwyddo o un cyfnod addysg o'u haddysg statudol i'r llall. Deilliant 5: Mwy o gyfleoedd i ddysgwyr ddefnyddio'r Gymraeg mewn cyd-destunau gwahanol yn yr ysgol. Deilliant 6: Cynnydd yn y ddarpariaeth addysg cyfrwng Cymraeg i ddisgyblion ag anghenion dysgu ychwanegol ("ADY") (yn unol â'r dyletswyddau a bennir gan y Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018)

	O ganlyniad, deuir i'r casgliad y byddai gweithredu'r cynnig yn cyd-fynd ag amcanion Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg 2022-32, a'r targedau a gymeradwywyd yn y Cynllun Strategol y Gymraeg.
Sut y byddai'r cynnig yn ehangu neu'n lleihau'r ddarpariaeth Gymraeg, ac yn yr achosion lle byddai'n lleihau'r ddarpariaeth, nodwch pam bydd y ddarpariaeth yn cael ei lleihau	Byddai'r cynnig yn golygu fod ysgol cyfrwng Cymraeg, Categori 3 (Ysgol Nebo) yn cau. Fodd bynnag, pe gweithredir y cynnig, byddai dysgwyr yn cael cynnig lle mewn ysgol amgen, sydd hefyd yn ysgol cyfrwng Cymraeg, Categori 3, sef Ysgol Llanllyfni. Mae gan Ysgol Llanllyfni ddigon o gapasiti ar gyfer dysgwyr y ddwy ysgol.
<u>Cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011)</u>	Mae'r Cyngor yn cadarnhau bod y broses statudol gyfan mewn perthynas ag adolygu dyfodol Ysgol Nebo wedi'i chynnal yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg 88–93 o dan Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011. Yn unol â Safonau 88, 89 a 90, rhoddwyd ystyriaeth gydwybodol i'r effeithiau posibl y gallai'r penderfyniad polisi eu cael ar gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, gan gynnwys ystyried yr effeithiau cadarnhaol ac andwyol posibl, sut y gellid llunio neu addasu'r cynnig er mwyn sicrhau effeithiau mwy cadarnhaol, a sut y gellid lleihau unrhyw effeithiau andwyol posibl. Yn ogystal, yn unol â Safonau 91, 92 a 93, ystyriwyd a cheisiwyd barn drwy'r broses ymgynghori statudol ynghylch yr effeithiau ieithyddol hyn, gan gynnwys barn ar sut y gellid llunio neu addasu'r cynnig er mwyn cynyddu effeithiau cadarnhaol neu leihau effeithiau andwyol ar y Gymraeg. Cefnogwyd y gofynion hyn drwy gynnal yr Asesiad Effaith Ieithyddol hwn, ynghyd ag asesiadau effaith cysylltiedig, gan gynnwys yr Asesiad Effaith Cydraddoldeb, a nodir bod yr asesiadau hyn wedi'u hadolygu a'u diweddarau yn dilyn ystyried yr ymatebion a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol, yn ogystal a'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol

4. CASGLIAD

Ein disgwyliadau yw bod holl ddysgwyr y Sir yn meddu ar ddwyieithrwydd cytbwys, oed perthnasol er mwyn iddynt fod yn aelodau cyflawn o'r gymdeithas ddwyieithog maent yn rhan ohoni. Bydd angen i'r cynigion ar gyfer ad-drefnu gymryd ystyriaeth lawn o'r holl effeithiau ieithyddol. Bydd cynnal a gwell defnydd o'r Gymraeg fel iaith addysgol a chymdeithasol ymhlith plant yn ystyriaeth allweddol wrth lunio cynigion o fewn yr ardal.

Mae ymatebion i'r ymgynghoriad statudol wedi tynnu sylw at ystod eang o safbwyntiau ynghylch effaith bosibl y cynnig ar y Gymraeg. Mynegwyd pryderon cryf, yn enwedig o safbwynt rôl Ysgol Nebo fel canolbwynt ieithyddol a chymunedol, gyda llawer o ymatebwyr yn pwysleisio'r ysgol fel prif fan cymdeithasol lle defnyddir y Gymraeg yn ddyddiol gan blant, teuluoedd a thrigolion lleol. Nodwyd bod yr ysgol yn gwneud cyfraniad pwysig at ddefnyddio'r Gymraeg yn naturiol y tu allan i'r ystafell ddosbarth, gan gynnwys drwy ddigwyddiadau cymunedol, gweithgareddau cymdeithasol, gwersi Cymraeg i oedolion a rhyngweithio rhyng-genedlaethol. Mynegwyd pryder y gallai cau'r ysgol arwain at leihad sylweddol mewn defnydd beunyddiol o'r Gymraeg fel iaith gymunedol fyw, yn enwedig mewn pentref lle nad oes canolfan gymunedol amgen ar gael.

Mae'r Cyngor yn cydnabod bod y pryderon hyn wedi'u haildrodd a'u hatgyfnerthu yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, yn enwedig mewn perthynas â rôl Ysgol Nebo wrth gynnal y Gymraeg fel iaith gymunedol fyw ac â'r farn a fynegwyd gan rai gwrthwynebwyr y gallai'r cynnig weithio'n groes i amcanion Cymraeg 2050 o gynyddu defnydd dyddiol a chymunedol o'r Gymraeg.

Mae'r Cyngor yn cydnabod y pryderon a godwyd ynghylch rôl Ysgol Nebo mewn cefnogi defnydd cymunedol y Gymraeg o fewn y pentref, ac yn derbyn bod y sylwadau'n tynnu sylw at effaith andwyol bosibl ar fywiogrwydd ieithyddol lleol y tu allan i'r ddarpariaeth addysgol ffurfiol.

Fodd bynnag, ar sail yr wybodaeth sydd ar gael, barn y Cyngor yw nad yw'r cynnig arfaethedig yn debygol o gael effaith negyddol ar ddarpariaeth addysg Gymraeg na chyfleoedd ieithyddol disgyblion, am y rhesymau canlynol:

- Mae data CYBLD Ionawr 2026 yn dangos fod 56% o ddysgwyr Ysgol Nebo yn siarad Cymraeg yn rhugl yn y cartref a 68% o ddysgwyr Ysgol Llanllyfni.
- Mae'r cynnig i gau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni) yn golygu y byddai dysgwyr dalgyrch Nebo yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg, Categori 3.
- Rhagwelir y byddai'r dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran, rhagwelir bydd y cynnig arfaethedig yn cryfhau'r cyfleoedd i ddysgwyr gymdeithasu yn y Gymraeg gyda mwy o'u cyfoedion.

Yn y cyd-destun addysgol, ar sail yr uchod, o weithredu'r cynnig, rhagwelir y byddai mwy o gyfleoedd i ddysgwyr dalgyrch Nebo ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach.

Ar yr un pryd, gan ystyried sylwadau'r ymgynghoriad, mae'r Cyngor yn cydnabod y gallai'r opsiwn i gau Ysgol Nebo arwain at effaith negyddol bosibl ar ddefnydd y Gymraeg o fewn y gymuned leol, yn enwedig o safbwynt ei defnydd fel iaith gymunedol y tu allan i'r cyd-destun addysgol; fodd bynnag, nodir y gellid ystyried mesurau lliniaru drwy hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg drwy gynnwys cymuned Nebo yng ngweithgareddau cymunedol yr ysgol amgen, yn ogystal ag ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl-ddefnydd yr adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yno ar hyn o bryd.

Wrth ddod i'r casgliad hwn, mae'r Cyngor wedi ystyried y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu statudol. Er y cydnabyddir y gallai'r cynnig gael effaith negyddol bosibl ar rai agweddau o ddefnydd cymunedol y Gymraeg o fewn Nebo, barn y Cyngor yw nad yw'r dystiolaeth sydd ar gael yn dangos y byddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar ddarpariaeth addysg Gymraeg nac ar gyfleoedd dysgwyr i ddefnyddio a datblygu'r Gymraeg o fewn y ddarpariaeth addysgol.

**ASESIAD EFFAITH
DEDDF LLESIANT A CHENEDLAETHAU'R DYFODOL
– YSGOL NEBO**

Medi 2026

1. CYFLWYNIAD

Rydym fel Cyngor wedi ymrwymo i'r egwyddorion o fewn Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (2015) er mwyn gwella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol cymunedau Gwynedd.

Gweledigaeth y Cyngor yw:

Ein gweledigaeth fel Cyngor yw cefnogi holl bobl Gwynedd i ffynnu ac i fyw bywyd cyflawn yn eu cymuned mewn sir sy'n un o'r siroedd gorau i fyw ynddi.

Mae'r Cyngor wedi mabwysiadu amcanion llesiant sydd yn ategu'r nodau llesiant cenedlaethol gan sicrhau fod trigolion Gwynedd yn:

- Rhoi'r cychwyn gorau posib mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc
- Cryfhau'r economi a chefnogi trigolion Gwynedd i ennill cyflogau teilwng
- Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas a fforddiadwy yn eu cymunedau
- Cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau
- Sicrhau ein bod yn rhoi pob cyfle posib i'n trigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned
- Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd
- Rhoi trigolion Gwynedd yn gyntaf gan eu trin yn deg a sicrhau fod y Cyngor yn perfformio'n effeithiol ac effeithlon

Mae'r tabl isod yn amlinellu'r cyswllt rhwng ein hamcanion llesiant a'r nodau llesiant cenedlaethol.

	Llewyrchus	Cydnorth	Iachach	Cyfarfart	Cymunedau Cydlynus	Diwylliant bywiog lle mae'r iaith Gymraeg yn ffynnu	Yn gyfrifol ar lefel fyd-eang
GWYNEDD YFORY Rhoi'r cychwyn gorau posib mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc							
GWYNEDD LEWYRCHUS Cryfhau'r economi a chefnogi trigolion Gwynedd i ennill cyflogau teilwng							
GWYNEDD GLYD Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas a fforddiadwy yn eu cymunedau							
GWYNEDD OFALGAR Cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau							
GWYNEDD GYMRAEG Sicrhau ein bod yn rhoi pob cyfle posib i'n trigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned.							
GWYNEDD WERDD Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd							
GWYNEDD EFFEITHLON Rhoi trigolion Gwynedd yn gyntaf gan eu trin yn deg a sicrhau fod y Cyngor yn perfformio'n effeithiol ac effeithlon							

Mae gan yr Adran Addysg rôl i hyrwyddo nodau llesiant y Ddeddf ymysg dysgwyr drwy eu gweithgareddau a'u prosiectau. Mae'r Ddeddf yn gosod dyletswydd ar gyrff cyhoeddus yng Nghymru i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol. Fel rhan o'r ddyletswydd mae'r Cyngor wedi cyhoeddi amcanion llesiant sy'n amlinellu sut y bydd yn gwella yn "Cynllun Gwynedd 2023-2028".

2.SUT MAE'R CYNNIG YN CWRDD AG AMCANION LLES CYNGOR GWYNEDD?

Y cynnig:

Ar 14 Hydref 2025, penderfynodd Cabinet Cyngor Gwynedd i ymgymryd â phroses ymgynghori statudol ar gynnig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026, a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen, yn unol â gofynion Adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 5 Rhagfyr 2025 a 23 Ionawr 2026.

Bu i Gabinet Cyngor Gwynedd ystyried yr adroddiad ar yr ymgynghoriad yn ei gyfarfod ar 19 Mai 2026 gan benderfynu cyhoeddi hysbysiad statudol ar y cynnig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026 a chynnig lleoedd i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen. Cyhoeddwyd yr hysbysiad statudol ar 3 Mehefin 2026 a chynhaliwyd cyfnod gwrthwynebu statudol o 28 diwrnod rhwng 3 Mehefin a 30 Mehefin 2026. Daeth y cyfnod gwrthwynebu i ben ar 30 Mehefin 2026 a derbyniwyd 20 gwrthwynebiad yn ystod y cyfnod hwnnw. Derbyniwyd hefyd ddeiseb gan Gorff Llywodraethol Ysgol Nebo yn gwrthwynebu'r cynnig, gyda 358 o lofnodion.

Amcanion	
Rhoi'r cychwyn gorau posib mewn bywyd i'n plant a'n pobl ifanc	Yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad, a'r gwrthwynebiadau a dderbyniwyd yn ystod y cyfnod gwrthwynebu, mynegwyd pryderon ynghylch effaith y cynnig ar blant bregus, yn enwedig y rhai ag anghenion dysgu ychwanegol neu anawsterau emosiynol. Nodwyd fod Ysgol Nebo yn cael ei gweld fel amgylchedd cynhwysol sy'n cynnig dosbarthiadau bach, cefnogaeth bersonol, a chysylltiadau agos rhwng staff a dysgwyr a bod y gefnogaeth hon yn hanfodol i ddatblygiad, hyder a llesiant rhai dysgwyr. Mynegwyd pryderon y byddai symud i ysgol fwy yn lleihau'r cyfleoedd am sylw unigol, cefnogaeth bwrpasol a llesiant, gan arwain at risg o allgáu addysgol neu ddychwelyd i addysg gartref. Mae'r Cyngor yn cydnabod gall fod peth effaith negyddol ar les dysgwyr yn ystod y cyfnod pontio. Pe byddai Ysgol Nebo yn cau, byddai'r awdurdod a'r ysgol amgen yn cydweithio'n agos â'r ysgol sy'n cau, gyda'r dysgwyr a'u teuluoedd, i sicrhau trosglwyddiad esmwyth ac i gefnogi'r dysgwyr wrth ymgartreftu yn eu hysgolion newydd. Rhagwelir y byddai trefniadau pontio sydd wedi'u cynllunio'n ofalus, gyda chefnogaeth briodol, yn gallu lliniaru effeithiau negyddol ac yn cefnogi parhad cynnydd addysgol. Fel y nodir yn Llawlyfr Rhieni Gwynedd, mae gan ddysgwyr ADY hawl i barhau i dderbyn y ddarpariaeth sydd wedi'i nodi yn eu Cynllun Datblygu Unigol, ac mae'n ddyletswydd ar yr Awdurdod i sicrhau bod y ddarpariaeth honno'n parhau hyd yn oed pan fo trefniadau ysgol yn newid. Mae'r Cyngor yn ymrwmo i roi blaenoriaeth i anghenion unigol, gan gynnwys i blant bregus ac/neu gydag ADY, pe byddai'r ysgol yn cau. Mae'r Cyngor yn parhau o'r farn y byddai'r cynnig yn sicrhau bod plant yr ardal yn meithrin profiadau drwy gymdeithasu gydag ystod ehangach o gyfoedion, oed-berthnasol gan dderbyn addysg o ansawdd mewn ysgol sydd yn gallu cynnig amgylchedd ddysgu a phrofiadau i ystod ehangach o ddysgwyr.
Cryfhau'r economi a chefnogi trigolion Gwynedd i ennill cyflogau teilwng	Rhagwelir y byddai gweithredu'r cynnig yn debygol o gael effaith negyddol ar yr amcan hwn gan y gallai arwain at ddiswyddiadau staff. Datblygwyd polisi staffio manwl gan Gyngor Gwynedd mewn cydweithrediad ag Undebau Llafur a phenaethiaid. Bydd y polisi yn sail i unrhyw newid i gyflogaeth staff sy'n deillio o unrhyw gynnig. Bydd cyfathrebu eglur ac agored yn greiddiol i weithrediad llwyddiannus unrhyw gynigion.
Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas a fforddiadwy yn eu cymunedau	Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, mynegwyd pryderon y gallai colli Ysgol Nebo fel canolbwynt cymunedol ddylanwadu ar benderfyniadau teuluoedd ifanc ynghylch ymsefydlu yn yr ardal yn y dyfodol, a chael goblygiadau ehangach i gynaliadwyedd y gymuned. Nodwyd gan rai ymatebwyr fod presenoldeb ysgol leol yn ffactor pwysig wrth ddenu a chadw teuluoedd ifanc mewn cymunedau gwledig, a mynegwyd pryder y gallai colli'r ysgol leihau atyniad yr ardal fel lle i fyw. Cyfeiriwyd hefyd at ffactorau ehangach sy'n effeithio ar gynaliadwyedd cymunedau gwledig, gan gynnwys demograffeg, tai ac ail

	gartrefi, a mynegwyd y farn y gallai cau'r ysgol gyfrannu at ddirywiad graddol hyfywedd cymunedau gwledig dros amser. Yn seiliedig ar y dystiolaeth sydd ar gael, mae cyfran uchel o blant dalgylch Ysgol Nebo eisoes yn mynychu ysgolion all-dalgylch, sef 78%, gyda 44% o blant oedran cynradd y dalgylch eisoes yn mynychu Ysgol Llanllyfni. O ganlyniad, nid yw'r Cyngor yn rhagweld y byddai teuluoedd a phlant ifanc yn gadael y gymuned pe byddai'r ysgol yn cau. Yn ogystal, o ystyried bod yr ysgol amgen wedi'i lleoli 1.6 milltir o Ysgol Nebo, nid yw'r Cyngor yn rhagweld y byddai'r cynnig yn annog teuluoedd i adael y gymuned nac yn golygu y byddai teuluoedd ifanc yn llai tebygol o symud i'r ardal. O ganlyniad, er bod pryderon wedi'u mynegi ynghylch deniadoldeb yr ardal i deuluoedd ifanc yn y dyfodol, nid oes tystiolaeth i awgrymu y byddai'r cynnig yn cael effaith sylweddol ar allu pobl i fyw yn eu cymunedau. Felly, ni ragwelir effaith sylweddol ar yr amcan llesiant hwn.
Cefnogi trigolion Gwynedd i fyw bywydau llawn a diogel yn ein cymunedau	Bydd sicrhau fod y dysgwyr yn derbyn addysg o'r radd flaenaf yn greiddiol i'r cynnig, gan sicrhau y byddant yn derbyn addysg o'r un ansawdd a safon yn yr ysgol amgen. Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, mynegwyd pryderon y gallai colli'r ysgol fel gofod cymunedol leihau cyfleoedd i drigolion gymdeithasu, gwirfoddoli a chymryd rhan mewn gweithgareddau lleol, gan godi pryderon ynghylch y posibilrwydd o gynnydd mewn unigedd gymdeithasol i rai trigolion. Nodwyd na fyddai pob trigolyn, yn enwedig pobl hŷn neu bobl heb fynediad at gar, o reidrwydd yn gallu manteisio ar weithgareddau neu gyfleusterau y tu allan i'r gymuned. Cydnabyddir felly y gallai'r cynnig gael rhywfaint o effaith negyddol ar yr amcan hwn. Byddai'r mesurau lliniaru'n cynnwys ystyried cyfleoedd i gynnal cysylltiadau a gweithgareddau cymunedol, ynghyd ag ystyried opsiynau ar gyfer defnydd cymunedol o adeilad yr ysgol, pe byddai'r ysgol yn cau drwy Bolisi Ôl-ddefnydd yr Awdurdod, lle bo hynny'n briodol.
Sicrhau ein bod yn rhoi pob cyfle posib i'n trigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn y gymuned	Yn ystod yr ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu statudol, bu i ymatebwyr fynegi pryderon cryf, yn enwedig o safbwynt rôl Ysgol Nebo fel canolbwynt ieithyddol a chymunedol, gyda llawer o ymatebwyr yn pwysleisio'r ysgol fel prif fan cymdeithasol lle defnyddir y Gymraeg yn ddyddiol gan blant, teuluoedd a thrigolion lleol. Nodwyd bod yr ysgol yn gwneud cyfraniad pwysig at ddefnyddio'r Gymraeg yn naturiol y tu allan i'r ystafell ddosbarth, gan gynnwys drwy ddigwyddiadau cymunedol, gweithgareddau cymdeithasol, gwersi Gymraeg i oedolion a rhyngweithio rhyng-genedlaethol. Mynegwyd pryder y gallai cau'r ysgol arwain at leihad sylweddol mewn defnydd beunyddiol o'r Gymraeg fel iaith gymunedol fyw, yn enwedig mewn pentref lle nad oes canolfan gymunedol amgen ar gael. Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu, cyfeiriwyd yn benodol at weithgareddau cyfrwng Gymraeg a gynhelir yn yr ysgol a'r ystafell gymunedol, gan gynnwys dosbarthiadau Gymraeg, ac at bwysigrwydd yr ysgol o ran creu cyfleoedd i blant, teuluoedd a thrigolion glywed a defnyddio'r Gymraeg yn naturiol mewn bywyd cymunedol y tu allan i'r cyd-destun addysgol ffurfiol. Fel rhan o'r broses statudol, cynhaliodd yr Awdurdod asesiad o effaith y cynnig ar yr iaith Gymraeg. Diweddarwyd yr asesiad hwn yn dilyn ystyried y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol. Yng nghasgliad yr asesiad, nodir bod y Cyngor yn cydnabod y pryderon a godwyd ynghylch rôl Ysgol Nebo mewn cefnogi defnydd cymunedol y Gymraeg o fewn y pentref, ac yn derbyn bod y sylwadau'n tynnu sylw at effaith andwyol bosibl ar fywiogrwydd ieithyddol lleol y tu allan i'r ddarpariaeth addysgol ffurfiol. Fodd bynnag, ar sail yr wybodaeth sydd ar gael, barn y Cyngor yw nad yw'r cynnig arfaethedig yn debygol o gael effaith negyddol ar ddarpariaeth addysg Gymraeg na chyfleoedd ieithyddol disgyblion, am y rhesymau canlynol: - Mae data CYBLD Ionawr 2026 yn dangos fod 56% o ddysgwyr Ysgol Nebo yn siarad Gymraeg yn rhugl yn y cartref a 68% o ddysgwyr Ysgol Llanllyfni - Mae'r cynnig i gau Ysgol Nebo a chynig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni) yn golygu y byddai dysgwyr dalgylch Nebo yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Gymraeg, Categori 3.

	- Rhagwelir y bydd byddai'r dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran, rhagwelir bydd y cynnig arfaethedig yn cryfhau'r cyfleoedd i ddysgwyr gymdeithasu yn y Gymraeg gyda mwy o'u cyfoedion. Ar sail yr uchod, o weithredu'r cynnig arfaethedig, rhagwelir y byddai mwy o gyfleoedd i ddysgwyr dalgylch Nebo ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach. Ar yr un pryd, gan ystyried sylwadau'r ymgynghoriad, mae'r Cyngor yn cydnabod y gallai'r opsiwn i gau Ysgol Nebo arwain at effaith negyddol bosibl ar ddefnydd y Gymraeg o fewn y gymuned leol, yn enwedig o safbwynt ei defnydd fel iaith gymunedol y tu allan i'r cyd-destun addysgol; fodd bynnag, nodir y gellid ystyried mesurau lliniaru drwy hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg drwy gynnwys cymuned Nebo yng ngweithgareddau cymunedol yr ysgol amgen, yn ogystal ag ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl ddefnydd yr adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yno ar hyn o bryd.
Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd	Dim effaith.
Rhoi trigolion Gwynedd yn gyntaf gan eu trin yn deg a sicrhau fod y Cyngor yn perfformio'n effeithiol ac effeithlon	Dim effaith.

3. A YW'R CYNNIG YN CWRDD Â NODAU LLESIANT Y DDEDDF?

Nod	Yw'r cynnig yn cyfrannu at y nod yma?	Mesurau lliniaru effeithiau negyddol ar y nod yma:
Cymru lewyrchus Cymdeithas arloesol sy'n defnyddio adnoddau'n ddarbodus, pobl addysgedig, sy'n creu cyfoeth a gwaith.	Byddai'r cynnig i gau Ysgol Nebo ac addysgu'r plant mewn ysgol amgen cyfagos yn golygu fod y dysgwyr yn meithrin profiadau drwy gymdeithasu gydag ystod ehangach o gyfoedion, oed-berthnasol gan dderbyn addysg o ansawdd mewn ysgol sydd yn gallu cynnig amgylchedd ddysgu a phrofiadau i ystod ehangach o ddysgwyr. Gall cyflwyno'r cynnig arwain at staff yn colli eu swyddi.	Ymgynghorir â staff a chynrychiolwyr Undebau yn benodol fel rhan o'r cyfnod ymgynghori statudol. Mae Cyngor Gwynedd wedi datblygu polisi staffio manwl, ar y cyd ac Undebau Llafur a phenaethiaid. Bydd rhaid i unrhyw ddiswyddiadau o ganlyniad i'r cynnig hwn gyd-fynd â'r polisi hwnnw. Bydd cyfathrebu clir ac agored yn chwarae rhan greiddiol mewn gweithredu unrhyw gynigion.
Cymru gydnerth Cenedl sy'n cynnal ac yn gwella bioamrywiaeth ac ecosystemau iach sy'n cefnogi gwydnwch a gyda'r gallu i addasu i newid (er enghraifft newid yn yr hinsawdd).	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith ar y nod hwn.	Dim effaith
Cymru iachach Cymdeithas lle mae llesiant corfforol a meddyliol pobl cystal â phosibl ac mae pobl yn deall beth sy'n effeithio ar eu hiechyd.	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith ar y nod hwn. Mynegwyd pryderon yn ystod y cyfnod gwrthwynebu ynghylch effaith bosibl colli gofod cymunedol ar unigedd cymdeithasol a lles rhai trigolion. Cydnabyddir felly y gallai fod rhywfaint o effaith negyddol yn sgil colli'r ysgol fel canolbwynt cymunedol.	Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai anghenion pob dysgwr yn cael eu hystyried yn unigol wrth gynllunio trefniadau pontio, gan gynnwys eu lles emosiynol ac unrhyw gefnogaeth ychwanegol sydd ei hangen. Byddai'r Cyngor hefyd yn ystyried mesurau i gefnogi cysylltiadau a gweithgarwch cymunedol, ynghyd ag opsiynau ôl-ddefnydd priodol ar gyfer adeilad yr ysgol, yn unol a polisi Ôl-ddefnydd yr Awdurdod.
Cymru sy'n fwy cyfartal Cymdeithas sy'n galluogi pobl i gyflawni eu potensial gwaeth beth fo'u cefndir neu eu hamgylchiadau (gan gynnwys eu cefndir a'u hamgylchiadau cymdeithasol-economaidd).	Yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad a'r cyfnod gwrthwynebu, mynegwyd pryderon ynghylch effaith y cynnig ar blant bregus, gan gynnwys dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol neu anawsterau emosiynol. Nodwyd fod Ysgol Nebo yn cael ei gweld fel amgylchedd cynhwysol sy'n cynnig dosbarthiadau bach, cefnogaeth bersonol, a chysylltiadau agos rhwng staff a dysgwyr a bod y gefnogaeth hon yn hanfodol i ddatblygiad, hyder a llesiant rhai dysgwyr. Mynegwyd pryderon y byddai symud i ysgol fwy yn lleihau'r cyfleoedd am sylw unigol, cefnogaeth bwrpasol a llesiant, gan arwain at risg o allgáu addysgol neu ddychwelyd i addysg gartref. Yn ogystal, mynegodd ymatebwyr bryder y gallai cau Ysgol Nebo gael effaith anghymesur ar deuluoedd dan anfantais	Er bod pryderon wedi'u mynegi ynghylch yr effaith bosibl ar blant bregus, gan gynnwys dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol ac anawsterau emosiynol, mae mesurau lliniaru penodol mewn lle i sicrhau na fyddai'r cynnig yn arwain at allgáu na gwahaniaethu anghymesur. Yn unol â Deddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 a Chod ADY Cymru, mae dyletswydd ar yr Awdurdod Lleol i sicrhau bod pob dysgwr ag ADY yn parhau i dderbyn y ddarpariaeth a nodir yn eu Cynllun Datblygu Unigol, waeth beth fo unrhyw newid mewn trefniadau ysgol. Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai trefniadau trosglwyddo yn cael eu cynllunio'n ofalus, gyda chefnogaeth briodol i ddysgwyr a theuluoedd, gan gynnwys ymgysylltu cynnar â'r ysgol dderbyn, staff cymorth perthnasol a gwasanaethau cefnogi.

	economaidd-gymdeithasol, yn enwedig o ran costau a hygyrchedd cludiant, gan gynyddu'r risg o allgáu cymdeithasol. Pwysleisiwyd hefyd rôl ganolog yr ysgol yn y gymuned, gan gyfrannu at gydlyniant cymunedol, lleihau unigrwydd, a chreu cyfleoedd i ymgysylltu â'r Gymraeg ar draws grwpiau oedran. Mae'r Cyngor yn parhau o'r farn y byddai'r cynnig yn gwella gallu'r Awdurdod i "gynnig addysg o'r ansawdd uchaf posibl fydd yn rhoi'r profiadau, y sgiliau a'r hyder i blant y Sir a'u galluogi i ddatblygu i fod yn ddinasyddion dwyieithog, llwyddiannus a chyflawn" yn unol â gweledigaeth Strategaeth Addysg Gynradd o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd.	Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, rhagwelir y byddai'r ddarpariaeth yn Ysgol Llanllyfni yn cynnwys mynediad at ystod ehangach o arbenigedd, cyfoedion a chefnogaeth broffesiynol, gyda'r nod o gynnal neu wella llesiant, cynhwysiant a phrofiad addysgol dysgwyr. O ran teuluoedd o gefndiroedd economaidd-gymdeithasol dan anfantais, nodir y bydd trefniadau cludiant ysgol yn cael eu gweinyddu yn unol â pholisi statudol y Cyngor, gan sicrhau nad yw cost na hygyrchedd cludiant yn rhwystr i fynediad cyfartal at addysg. Caiff effaith bosibl ar deuluoedd unigol ei hystyried lle bo hynny'n berthnasol. Yn dilyn ystyried y sylwadau a gyflwynwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol, fe ddiweddarwyd yr asesiad effaith cydraddoldeb er mwyn adlewyrchu'r pryderon a godwyd a'u heffaith bosibl ar nodweddion gwarchodedig a chydraddoldeb ehangach. Mae'r asesiad hwn yn nodi y gallai'r cynnig arwain at effeithiau rhannol negyddol posibl ar rai grwpiau, gan gynnwys mewn perthynas ag Anabledd, Oedran, yr Iaith Gymraeg ac Ystyriaethau Economaidd Gymdeithasol. Fodd bynnag, mae'r asesiad pellach hefyd yn nodi y gallai effeithiau positif posibl godi pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, gan gynnwys mewn perthynas â mynediad at ddarpariaeth addysg ehangach, cyfleoedd cymdeithasol ac addysgol ychwanegol, a mynediad at arbenigedd a chefnogaeth estynedig. Er mwyn lliniaru unrhyw effeithiau negyddol posibl, nodir fod polisiâu a gweithdrefnau cadarn eisoes ar waith o fewn yr Awdurdod, sy'n berthnasol i holl ysgolion y sir, i sicrhau cydymffurfiaeth â dyletswyddau cydraddoldeb, atal camwahanïaethu anghyfreithiol, a hyrwyddo cyfle cyfartal i bob dysgwr. Yn ogystal, nodwyd fod polisiâu a threfniadau cadarn mewn lle a fyddai'n sicrhau fod y cynnig yn ystyried ac yn cyd-fynd â hawliau cyfartal. Nodir fod mesurau eisoes mewn lle i sicrhau na fydd camwahanïaethu anghyfreithiol nac aflonyddu
Cymru o gymunedau gydlynus Cymunedau atyniadol, hyfyw a diogel sydd â chysylltiadau da.	Yn ystod y trafodaethau lleol (Tymor yr Haf 2025), bu i'r rhan-ddeiliaid nodi pwysigrwydd yr ysgol i'r gymuned ym mhentref Nebo, gan nodi'r defnydd rheolaidd a wneir o adeilad yr ysgol gan y gymuned. Yn ystod yr ymgynghoriad statudol mynegwyd pryderon pellach ynghylch y goblygiadau cymunedol pe bai'r ysgol yn cau, gyda nifer o ymatebion yn pwysleisio mai Ysgol Nebo yw'r unig le ar hyn o bryd yn y pentref lle gall aelodau'r gymuned	Fel rhan o'r broses statudol, cynhaliodd yr Awdurdod asesiad o effaith y cynnig ar y gymuned. Diweddarwyd yr asesiad hwn yn dilyn ystyried y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol. Yn yr asesiad diweddaraf, nodir bod y Cyngor yn cydnabod y byddai peth effaith negyddol debygol ar y gymuned pe gweithredir yr opsiwn i gau Ysgol Nebo, gan y byddai hyn yn arwain at golli ysgol o fewn cymuned Nebo fel canolbwynt cymunedol. Cydnabyddir y pryderon a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad ynghylch goblygiadau hyn ar fywiogrwydd y gymuned.

	gyfarfod a chynnal gweithgareddau cymdeithasol. Nodwyd y gallai colli'r ysgol fel canolbwynt cymunedol arwain at wanhau cydlyniant cymunedol, lleihau cyfleoedd i ryngweithio cymdeithasol, a chael effaith negyddol ar fywiogrwydd a chynaliadwyedd y gymuned wledig yn y tymor hwy. Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, mynegwyd pryderon y byddai cau Ysgol Nebo yn arwain at golli canolbwynt cymunedol pwysig ac yn effeithio ar weithgareddau cymdeithasol, ieithyddol, gwirfoddol a chyhoeddus a gynhelir yn yr ysgol a'r ystafell gymunedol. Mynegwyd pryderon hefyd ynghylch yr effaith bosibl ar hunaniaeth, cydlyniant, cynhwysiant cymdeithasol a hyfywedd hirdymor y gymuned. Cydnabyddir y gallai cau Ysgol Nebo arwain at rywfaint o effaith negyddol ar y gymuned o ganlyniad i golli'r ysgol fel canolbwynt cymunedol.	Yn ogystal, pe byddai Ysgol Nebo yn cau, cydnabyddir y byddai'r ysgol leol yn bellach o gartrefi o fewn dalgylch presennol Ysgol Nebo, ac o safbwynt amddifadedd – golyga fod un o ddangosyddion 'mynediad i wasanaethau' yn pellhau oddi wrth drigolion yr ardal. O ganlyniad, rhagwelir y bydd peth effaith negyddol ar y gymuned leol pe byddai'r ysgol yn cau. Fodd bynnag, nodir bod canran sylweddol o blant y dalgylch (78%) eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys Ysgol Llanllyfni (44%), gan awgrymu bod cysylltiadau cymunedol ac addysgol â chymunedau cyfagos, gan gynnwys cymuned Llanllyfni eisoes yn bodoli. Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen gyda chau Ysgol Nebo, byddai'r Cyngor yn ceisio liniaru'r effaith ar y gymuned drwy annog a chefnogi cysylltiadau parhaus rhwng cymuned Nebo a'r ysgol amgen, hyrwyddo cydweithio cymunedol lle bo hynny'n briodol, a sicrhau bod trigolion a theuluoedd yn ymwybodol o gyfleoedd, cyfleusterau a gweithgareddau'r ysgol amgen. Yn ogystal, nodir pe bai penderfyniad i gau'r ysgol yn cael ei wneud, y byddai Polisi Ôl-ddefnydd yr Awdurdod yn gweithredu fel fframwaith i ymgymryd â thrafodaethau pellach ynghylch opsiynau priodol ar gyfer ôl-ddefnydd adeilad yr ysgol, gan gynnwys defnydd cymunedol lle bo hynny'n briodol, er mwyn ceisio lliniaru unrhyw effaith negyddol ar y gymuned leol.
--	---	--

Cymru a diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu

Cymdeithas sy'n hyrwyddo ac yn gwarchod diwylliant, treftadaeth a'r Gymraeg ac sy'n annog pobl i gyfranogi yn y celfyddydau, a chwaraeon a gweithgareddau hamdden.

Trwy'r ymatebion i'r ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu, codwyd pryderon y gallai cau'r ysgol leihau defnydd rheolaidd o'r Gymraeg, yn ogystal â chyfleoedd i blant o gartrefi di-Gymraeg ddatblygu rhuglder yn yr iaith. Pwysleiswyd yr angen i sicrhau bod addysg cyfrwng Gymraeg yn parhau'n ganolog i unrhyw drefniadau yn y dyfodol, a bod cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg yn cael eu hyrwyddo'n weithredol. Disgrifiwyd yr ysgol fel canolbwynt ieithyddol a diwylliannol pwysig, a mynegwyd pryder y gallai colli'r ysgol arwain at wanhau hunaniaeth leol y gymuned.

Mynegwyd pryderon ynghylch effaith bosibl cau Ysgol Nebo ar y Gymraeg fel iaith gymunedol fyw. Disgrifiwyd yr ysgol gan nifer o ymatebwyr fel canolbwynt ieithyddol a diwylliannol pwysig sy'n cyfrannu at greu cyfleoedd i blant, teuluoedd a thrigolion ddefnyddio'r Gymraeg yn naturiol o ddydd i ddydd. Mynegwyd pryder hefyd y gallai colli'r ysgol leihau cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg y tu allan i'r cyd-destun addysgol ffurfiol a gwanhau rôl y Gymraeg ym mywyd cymunedol y pentref.

Mae'r Cyngor yn cydnabod y pryderon ynghylch effaith bosibl cau Ysgol Nebo ar fywiogrwydd ieithyddol y gymuned leol. Fodd bynnag, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, ar sail y data diweddaraf a'r ffaith y bydd dysgwyr dalgylch Nebo yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Gymraeg, Categori 3, gyda chyfleoedd ehangach i gymdeithasu yn y Gymraeg, rhagwelir y bydd y cynnig yn cynnal neu hyd yn oed cryfhau defnydd anffurfiol y Gymraeg ymhlith dysgwyr. Er hynny, mae'r Cyngor yn cydnabod, pe byddai penderfyniad i gau'r ysgol, y gallai'r newid arwain at effaith negyddol ar ddefnydd y Gymraeg fel iaith gymunedol y tu allan i'r ysgol, ac yn ystyried mesurau lliniaru megis cynnwys cymuned Nebo yng ngweithgareddau'r ysgol amgen ac opsiynau ar gyfer ôl-ddefnydd yr adeilad.

Fel rhan o'r broses statudol, cynhaliodd yr Awdurdod asesiad o effaith y cynnig ar yr iaith Gymraeg. Diweddarwyd yr asesiad hwn yn dilyn ystyried y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol. Yn yr asesiad diweddaraf, nodir bod y Cyngor yn cydnabod y pryderon a godwyd ynghylch rôl Ysgol Nebo mewn cefnogi defnydd cymunedol y Gymraeg o fewn y pentref, ac yn derbyn bod y sylwadau'n tynnu sylw at effaith andwyol bosibl ar fywiogrwydd ieithyddol lleol y tu allan i'r ddarpariaeth addysgol ffurfiol.

Fodd bynnag, ar sail yr wybodaeth sydd ar gael, barn y Cyngor yw nad yw'r cynnig arfaethedig yn debygol o gael effaith negyddol ar ddarpariaeth addysg Gymraeg na chyfleoedd ieithyddol disgyblion, am y rhesymau canlynol:

- Mae data CYBLD Ionawr 2026 yn dangos fod 56% o ddysgwyr Ysgol Nebo yn siarad Cymraeg yn rhugl yn y cartref a 68% o ddysgwyr Ysgol Llanllyfni
- Mae'r cynnig i gau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni) yn golygu y byddai dysgwyr dalgylch Nebo yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Gymraeg, Categori 3.
- Rhagwelir y bydd byddai'r dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran, rhagwelir bydd y cynnig arfaethedig yn cryfhau'r cyfleoedd i ddysgwyr gymdeithasu yn y Gymraeg gyda mwy o'u cyfoedion.

Ar sail yr uchod, o weithredu'r cynnig arfaethedig, rhagwelir y byddai mwy o gyfleoedd i ddysgwyr dalgylch Nebo ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach.

Ar yr un pryd, gan ystyried sylwadau'r ymgynghoriad, mae'r Cyngor yn cydnabod y gallai'r opsiwn i gau Ysgol Nebo arwain at effaith negyddol bosibl ar ddefnydd y Gymraeg o fewn y gymuned leol, yn enwedig o safbwynt ei defnydd fel iaith gymunedol y tu allan i'r cyd-destun addysgol; fodd bynnag, nodir y gellid ystyried mesurau lliniaru drwy hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg drwy gynnwys cymuned Nebo yng ngweithgareddau cymunedol yr ysgol amgen, yn ogystal ag ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl ddefnydd yr adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yno ar hyn o bryd, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu.

Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang Cenedl sydd, wrth iddi wneud unrhyw beth i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, yn ystyried a allai gwneud peth o'r fath gyfrannu'n gadarnhaol at lesiant byd-eang.	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn debygol o gael effaith ar y nod hwn.	Dim effaith.
--	---	--------------

4. EGWYDDORION DATBLYGU CYNALIADWY

Egwyddorion Datblygu cynaliadwy	A yw'r cynnig yn ystyried yr egwyddor?
Tymor Hir Cydbwysu anghenion tymor byr gyda rhai hirdymor a chynllunio ar gyfer y dyfodol.	Mae'r patrwm o niferoedd dysgwyr yn gostwng wedi bod yn gyson ers nifer o flynyddoedd, gyda rhagamcanion yn dangos y bydd niferoedd dysgwyr Ysgol Nebo yn parhau i fod yn fregus dros y blynyddoedd nesaf, ac felly dengys y bydd yr heriau presennol sydd yn wynebu'r ysgol yn rhai hir dymor, ac felly mae'r achos dros newid yn glir.
Atal Neilltuo adnoddau ar gyfer atal problemau rhag digwydd neu waethgu. Byddwn yn rhoi sylw i broblemau drwy atal ac ymyrryd yn fuan yn hytrach na thrwy ymateb.	Pe byddai'r Cabinet yn penderfynu gweithredu ymhellach, bydd anghenion y dysgwyr yn flaenoriaeth yn ystod pob cam o unrhyw broses.
Integreiddio Cael effaith gadarnhaol ar bobl, yr economi, yr amgylchedd a diwylliant.	Bu i'r awdurdod benderfynu cychwyn y broses o edrych ar ddyfodol Ysgol Nebo yn sgil sefyllfa argyfyngus sy'n wynebu'r ysgol.
Cydweithredu Gweithio gyda phartneriaid eraill i ddarparu gwasanaethau.	Bydd cydweithio gydag adrannau perthnasol eraill a'r ysgol amgen yn rhan bwysig o gyflawni'r amcanion er lles yr ysgol a phlant y dalgylch.
Cynnwys (Cyfathrebu ac Ymgysylltu) Cynnwys pobl Gwynedd wrth geisio gwireddu ein cynllun a sicrhau bod y bobl hynny'n adlewyrchu amrywiaeth yr ardal.	Mae'r cynnig yma wedi bod yn destun ymgynghoriad cyhoeddus, ac ymgynghoriad ar gyfer plant, yn ogystal a chyfnod gwrthwynebu statudol. Mae'r broses hefyd wedi cynnwys cyfarfodydd adolygu lleol i ymgysylltu â rhanddeiliaid perthnasol yr ysgol. Roedd y cyfarfodydd hyn yn cynnwys y Corff Llywodraethol, staff a rhieni Ysgol Nebo.

5. CASGLIAD

Yn dilyn ystyriaeth ac asesiad yn unol â gofynion y ddeddf llesiant, ystyriwyd 7 nod y ddeddf llesiant ac amcanion llesiant y Cyngor a deuir i'r casgliad fod y cynnig yn cwrdd â'r gofynion.

Yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad a'r cyfnod gwrthwynebu, codwyd pryderon penodol ynghylch effaith y cynnig ar blant bregus a dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol, ar lesiant teuluoedd sy'n wynebu anfantais economaidd-gymdeithasol, ac ar fywiogrwydd ieithyddol a chymunedol y pentref, gan nodi effaith negyddol bosib

Cydnabyddir, pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen efo'r cynnig hwn, gall arwain at golli ysgol yng nghymuned Nebo, fodd bynnag mae nifer helaeth o'r plant sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol eisoes yn mynychu yr ysgolion amgen cyfagos, gan gynnwys Ysgol Llanllyfni ac felly mae cyswllt rhwng yr ysgolion a chymuned Nebo eisoes. Bydd pob ymdrech yn cael ei wneud i liniaru unrhyw effaith negyddol ar y gymuned drwy annog cysylltiadau rhwng y gymuned a Ysgol Llanllyfni. Pe byddai'r cynnig yn cael ei gymeradwyo, bydd trafodaethau yn cael eu cynnal er mwyn trafod y posibilrwydd fod gweithgarwch cymunedol Ysgol Llanllyfni yn cynnwys cymuned Nebo lle'n briodol.

Cydnabyddir, hefyd, gall fod peth effaith negyddol ar les dysgwyr yn ystod y cyfnod pontio pe byddai'r ysgol yn cau. Pe byddai Ysgol Nebo yn cau, byddai'r awdurdod a'r ysgol amgen cydweithio'n agos â'r ysgol sy'n cau, gyda'r dysgwyr a'u teuluoedd, i sicrhau trosglwyddiad esmwyth ac i gefnogi'r dysgwyr wrth ymgartrefu yn eu hysgolion newydd. Mae'r Cyngor yn ymrwymo i sicrhau bod unrhyw drefniadau pontio yn rhoi blaenoriaeth i anghenion unigol, gan gynnwys i blant bregus a dysgwyr ag Anghenion Dysgu Ychwanegol, pe byddai'r ysgol yn cau.

Rhagwelir y byddai'r cynnig yn sicrhau fod plant yr ardal yn cael eu haddysgu ar safle sy'n addas ac mewn cymdeithas naturiol Gymraeg, gan gynyddu cyfleoedd o gymdeithasu a chydweithio gydag eraill a rhoi cyfle teg iddynt ffynnu ymysg eu cyfoedion.

Asesu'r Effaith ar Bobl Gwynedd

Mae'r ddogfen yma yn asesu'r effaith fydd y polisi, gweithdrefn, cynllun ayb yn ei gael ar boblogaeth y sir ac yn gweithredu ar sail nifer o ddeddfau.

- **Deddf Cydraddoldeb 2010.** Mae'n rhoi dyletswydd ar fudiadau cyhoeddus i roi sylw dyledus i effaith unrhyw bolisi, weithdrefn, cynllun ayb newydd (neu wrth eu addasu) ar bobl â nodweddion gwarchodedig. Mae gofyn i ni
 - ddiddymu gwahaniaethu, aflonyddu ac erledigaeth anghyfreithiol ac ymddygiad arall sydd wedi ei wahardd gan y Ddeddf.
 - hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig berthnasol a'r rhai nad ydynt.
 - meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt.

Yng Nghymru mae'r ddyletswydd benodol yn nodi yr angen i wneud asesiad effaith yn dilyn canllawiau penodol i ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar bobl hefo nodweddion cydraddoldeb gwarchodedig. Rhaid gwneud asesiad amserol cyn gwneud penderfyniad ar unrhyw newid perthnasol (h.y. sy'n cael effaith ar bobl hefo nodwedd gwarchodedig).

- **Dyletswydd Economaidd-Cymdeithasol.** Mae Cymru wedi gweithredu'r ddyletswydd bellach yma sy'n ran o Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn rhoi dyletswydd i fynd i'r afael ag anfantais economaidd-gymdeithasol mewn penderfyniadau strategol.
- **Safonau'r Gymraeg (Adran 44 Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011.** Mae'n ofynnol i'r Cyngor ystyried yr effaith fydd newid mewn unrhyw bolisi neu weithdrefn (neu greu polisi neu weithdrefn o'r newydd), yn ei gael ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg. Mae'r ddogfen hon felly yn sicrhau bod y penderfyniadau yma'n diogelu ac yn hyrwyddo'r defnydd a weir o'r Gymraeg.
- **Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol 2015.** Mae dyletswydd ar y Cyngor i roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac i ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol.
- **Deddf Lluedd Arfog 2021.** Rhaid i Gyngorau roi sylw dyledus i effaith y cynnig hwn ar y rhai sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y Lluedd Arfog, ynghyd â'u teuluoedd.

Ysgol Nebo

Awdur: Gwern ap Rhisiart

Dyddiad: Medi 2026

Fersiwn: 4

CAM 1 - Prif Nodau ac Amcanion y Polisi neu'r Ymarfer

1. Sut fath o ddogfen neu weithdrefn sy'n cael ei asesu?

- Polisiâu, ymarfer neu weithdrefnau newydd neu rai sy'n cael eu hadolygu (sy'n golygu newid yn narpariaeth y gwasanaeth neu arferion cyflogaeth)

2. Beth yw nodau, amcanion a chanlyniadau arfaethedig y polisi neu'r ymarfer?

Ar 14 Hydref 2025, penderfynodd Cabinet Cyngor Gwynedd i ymgymryd â phroses ymgynghori statudol ar gynnig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026, a darparu lle i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen, yn unol â gofynion Adran 48 Deddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion 2013.

Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 5 Rhagfyr 2025 a 23 Ionawr 2026, a derbyniwyd 70 ymateb i'r ymgynghoriad.

Bu i Gabinet Cyngor Gwynedd ystyried yr adroddiad ar yr ymgynghoriad yn ei gyfarfod ar 19 Mai 2026 gan benderfynu cyhoeddi hysbysiad statudol ar y cynnig i gau Ysgol Nebo ar 31 Rhagfyr 2026 a chynnig lleoedd i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni o 1 Ionawr 2027 ymlaen. Cyhoeddwyd yr hysbysiad statudol ar 3 Mehefin 2026 a chynhaliwyd cyfnod gwrthwynebu statudol o 28 diwrnod rhwng 3 Mehefin a 30 Mehefin 2026. Daeth y cyfnod gwrthwynebu i ben ar 30 Mehefin 2026 a derbyniwyd 20 gwrthwynebiad yn ystod y cyfnod hwnnw. Derbyniwyd hefyd ddeiseb gan Gorff Llywodraethol Ysgol Nebo yn gwrthwynebu'r cynnig, gyda 358 o lofnodion.

Mae Ysgol Nebo wedi ei blaenoriaethu ar gyfer adolygiad o'r ddarpariaeth addysgol oherwydd bod nifer o heriau yn ei hwynebu. Mae niferoedd disgyblion yr ysgol wedi gostwng yn gyson ers 2014 ac yn fregus ers peth amser. O ganlyniad, mae'n debygol felly bod yr ysgol yn wynebu heriau cynyddol, gan gynnwys:

- **Niferoedd dysgwyr** – Dengys data cyfrifiad CYBLD Ionawr 2026, mai dim ond 11 disgybl Derbyn i Blwyddyn 6 oedd yn mynychu'r ysgol ac 1 plentyn yn y Dosbarth Meithrin. Mae gan yr ysgol gapasiti ar gyfer 51 o ddysgwyr Derbyn i Flwyddyn 6 (+7 yn y Dosbarth Meithrin).
- **Dysgwyr y dalgylch** – Dengys data Ionawr 2026 mai dim ond 22% o ddysgwyr dalgylch Ysgol Nebo sy'n dewis mynychu'r ysgol. Mae 78% o ddysgwyr y dalgylch yn dewis mynychu ysgolion all-dalgylch.
- **Rhagamcanion niferoedd** – Mae rhagamcanion niferoedd yn argymhell fydd niferoedd yn parhau'n fregus i'r dyfodol: Medi 2026= 12, Medi 2027= 11, Medi 2028=10
- **Canran uchel o lefydd gweigion** – Yn seiliedig ar ffigyrau Ionawr 2026, mae o ddeutu 79% o lefydd gweigion yn yr ysgol (46 mewn nifer)

- **Maint dosbarthiadau bychain** – Mae 2 ddosbarth yn Ysgol Nebo gyda 5 dysgwr (Derbyn – Blwyddyn 3) ac 1 dysgwr Meithrin mewn un dosbarth. Mae 6 dysgwr (Blwyddyn 4 i Blwyddyn 6) yn yr ail ddosbarth.
- **Amrediad oedran eang o fewn dosbarthiadau** – Mae amrediad oedran o hyd at 5 mlynedd yn un dosbarth a 3 mlynedd yn yr ail ddosbarth.
- **Cyllid ychwanegol i'r dyraniad** - Mae Ysgol Nebo yn derbyn swm ychwanegol i'r dyraniad arferol trwy'r polisi lleiafswm staffio (sy'n gwarantu o leiaf pennaeth ac athro ymhob ysgol, a phennaeth a chymhorthydd mewn ysgolion sydd â llai na 15 o ddysgwyr llawn amser). Cyfanswm y swm ychwanegol yn ystod y flwyddyn ariannol 2026-27 (seiliedig ar niferoedd Medi 2025) fydd £64,046.
- **Cost fesul dysgwr** - Cyfartaledd cost fesul dysgwr yn Ysgol Nebo yn 2026-27 yw £16,066 o gymharu â'r cyfartaledd sirol o £5,998

3. Pwy yw'r prif grwpiau ymgynghorol (budd-ddeiliaid)?

- Staff, Llywodraethwyr a Rhieni/Gwarchodwyr Ysgol Nebo,
- Cynhaliwyd ymgynghoriad statudol ar y cynnig, ymgynghorir gyda'r holl ymgynghorai a nodir yn y Cod Trefniadaeth Ysgolion,
- Adran Addysg a Swyddogion adrannau eraill Cyngor Gwynedd

CAM 2 - Data Ymgysylltu ac Asesu'r Effaith

4. Oes ymgais wedi ei wneud i gydymffurfio â'r ddyletswydd i ymgysylltu yn unol â'r hyn a ddisgrifir uchod ac oes digon o wybodaeth wedi ei gasglu i symud ymlaen?

Oes

Manylion yr ymgysylltu. Nodwch unrhyw ymgynghori neu ymgysylltu rydych chi wedi ei wneud neu yn bwriadu ei wneud

Gweithrediad	Dyddiadau	Gwybodaeth
Panel Adolygu Nebo 1	18 Mawrth 2025	Sefydlwyd Panel Adolygu Ysgol (PAY) Nebo ym mis Mawrth 2025 a chynhaliwyd cyfres o gyfarfodydd rhwng mis Mawrth a Gorffennaf 2025, gyda'r olaf ar 14 Gorffennaf 2025. Roedd aelodaeth y PAY yn cynnwys pennaeth a staff yr ysgol, llywodraethwyr, yr Aelod Lleol, rhieni/gwarchodwyr.
Panel Adolygu Nebo 2	12 Mai 2025	
Panel Adolygu Nebo 3	14 Gorffennaf 2025	Yn ystod y cyfarfodydd, ystyriwyd sawl opsiwn ar gyfer addysg gynradd dalgylch Ysgol Nebo er mwyn sicrhau darpariaeth gynaliadwy i'r dyfodol, gan ymateb yn benodol i'r niferoedd isel o ddysgwyr.

Ymgynghoriad Statudol	Rhagfyr 2025 – Ionawr 2026	Cynhaliwyd ymgynghoriad statudol ar y cynnig, yn unol a gofynion y Cod Trefniadaeth Ysgolion. Cynhaliwyd yr ymgynghoriad rhwng 5 Rhagfyr 2025 a 23 Ionawr 2026, a derbyniwyd 70 ymateb i'r ymgynghoriad.
Cyfnod Gwrthwynebu Statudol	3 – 30 Mehefin 2026	Cyhoeddwyd hysbysiad statudol ar y cynnig ar 3 Mehefin 2026 a chynhaliwyd cyfnod gwrthwynebu statudol o 28 diwrnod rhwng 3 Mehefin a 30 Mehefin 2026. Daeth y cyfnod gwrthwynebu i ben ar 30 Mehefin 2026 a derbyniwyd 20 gwrthwynebiad yn ystod y cyfnod hwnnw. Derbyniwyd hefyd ddeiseb gan Gorff Llywodraethol Ysgol Nebo yn gwrthwynebu'r cynnig, gyda 358 o lofnodion.

5. Pa wybodaeth sydd ar gael am yr effaith ar bob un o'r nodweddion a'r pynciau isod?

Tystiolaeth, Gwybodaeth a Data Perthnasol		Effaith Posib Gadarnhaol a/neu negyddol
Hil	Mae gan ysgolion Gwynedd bolisiau perthnasol ar waith i amddiffyn unigolion rhag unrhyw wahaniaethu yn seiliedig ar hil, megis Polisiâu Cydraddoldeb, Cynhwysiant a Gwrth-fwlio. Mae'r Polisi Gwrth-fwlio a ddarperir gan Gyngor Gwynedd yn nodi canllawiau a gweithdrefnau gwrth-fwlio yn seiliedig ar ffactorau megis hil yn yr ysgol. Yn ogystal, fe nodir ym mholisi Cydraddoldeb sydd yn cael ei weithredu gan ysgolion cynradd Gwynedd fod yr ysgolion yn <i>"...gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion."</i> Ni ragwelir felly y byddai'r cynnig yn cael effaith ar y nodwedd yma.	Dim
Anabledd	Yn ystod yr ymgynghoriad, mynegodd nifer o ymatebwyr bryder y gallai'r cynnig gael effaith negyddol ar blant bregus, gan gynnwys rhai ag ADY, oherwydd colli manteision amgylchedd dosbarthiadau bach, cefnogaeth bersonol a'r ymdeimlad o gynhwysiant a nodwyd yn Ysgol Nebo. Codwyd pryderon penodol ynghylch llesiant, iechyd meddwl a'r risg y gallai rhai dysgwyr ei chael hi'n anodd pontio i ysgol fwy, gyda goblygiadau posibl i'w profiad addysgol. Mae'r Cyngor yn nodi'r pryderon hyn ac yn nodi bod polisiâu cydraddoldeb, cynhwysiant ac amddiffyn rhag gwahaniaethu ar waith yn y ddarpariaeth bresennol ac yn yr ysgol amgen. Pe gweithredir y cynnig, bydd trefniadau pontio yn rhoi pwyslais ar anghenion unigol, sicrhau bod llais y plentyn yn cael ei ystyried.	Yn sgil y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad, nodir effaith negyddol bosib ar rai dysgwyr oherwydd pryderon y gallai symud i ysgol fwy leihau sylw unigol a chefnogaeth bwrpasol, gan gynyddu'r risg o anhawster pontio neu allgáu addysgol; fodd bynnag, asesiad y Cyngor yw y byddai effaith niwtral neu gadarnhaol ar y nodwedd hon pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu gan y byddai'r ysgol amgen yn gallu cynnig dosbarthiadau gyda mwy o gyfoedion oed-berthnasol.

	Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd nifer o'r pryderon a godwyd eisoes yn ystod yr ymgynghoriad statudol ynghylch effaith bosibl y cynnig ar ddysgwyr bregus, gan gynnwys dysgwyr ag ADY. Rhoddwyd pwyslais pellach ar anghenion dysgwyr sy'n profi gorbryder, niwroamrywiaeth neu anghenion cymdeithasol ac emosiynol, yn ogystal â dysgwyr sydd angen cefnogaeth ychwanegol ond nad ydynt yn destun CDU. Mynegwyd pryder hefyd ynghylch colli amgylchedd dysgu meithringar a'r effaith bosibl y gallai hynny ei chael ar lesiant a phrofiad pontio'r dysgwyr hyn.	Ni ragwelir y byddai'r newid yn cael effaith ar y nodwedd yma. Byddai asesiad o unrhyw ysgolion amgen perthnasol ar sail hygyrchedd yn cael ei gynnal, a byddwn yn sicrhau y bydd unrhyw gludiant a ddarperir (yn unol a pholisi cludiant yr Adran Addysg) yn addas ar gyfer anghenion yr unigolyn. Bydd anghenion unrhyw blentyn anabl yn cael eu hystyried yn unol â pholisïau Hygyrchedd a Chydraddoldeb yr Adran Addysg. Byddai asesiad o unrhyw ysgolion amgen perthnasol ar sail hygyrchedd yn cael ei gynnal, a byddwn yn sicrhau y bydd unrhyw gludiant a ddarperir (yn unol a pholisi cludiant yr Adran Addysg) yn addas ar gyfer anghenion yr unigolyn. Bydd anghenion unrhyw blentyn anabl yn cael eu hystyried yn unol â pholisïau Hygyrchedd a Chydraddoldeb yr Adran Addysg.
Rhyw	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn effeithio ar y nodwedd yma. Byddai gweithredu'r cynnig yn golygu fod pawb yn parhau i gael eu trin yn ôl eu hangen beth bynnag yw eu rhyw. Mae bob ysgol yn gweithredu Polisi Cydraddoldeb sydd yn nodi fod yr ysgol yn: <i>"...gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion."</i>	Dim
Oedran	Yn ystod yr ymgynghoriad, mynegodd nifer o ymatebwyr bryder y gallai'r cynnig gael effaith negyddol ar blant bregus, gan gynnwys rhai ag ADY, oherwydd colli manteision amgylchedd dosbarthiadau bach, cefnogaeth bersonol a'r ymdeimlad o gynhwysiant a nodwyd yn Ysgol Nebo. Codwyd pryderon penodol ynghylch llesiant, iechyd meddwl a'r risg y gallai rhai dysgwyr ei chael hi'n anodd pontio i ysgol fwy, gyda goblygiadau posibl i'w profiad addysgol. Mae'r Cyngor yn nodi'r y pryderon hyn ac yn nodi bod polisïau cydraddoldeb, cynhwysiant ac amddiffyn rhag gwahaniaethu ar waith yn y ddarpariaeth bresennol ac yn yr ysgol amgen. Pe gweithredir y cynnig, bydd trefniadau pontio yn rhoi pwyslais ar anghenion unigol. Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd pryderon a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad ynghylch effaith cau'r ysgol ar les a phrofiad rhai dysgwyr. Rhoddwyd pwyslais ychwanegol ar effaith bosibl colli amgylchedd cyfarwydd a sefydlog ar lesiant, ymdeimlad o berthyn, hyder a hapusrwydd rhai plant, ynghyd â phryderon ynghylch effaith pellteroedd teithio hirach, mwy o amser ar gludiant a llai o amser gyda theuluoedd neu yn y gymuned.	Yn sgil y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad a'r cyfnod gwrthwynebu, nodir effaith negyddol bosib ar rai dysgwyr oherwydd pryderon y gallai symud i ysgol fwy leihau sylw unigol a chefnogaeth bwrpasol, gan gynyddu'r risg o anhawster pontio neu allgáu addysgol; fodd bynnag, asesiad y Cyngor yw y byddai effaith niwtral neu gadarnhaol ar y nodwedd hon pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu gan y byddai'r ysgol amgen yn gallu cynnig dosbarthiadau gyda mwy o gyfoedion oed-berthnasol. Byddai asesiad o unrhyw ysgolion amgen perthnasol ar sail hygyrchedd yn cael ei gynnal, a byddwn yn sicrhau y bydd unrhyw gludiant a ddarperir (yn unol a pholisi cludiant yr Adran Addysg) yn addas ar gyfer anghenion yr unigolyn. Bydd anghenion unrhyw blentyn anabl yn

	Pe gweithredir y cynnig, rhagwelir y byddai plant Ysgol Nebo yn elwa o gael rhagor o gyfoedion oed-berthnasol yn eu dosbarth gan fod mwy o ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni, fydd yn fodd o sicrhau profiadau addysgol ac allgyrsiol addas i'w hoedran ynghyd â mynediad at ragor o weithgareddau allgyrsiol. Credwn y bydd dysgwyr yn derbyn cyfleoedd fwy addas i'w hoedran yn yr ysgol amgen gyfagos oherwydd bydd y dysgwyr yn derbyn profiadau dysgu mewn grwpiau torfol, grwpiau llai, gwaith partner ac yn unigol o fewn eu hystod oedran penodol ynghyd â gwersi wedi'u gwahaniaethu yn briodol ar gyfer yr ystod oedran. Rhagwelir y byddai gweithredu'r cynnig yn golygu fod pobl o unrhyw oedran yn cael eu trin yn deg ac yn ôl eu hangen. Mae Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni yn gweithredu polisi cydraddoldeb sydd yn nodi fod yr ysgol yn: <i>"...gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion."</i>	cael eu hystyried yn unol â pholisïau Hygyrchedd a Chydraddoldeb yr Adran Addysg.
Crefydd a Chred	Ysgolion cymunedol yw Ysgol Nebo a'r ysgol amgen a nodir yn y cynnig (Ysgol Llanllyfni). Mae gan bob ysgol Bolisi Cynhwysiad a fyddai'n delio ag unrhyw ddigwyddiad gwahaniaethol a allai godi yn yr ysgol, sy'n gysylltiedig â chrefydd neu gred. O ganlyniad, ni ragwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith ar y nodwedd hwn.	Dim
Cyfeiriadedd Rhywiol	Mae addysg cydberthynas a rhywioldeb (ACRh) yn ofyniad statudol yn fframwaith Cwricwlwm i Gymru a chaiff ei gyhoeddi o dan adran 71 o Ddeddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 ac yn fandadol i bob dysgwr rhwng 3 ac 16 oed. Mae gan ACRh rôl gadarnhaol a grymusol i'w chwarae yn addysg dysgwyr ac mae'n hanfodol i ffurfio a chynnal ystod o gydberthnasau, sydd i gyd yn seiliedig ar ymddiriedaeth a pharch ar y ddwy ochr, sy'n greiddiol i addysg cydberthynas a rhywioldeb. Mae'r cydberthnasau hyn yn hollbwysig er mwyn datblygu lles emosiynol, gwydnwch ac empathi. Mae dealltwriaeth o rywioldeb gyda phwyslais ar hawliau, iechyd, cydraddoldeb a thegwch yn grymuso dysgwyr i ddeall eu hunain, cymryd cyfrifoldeb am eu penderfyniadau a'u hymddygiadau eu hunain a ffurfio cydberthnasau. Credwn y bydd dysgwyr yn derbyn mwy o gyfleoedd i ddatblygu perthnasoedd a dysgu yn gydweithredol fel rhan o ddosbarth mwy mewn ysgol amgen.	Dim

	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith ar bobl ar sail cyfeiriadedd rhywiol. Mae Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni, yr ysgol amgen arfaethedig, yn gweithredu polisi cydraddoldeb sy'n nodi fod yr ysgol yn: “...gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion.”	
Ail-bennu rhywedd	Ni ragwelir y byddai gweithredu'r cynnig yn cael effaith ar bobl ar sail ailbennu rhywedd. Fe nodir ym mholsi Cydraddoldeb sydd yn cael ei weithredu gan ysgolion cynradd Gwynedd gan gynnwys Ysgol Nebo ac Ysgol Llanllyfni, fod yr ysgolion yn “...gwrthwynebu pob math o ragfarn a gwahaniaethu ac yn cydnabod bod gan ddisgyblion wahanol anghenion, gofynion ac amcanion.”	Dim
Priodas a Phartneriaeth Sifil	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith ar unrhyw un priod neu mewn partneriaeth sifil, gan fod y ddwy ysgol sy'n rhan o'r cynnig yn gweithredu'r un polisiau.	Dim
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith ar unrhyw un beichiog, boed yn staff neu yn riant, gan fod y ddwy ysgol sy'n rhan o'r cynnig yn gweithredu'r un polisiau.	Dim
Iaith Gymraeg	Drwy ymatebion i'r ymgynghoriad statudol, mynegwyd pryder y gallai cau Ysgol Nebo arwain at leihad mewn defnydd cymunedol o'r Gymraeg, er bod darpariaeth addysgol Gymraeg yn parhau. Pwysleisiodd ymatebwyr fod yr ysgol yn cyfrannu at ddefnydd naturiol a chymdeithasol o'r Gymraeg o ddydd i ddydd, ac y gallai colli'r ysgol leihau'r cyfleoedd hynny o fewn y gymuned leol. Nodwyd hefyd fod Ysgol Nebo yn chwarae rôl bwysig wrth hyrwyddo defnyddio'r Gymraeg y tu hwnt i'r ystafell ddosbarth, drwy weithgareddau cymunedol a rhynggennedlaethol, ac y gallai cau'r ysgol wanhau statws y Gymraeg fel iaith gymunedol fyw, yn enwedig gan nad oes canolfan gymunedol amgen yn y pentref. Yn ogystal, mynegwyd pryderon y gallai cau'r ysgol effeithio ar gynaliadwyedd y gymuned leol, gan gynnwys cydlyniant cymunedol, defnydd cymunedol o'r Gymraeg a deniadolrwydd y pentref i deuluoedd ifanc, gan bwysleisio rôl yr ysgol fel canolbwynt cymdeithasol ac ieithyddol mewn ardal heb gyfleuster cymunedol amgen. Yn ogystal, mynegwyd pryderon y gallai cau'r ysgol effeithio ar gynaliadwyedd y gymuned leol, gan gynnwys cydlyniant cymunedol, defnydd cymunedol o'r Gymraeg a deniadolrwydd y pentref i deuluoedd ifanc, gan bwysleisio rôl yr ysgol fel canolbwynt cymdeithasol ac ieithyddol mewn ardal heb gyfleuster cymunedol amgen. Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd nifer o'r pryderon a godwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol ynghylch rôl Ysgol Nebo wrth gefnogi'r Gymraeg	Negyddol (Y Gymraeg o fewn y gymuned) / Positif (Addysgol) Mae'r Cyngor yn nodi'r pryderon a fynegwyd ynghylch effaith bosibl cau'r ysgol ar fywiogrwydd ieithyddol y gymuned leol y tu allan i'r ddarpariaeth addysgol ffurfiol. Fodd bynnag, ar sail y dystiolaeth sydd ar gael, barn y Cyngor yw nad yw'r cynnig yn debygol o gael effaith negyddol ar ddarpariaeth addysg Gymraeg nac ar gyfleoedd ieithyddol dysgwyr. Yr un yw nod Polisi Iaith Addysg Gwynedd ar gyfer holl ysgolion cynradd y sir. Golyga hyn, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, y bydd dysgwyr Ysgol Nebo, yn gallu parhau i dderbyn eu haddysg yn Gymraeg a dwyieithog yn unol â'r Polisi Iaith Addysg yn Ysgol Llanllyfni. Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, rhagwelir byddai'n cael effaith gadarnhaol ar y Gymraeg o safbwynt addysgol wrth i ddysgwyr Ysgol Nebo elwa o ragor o gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg gydag ystod ehangach o gyfoedion yn y dosbarth ac yn gymdeithasol. Mae'r

	fel iaith gymunedol fyw. Atgyfnerthwyd y safbwynt bod yr ysgol yn cyfrannu at ddefnydd naturiol a chymdeithasol o'r Gymraeg y tu hwnt i'r ystafell ddosbarth, drwy weithgareddau cymunedol, digwyddiadau lleol a chyfleoedd i drigolion ddefnyddio a chlywed y Gymraeg yn rheolaidd. Cyfeiriwyd hefyd at bryderon y gallai cau'r ysgol fod yn groes i amcanion Cymraeg 2050 ac effeithio ar gynaliadwyedd ieithyddol y gymuned yn y tymor hir. Mae'r Cyngor yn nodi'r pryderon a fynegwyd ynghylch effaith bosibl cau'r ysgol ar fywiogrwydd ieithyddol y gymuned leol y tu allan i'r ddarpariaeth addysgol ffurfiol. Fodd bynnag, ar sail y dystiolaeth sydd ar gael, barn y Cyngor yw nad yw'r cynnig yn debygol o gael effaith negyddol ar ddarpariaeth addysg Gymraeg nac ar gyfleoedd ieithyddol dysgwyr. Yr un yw nod Polisi Iaith Addysg Gwynedd ar gyfer holl ysgolion cynradd y sir. Golyga hyn, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, y bydd dysgwyr Ysgol Nebo, yn gallu parhau i dderbyn eu haddysg yn Gymraeg a dwyieithog yn unol â'r Polisi Iaith Addysg yn Ysgol Llanllyfni. Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, rhagwelir byddai'n cael effaith gadarnhaol ar y Gymraeg o safbwynt addysgol wrth i ddysgwyr Ysgol Nebo elwa o ragor o gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg gydag ystod ehangach o gyfoedion yn y dosbarth ac yn gymdeithasol. Mae'r ysgol amgen, sef Ysgol Llanllyfni, yn gwasanaethu ardaloedd sydd yn gadarnle i'r iaith Gymraeg. Ar yr un pryd, mae'r Cyngor yn cydnabod bod risg o effaith negyddol bosibl ar ddefnydd y Gymraeg o safbwynt cymunedol a rhagwelir y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio, ac o ganlyniad, y defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned. Rhagwelir y gall fod peth effaith negyddol yn deillio o wireddu'r cynnig, gan na fydd rhieni/gwarchodwyr/teuluoedd yn cyfarfod yn ddyddiol yng nghymuned Nebo wrth ollwng/casglu plant o'r ysgol. Nodir felly y gellid ystyried mesurau lliniaru, gan gynnwys hyrwyddo cysylltiadau rhwng cymuned Nebo a gweithgareddau'r ysgol amgen, ynghyd ag ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl-ddefnyddio adeilad yr ysgol, gan ystyried y defnydd cymunedol presennol.	ysgol amgen, sef Ysgol Llanllyfni, yn gwasanaethu ardaloedd sydd yn gadarnle i'r iaith Gymraeg. Ar yr un pryd, mae'r Cyngor yn cydnabod effaith negyddol bosibl ar ddefnydd y Gymraeg o safbwynt cymunedol a rhagwelir y bydd rhai elfennau o ddigwyddiadau cymunedol yn cael eu heffeithio, ac o ganlyniad, y defnydd o'r Gymraeg yn y gymuned. Rhagwelir y gall fod peth effaith negyddol yn deillio o wireddu'r cynnig, gan na fydd rhieni/gwarchodwyr/teuluoedd yn cyfarfod yn ddyddiol yng nghymuned Nebo wrth ollwng/casglu plant o'r ysgol. Nodir felly y gellid ystyried mesurau lliniaru, gan gynnwys hyrwyddo cysylltiadau rhwng cymuned Nebo a gweithgareddau'r ysgol amgen, ynghyd ag ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl-ddefnyddio adeilad yr ysgol, gan ystyried y defnydd cymunedol presennol.
Ystyriaethau Economaidd Gymdeithasol	Yn ystod yr ymgynghoriad, mynegodd ymatebwyr bryder y gallai cau Ysgol Nebo gael effaith anghymesur ar deuluoedd dan anfantais economaidd-gymdeithasol, yn enwedig o ran costau a hygyrchedd cludiant, gan gynyddu'r risg o allgáu cymdeithasol.	Rhannol Negyddol/Positif Asesiad y Cyngor yw y byddai peth effaith negyddol, ynghyd ag effaith gadarnhaol bosibl, ar y nodwedd hon

	Pwysleisiwyd hefyd rôl ganolog yr ysgol yn y gymuned, gan gyfrannu at gydlyniant cymunedol, lleihau unigrwydd, a chreu cyfleoedd i ymgysylltu â'r Gymraeg ar draws grwpiau oedran. Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd y pryderon a fynegwyd yn ystod yr ymgynghoriad ynghylch y posibilrwydd o golli Ysgol Nebo fel canolbwynt cymunedol. Codwyd pryderon pellach ynghylch yr effaith bosibl ar gynhwysiant cymdeithasol, mynediad at gyfleoedd cymunedol lleol, a gallu rhai trigolion i gymryd rhan mewn gweithgareddau neu gael mynediad at gyfleusterau y tu allan i'r gymuned leol. Dengys yr Asesiad Effaith Cymunedol y byddai peth effaith negyddol debygol ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, gan y byddai hyn yn arwain at golli ysgol o fewn cymuned Nebo ac, o safbwynt amddifadedd, golyga hyn fod un o'r ddangosyddion, sef 'mynediad i wasanaethau', yn pellhau oddi wrth drigolion yr ardal. Fodd bynnag, nodir bod cyfran sylweddol o blant dalgylch Ysgol Nebo eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gyda nifer yn mynychu Ysgol Llanllyfni, sy'n awgrymu bod cysylltiadau addysgol a chymunedol â chymunedau cyfagos eisoes wedi'u sefydlu. Rhagwelir y byddai'r cynnig yn lleihau anfantais cymdeithasol drwy sicrhau mwy o brofiadau ac amrywiaeth dysgu, mwy o adnoddau a mynediad at fwy o wasanaethau a gweithgareddau.	pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Cydnabyddir y gallai effaith negyddol godi o ganlyniad i golli ysgol o fewn cymuned Nebo a'r heriau y gallai hynny eu peri i rai teuluoedd a'r gymuned leol. Fodd bynnag, rhagwelir y gallai'r cynnig hefyd arwain at effeithiau cadarnhaol drwy sicrhau mynediad at ddarpariaeth addysg ehangach, cyfleoedd cymdeithasol ac addysgol ychwanegol mewn dosbarthiadau gyda chyfoedion oed-berthnasol, ynghyd â mynediad at arbenigedd a chefnogaeth estynedig. N Nodir hefyd fod 78% o blant dalgylch Ysgol Nebo eisoes yn mynychu ysgolion y tu allan i'r dalgylch, gyda 44% yn mynychu Ysgol Llanllyfni. Mae hyn yn awgrymu bod cysylltiadau addysgol a chymunedol rhwng y dalgylch a chymunedau cyfagos eisoes yn bodoli.
Y Rhai Sy'n Gwasanaethu Neu Sydd Wedi Gwasanaethu Yn Y Lluedd Arfog, Ynghyd a'u Teuluoedd	Ni ragwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith ar y rhai sy'n gwasanaethu neu sydd wedi gwasanaethu yn y lluedd arfog, ynghyd a'u teuluoedd. Bydd plant i deuluoedd milwrol neu gyn-filwrol yn cael yr un chwarae teg pa bynnag ysgol mae nhw'n mynychu.	Dim
Hawliau Dynol	Ni ragwelir y byddai gweithredu'r cynnig yn cael effaith ar hawliau dynol.	Dim
Arall	-	-

6. Oes yna unrhyw fylchau data neu wybodaeth ac os felly beth yw'r rhain a sut y bwriedir ymdrin ag hwy?

Fe ddiweddarwyd yr asesiad yn dilyn ystyried yr ymatebion i'r ymgynghoriad statudol. Yn dilyn y cyfnod gwrthwynebu statudol, adolygwyd yr asesiad ymhellach er mwyn ystyried y gwrthwynebiadau a dderbyniwyd ac asesu a oeddent yn cyflwyno unrhyw wybodaeth berthnasol ychwanegol mewn perthynas â chydaddoldeb.

7. Wrth ystyried penderfyniadau allweddol eraill sy'n effeithio ar y grwpiau hyn, oes yna effaith gynyddol (effaith gronnus)?

Nid ydym yn ymwybodol o unrhyw bolisiau arfaethedig fydd yn effeithio ar blant a phobl ifanc yr ardal.

8. Beth mae'r cynnig yn ei gynnwys i ddangos eich bod wedi rhoi sylw dyledus i Ddyletswydd Cydraddoldeb y Sector Cyhoeddus (i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach) fel y mae'r 3 nod y Ddyletswydd Gyffredinol yn Neddf Cydraddoldeb 2010 yn eu cwmpasu?

Ni rhagwelir y bydd y cynnig yn cael effaith ar ddyletswydd statudol yr ysgol i amddiffyn dysgwyr rhag unrhyw wahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth.

Anelir i hyrwyddo cyfleoedd cyfartal a hybu'r ysgol amgen arfaethedig i barhau i ddilyn polisiau a gweithdrefnau cydraddoldeb. Pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, rhagwelir y byddai dysgwyr yn derbyn mwy o gyfleoedd cyfartal wrth gael eu lleoli yn Ysgol Llanllyfni gan y byddai'r dysgwyr yn derbyn profiadau dysgu sy'n seiliedig ar egwyddorion dysgu cenedlaethol, gydag amrywiaeth o arddulliau gan gynnwys gweithio mewn grwpiau torfol, grwpiau llai, gwaith partner ac yn unigol o fewn eu hystod oedran penodol ynghyd a gwersi wedi'u gwahaniaethu yn briodol ar gyfer yr ystod oedran.

Gan fod 78% o blant dalgylch Ysgol Nebo eisoes yn mynychu ysgolion y tu allan i'r dalgylch, gyda 44% yn mynychu Ysgol Llanllyfni, mae cysylltiadau addysgol a chymunedol rhwng y dalgylch ac Ysgol Llanllyfni yn bodoli eisoes. Er hynny, pe gweithredir y cynnig, fe hyrwyddir cyfleon i'r ysgol adeiladu ar ei chysylltiadau presennol gyda dalgylch Ysgol Nebo.

Mae addysg cydberthynas a rhywioldeb (ACRh) yn ofyniad statudol yn fframwaith y Cwricwlwm i Gymru a chaiff ei chyhoeddi o dan adran 71 o Ddeddf Cwricwlwm ac Asesu (Cymru) 2021 ac yn fandadol i bob dysgwr rhwng 3 ac 16 oed. Mae gan ACRh rôl gadarnhaol a grymusol i'w chwarae yn addysg dysgwyr ac mae'n hanfodol i ffurfio a chynnal ystod o gydberthnasau, sydd i gyd yn seiliedig ar ymddiriedaeth a pharch ar y ddwy ochr, sy'n greiddiol i addysg cydberthynas a rhywioldeb. Mae'r cydberthnasau hyn yn hollbwysig er mwyn datblygu lles emosiynol, gwydnwch ac empathi. Mae dealltwriaeth o rywioldeb gyda phwyslais ar hawliau, iechyd, cydraddoldeb a thegwch yn grymuso dysgwyr i ddeall eu hunain, cymryd cyfrifoldeb am eu penderfyniadau a'u hymddygiadau eu hunain a ffurfio cydberthnasau. O weithredu'r cynnig, rhagwelir y byddai dysgwyr yn derbyn mwy o gyfleoedd i ddatblygu perthnasoedd a dysgu yn gydweithredol fel rhan o ddosbarth mwy.

Yn ystod yr ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu statudol, codwyd pryderon gan yr ymgynghorai ynghylch effaith y cynnig ar blant bregus, yn enwedig y rhai ag anghenion dysgu ychwanegol, anawsterau emosiynol neu gymdeithasol, neu'r rhai sydd wedi profi bwllo neu anawsterau mewn ysgolion mwy. Nodwyd bod Ysgol Nebo yn darparu amgylchedd cynhwysol, dosbarthiadau bach, a chefnogaeth bersonol sy'n hanfodol i lesiant a datblygiad rhai dysgwyr. Mynegwyd pryder y byddai symud i ysgol fwy yn lleihau'r cyfleoedd am sylw unigol, cefnogaeth bwrpasol a llesiant, gan arwain at risg o allgáu addysgol neu ddychwelyd i addysg gartref. Codwyd hefyd y byddai teithio pellach, costau cludiant, a diffyg mynediad at gludiant preifat yn debygol o effeithio'n anghymesur ar deuluoedd tlotach neu'r rhai heb gar, gan gynyddu allgáu cymdeithasol.

O ran cydlyniant cymunedol, pwysleisiodd yr ymatebwyr bod yr ysgol yn ganolbwynt i'r gymuned, gan ddarparu cyfleoedd i'r gymuned gyfan, gan gynnwys pobl hŷn, i gymdeithasu, lleihau unigrwydd ac ymgysylltu â'r Gymraeg. Mae'r Cyngor yn cydnabod y pryderon a fynegwyd ynghylch costau a threfniadau teithio. Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai cymhwysedd i gludiant ysgol am ddim yn cael ei asesu yn unol â Pholisi Cludiant Addysg Cyngor Gwynedd. O ran teuluoedd o gefndiroedd economaidd-gymdeithasol dan anfantais, byddai trefniadau cludiant yn cael eu gweinyddu yn unol â'r polisi perthnasol er mwyn sicrhau nad yw cost neu hygyrchedd cludiant yn rhwystr i fynediad at addysg.

Roedd nifer o ymatebion yn galw am sicrhau bod llais y plentyn yn cael ei ystyried, a bod effaith ar lesiant, iechyd meddwl a phrofiad addysgol plant bregus yn cael sylw penodol.

Mae'r Cyngor yn nodi'r materion hyn ac yn pwysleisio bod polisiâu cydraddoldeb, cynhwysiant ac amddiffyn rhag gwahaniaethu yn weithredol yn y ddarpariaeth bresennol ac yn Ysgol Llanllyfni. Fel y nodir yn Llawlyfr Rhieni Gwynedd, mae gan ddysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol hawl i barhau i dderbyn y cymorth a nodir yn eu Cynllun Datblygu Unigol, ac mae'n ddyletswydd ar yr Awdurdod i sicrhau bod y ddarpariaeth honno'n parhau hyd yn oed pan fo trefniadau ysgol yn newid. Mae'r Cyngor yn ymrwymo i sicrhau bod unrhyw drefniadau pontio yn rhoi blaenoriaeth i anghenion unigol, gan gynnwys i blant bregus ac ag ADY, pe byddai'r ysgol yn cau.

Mae'r Cyngor yn nodi'r pryderon a fynegwyd ynghylch costau a threfniadau teithio. Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, byddai cymhwysedd i gludiant ysgol am ddim yn cael ei asesu yn unol â Pholisi Cludiant Addysg Cyngor Gwynedd. O ran teuluoedd o gefndiroedd economaidd-gymdeithasol dan anfantais, byddai trefniadau cludiant yn cael eu gweinyddu yn unol â'r polisi perthnasol er mwyn sicrhau nad yw cost neu hygyrchedd cludiant yn rhwystr i fynediad at addysg.

9. Sut mae'r cynnig yn dangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i fynd i'r afael ag anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol? (Sylwer fod hyn yn ymwneud â chau bylchau anghydraddoldeb yn hytrach na gwella canlyniadau i bawb yn unig)

Rhagwelir y byddai gweithredu'r cynnig yn lleihau yr anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol drwy sicrhau fod y dysgwyr yn cael mwy o brofiadau a mynediad at fwy o wasanaethau a gweithgareddau yn yr ysgol amgen. Rhagwelir y byddai dysgwyr yn derbyn cyfleoedd fwy cyfartal gan y byddai y dysgwyr yn derbyn profiadau dysgu sy'n seiliedig ar egwyddorion dysgu cenedlaethol, gydag amrywiaeth o arddulliau gan gynnwys gweithio mewn grwpiau torfol, grwpiau llai, gwaith partner ac yn unigol o fewn eu hystod oedran penodol ynghyd â gwersi sydd wedi'u gwahaniaethu'n briodol ar gyfer yr ystod oedran dan sylw.

Yn yr ymatebion i'r ymgynghoriad, codwyd pryderon y byddai cau Ysgol Nebo yn cael effaith anghymesur ar deuluoedd sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol, yn enwedig o ran costau a hygyrchedd cludiant, a'r risg o gynyddu allgáu cymdeithasol i blant o deuluoedd tlotach neu'r rhai heb fynediad at gar. Nodwyd hefyd y gallai teithio pellach, diffyg mynediad at weithgareddau allgyrsiol, a'r angen i rieni gyd-deithio â phlant ifanc ar drafnidiaeth gyhoeddus greu rhwystrau ychwanegol i deuluoedd sydd eisoes dan anfantais.

Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd pryderon ynghylch effaith bosibl colli Ysgol Nebo fel adnodd a chanolbwynt cymunedol. Rhoddwyd pwyslais ychwanegol ar yr effaith y gallai colli gweithgareddau a chyfleusterau cymunedol lleol ei chael ar rai trigolion, ynghyd â phryderon nad yw teithio i gyfleusterau y tu allan i'r gymuned yn hawdd i bawb.

Mae'r Cyngor yn nodi'r materion hyn ac yn nodi, pe byddai'r ysgol yn cau, y bydd cludiant am ddim yn cael ei ddarparu i ddysgwyr cymwys yn unol â pholisi cludiant ysgolion y sir, sy'n sicrhau bod pob dysgwr cynradd sy'n byw 2 filltir neu fwy o'r ysgol dalgylch neu'r ysgol agosaf yn gymwys i dderbyn cludiant am ddim. Mae'r polisi hefyd yn cynnwys ystyriaethau diogelwch llwybrau cerdded ac anghenion unigol lle bo'n berthnasol.

Dengys yr Asesiad Effaith Cymunedol y byddai peth effaith negyddol debygol ar y gymuned pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, gan y byddai hyn yn arwain at golli ysgol o fewn cymuned Nebo ac, o safbwynt amddifadedd, yn golygu bod un o'r dangosyddion, sef 'mynediad i wasanaethau', yn pellhau oddi wrth drigolion yr ardal. Fodd bynnag, nodir bod 78% o blant dalgylch Ysgol Nebo eisoes yn mynychu ysgolion y tu allan i'r dalgylch, gyda 44% yn mynychu Ysgol Llanllyfni, gan awgrymu bod cysylltiadau addysgol a chymunedol rhwng y dalgylch a chymunedau cyfagos eisoes yn bodoli.

O ran teuluoedd sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol, nodir y bydd trefniadau cludiant ysgol yn cael eu gweinyddu yn unol â Pholisi Cludiant Addysg y Cyngor, gan sicrhau nad yw cost neu hygyrchedd cludiant yn rhwystr i fynediad at addysg. Caiff unrhyw effaith bosibl ar deuluoedd unigol ei hystyried lle bo hynny'n berthnasol. Nodir hefyd bod Grant Hanfodion Ysgol ar gael i deuluoedd cymwys i gynorthwyo gyda chostau gwisg ysgol ac eitemau addysgol eraill.

Drwy weithredu'r cynnig, byddai dysgwyr Ysgol Nebo yn cael gwell amgylchfyd dysgu mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr o'r un oedran, a byddai'n sicrhau eu bod yn gwneud y mwyaf o'u haddysg. Rhagwelir y byddai'r dysgwyr yn elwa o gael rhagor o gyfoedion oed-berthnasol mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr, fydd yn fodd o sicrhau profiadau addysgol ac allgyrsiol addas iddynt ynghyd â mynediad at ragor o weithgareddau allgyrsiol.

10. Sut mae'r cynnig yn dangos gweithredu yn unol â gofynion Safonau'r Gymraeg (Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011), i beidio a thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac i sicrhau cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg? Hefyd sut y gweithredir yn unol â pholisi a strategaeth iaith y Cyngor i fanteisio ar bob cyfle i hyrwyddo'r Gymraeg (y tu hwnt i ddarparu gwasanaethau'n ddwyieithog) a chynyddu cyfleoedd i ddefnyddio a dysgu'r iaith yn y gymuned?

Ein disgwyliadau yw bod holl ddysgwyr y Sir yn meddu ar ddwyieithrwydd cytbwys a gallu perthnasol er mwyn iddynt fod yn aelodau cyflawn o'r gymdeithas ddwyieithog y maent yn rhan ohoni. Bydd angen i'r cynigion ar gyfer newid trefniadau lleol gymryd ystyriaeth lawn o'r holl effeithiau ieithyddol. Bydd cynnal a chynyddu defnydd o'r Gymraeg fel iaith addysgol a chymdeithasol ymhlith y dysgwyr yn ystyriaeth allweddol wrth lunio'r cynnig.

Yr un yw nod Polisi Iaith Addysg Gwynedd ar gyfer holl ysgolion cynradd y Sir, ac mae pob ysgol gynradd (namyn un ysgol) yn disgyn i gategori 3 yn unol â chanllaw categoreiddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Gymraeg, Llywodraeth Cymru. Golyga hyn y bydd dysgwyr Ysgol Nebo yn gallu parhau i dderbyn eu haddysg yn Gymraeg a dwyieithog yn unol â'r Polisi Iaith Addysg yn Ysgol Llanllyfni, pe gweithredir y cynnig.

Drwy'r ymatebion i'r ymgynghoriad a'r cyfnod gwrthwynebu, mynegwyd pryderon cryf y gallai cau Ysgol Nebo arwain at drin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg, er bod darpariaeth addysgol Gymraeg yn parhau. Pwysleisiwyd gan ymatebwyr fod Ysgol Nebo yn darparu amgylchedd lle mae'r Gymraeg yn cael ei defnyddio'n naturiol a chymdeithasol o ddydd i ddydd, nid yn unig fel iaith addysgu, a bod colli'r ysgol yn gallu lleihau'r cyfleoedd hynny'n sylweddol o fewn y gymuned leol.

Nodwyd hefyd fod yr ysgol yn chwarae rôl allweddol wrth sicrhau cyfleoedd gweithgar i ddefnyddio'r Gymraeg, gan gynnwys drwy ddigwyddiadau cymunedol, gweithgareddau cymdeithasol, gwersi Gymraeg i oedolion, a rhyngweithio rhwng siaradwyr Gymraeg a phreswylwyr di-Gymraeg neu newydd-ddyfodiaid. Mynegwyd pryder y gallai cau'r ysgol arwain at golli'r cyfleoedd hyn, gan wanhau statws y Gymraeg fel iaith gymunedol fyw ac o bosibl danseilio'r egwyddor o beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol.

Tynnwyd sylw at y risg y byddai colli'r ysgol yn lleihau'r math hwn o hyrwyddo gweithredol o'r Gymraeg yn y gymuned, yn enwedig gan nad oes canolfan gymunedol amgen yn yr ardal.

Mae'r Cyngor yn nodi'r pryderon a godwyd ynghylch rôl Ysgol Nebo mewn cefnogi defnydd cymunedol y Gymraeg o fewn y pentref, ac yn derbyn bod y sylwadau'n tynnu sylw at effaith andwyol bosibl ar fywiogrwydd ieithyddol lleol y tu allan i'r ddarpariaeth addysgol ffurfiol.

Fodd bynnag, ar sail yr wybodaeth sydd ar gael, barn y Cyngor yw nad yw'r cynnig arfaethedig yn debygol o gael effaith negyddol ar ddarpariaeth addysg Gymraeg na chyfleoedd ieithyddol disgylbion, am y rhesymau canlynol:

- Mae data CYBLD Ionawr 2026 yn dangos fod 56% o ddysgwyr Ysgol Nebo yn siarad Cymraeg yn rhugl yn y cartref a 68% o ddysgwyr Ysgol Llanllyfni
- Mae'r cynnig i gau Ysgol Nebo a chynnig lle i'r dysgwyr mewn ysgol gyfagos (Ysgol Llanllyfni) yn golygu y byddai dysgwyr dalgylch Nebo yn parhau i gael eu haddysgu mewn ysgol cyfrwng Cymraeg.
- Rhagwelir y bydd byddai'r dysgwyr yn cael eu haddysgu mewn dosbarthiadau o faint mwy a gyda mwy o blant o'r un grŵp oedran, rhagwelir bydd y cynnig arfaethedig yn cryfhau'r cyfleoedd i ddysgwyr gymdeithasu yn y Gymraeg gyda mwy o'u cyfoedion.

Yn y cyd-destun addysgol, ar sail yr uchod, o weithredu'r cynnig arfaethedig, rhagwelir y byddai mwy o gyfleoedd i ddysgwyr dalgylch Nebo ddefnyddio'r Gymraeg yn anffurfiol gyda'u cyfoedion tu mewn a thu allan i'r dosbarth, ac y byddai lefel bywiogrwydd y Gymraeg a'r defnydd anffurfiol o'r iaith yn gryfach.

Ar yr un pryd, gan ystyried sylwadau'r ymgynghoriad, mae'r Cyngor yn cydnabod y gallai'r opsiwn i gau Ysgol Nebo arwain at effaith negyddol bosibl ar ddefnydd y Gymraeg o fewn y gymuned leol, yn enwedig o safbwynt ei defnydd fel iaith gymunedol y tu allan i'r cyd-destun addysgol; fodd bynnag, nodir y gellid ystyried mesurau lliniaru drwy hyrwyddo'r defnydd o'r Gymraeg drwy gynnwys cymuned Nebo yng ngweithgareddau cymunedol yr ysgol amgen, yn ogystal ag ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl-ddefnydd yr adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yno ar hyn o bryd.

Wrth ddod i'r casgliad hwn, mae'r Cyngor wedi ystyried y sylwadau a dderbyniwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu statudol. Er y cydnabyddir y gallai'r cynnig gael effaith negyddol bosibl ar rai agweddau o ddefnydd cymunedol y Gymraeg o fewn ardal Nebo, barn y Cyngor yw nad yw'r dystiolaeth sydd ar gael yn dangos y byddai'r cynnig yn cael effaith negyddol ar ddarpariaeth addysg Gymraeg nac ar gyfleoedd dysgwyr i ddefnyddio a datblygu'r Gymraeg o fewn y ddarpariaeth addysgol.

Dengys yr asesiad effaith ar y gymuned y rhagwelir peth effaith negyddol ar y gymuned pe gweithredir yr opsiwn i gau Ysgol Nebo. Cydnabyddir y byddai cau Ysgol Nebo yn arwain at golli ysgol yng nghymuned Nebo, fodd bynnag nodai'r asesiad fod cyfran helaeth o'r plant sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys Ysgol Llanllyfni, ac felly deuir i'r casgliad fod cyswllt rhwng Ysgol Llanllyfni a chymuned Ysgol Nebo yn bodoli eisoes.

Pe byddai'r cynnig i gau Ysgol Nebo yn cael ei wireddu, bydd pob ymdrech yn cael ei wneud i liniaru'r effaith ar y gymuned drwy annog cysylltiadau rhwng y cymunedau ac Ysgol Llanllyfni. I liniaru'r effaith ar y gymuned nodir cyfleoedd i sicrhau fod cymuned Nebo yn ymwybodol o weithgarwch yr ysgol amgen, ac anogir cydweithio cymunedol rhwng Ysgol Llanllyfni a chymuned Nebo, lle'n briodol. Yn ogystal, gall yr Awdurdod Lleol a Chorff Llywodraethol Ysgol Llanllyfni ystyried dulliau o hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg drwy gynnwys cymuned Nebo yng ngweithgareddau cymunedol yr ysgol, yn ogystal ag ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl-ddefnydd yr adeilad yr ysgol, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yno ar hyn o bryd, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu.

Yr un yw nod Polisi Iaith Addysg Gwynedd ar gyfer holl ysgolion cynradd y sir, ac mae pob ysgol gynradd (namyn un ysgol) yn disgyn i gategori 3 yn unol â chanllaw categorïddio ysgolion yn ôl y ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg, Llywodraeth Cymru. Golyga hyn y bydd dysgwyr Ysgol Nebo, yn gallu parhau i dderbyn eu haddysg yn Gymraeg a dwyieithog yn unol â'r Polisi Iaith Addysg yn Ysgol Llanllyfni.

11. Sut mae'r cynnig hwn yn diwallu gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol drwy roi'r pum ffordd o weithio ar waith, ac yn ymateb i'r 7 nod llesiant cenedlaethol gan gynnwys creu Cymru sy'n Fwy Cyfartal?

Drwy'r ymatebion i'r ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu, mynegwyd pryderon y gallai cau Ysgol Nebo gael effaith hirdymor ar gynaliadwyedd cymuned leol, yn enwedig o safbwynt cydlyniant cymunedol, defnydd o'r Gymraeg o fewn y Gymuned, a deniadolrwydd y pentref i deuluoedd ifanc. Pwysleisiwyd rôl yr ysgol fel canolbwynt cymdeithasol ac ieithyddol sy'n cefnogi llesiant cymdeithasol, yn atal unigrwydd, ac yn hwyluso cydweithio a chynnwys ar draws y gymuned, yn enwedig mewn ardal heb ganolfan gymunedol amgen. Tynnwyd sylw hefyd at y ffordd y mae'r ysgol yn cyfrannu at sawl nod llesiant, drwy ddarparu mynediad lleol at addysg, gweithgareddau cymunedol a defnydd naturiol o'r Gymraeg i bob oedran a chefnidir.

Yn dilyn ystyriaeth ac asesiad yn unol â gofynion y ddeddf llesiant, ystyriwyd 7 nod y ddeddf llesiant ac amcanion llesiant y Cyngor a deuir i'r casgliad fod y cynnig yn cwrdd â'r gofynion.

Cydnabyddir, pe byddai'r Cabinet yn penderfynu symud ymlaen efo'r cynnig hwn, gall arwain at golli ysgol yn y gymuned, fodd bynnag mae nifer helaeth o'r plant sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol eisoes yn mynychu ysgolion eraill, gan gynnwys Ysgol Llanllyfni, ac felly mae cyswllt rhwng yr ysgolion a chymuned yr ysgol honno yn bodoli eisoes. Bydd pob ymdrech yn cael ei wneud i liniaru unrhyw effaith negyddol ar y gymuned drwy annog cysylltiadau rhwng y cymunedau ac Ysgol Llanllyfni. Pe byddai'r cynnig yn cael ei gymeradwyo, bydd trafodaethau yn cael eu cynnal er mwyn trafod y posibilrwydd fod gweithgarwch cymunedol Ysgol Llanllyfni yn cynnwys y gymuned lle'n briodol.

Bydd y cynnig yn sicrhau fod plant yr ardal yn cael eu haddysgu ar safle sy'n addas ac mewn cymdeithas naturiol Gymraeg, gan gynyddu cyfleoedd i gymdeithasu a chydweithio gydag eraill a rhoi cyfle teg iddynt ffynnu ymysg eu cyfoedion.

CAM 3 - Caffael a Phartneriaethau

12. A fydd y polisi neu'r ymarfer hwn yn cael ei gyflawni'n llwyr neu'n rhannol gan gontractwyr neu mewn partneriaeth â sefydliad(au) eraill?

Na

CAM 4 - Ymdrin ag Effaith Negyddol neu Anghyfreithlon a Chryfhau'r Polisi neu'r Ymarfer

13. Wrth ystyried cymesuredd, a yw'r polisi neu'r ymarfer yn achosi effaith gadarnhaol neu negyddol sylweddol neu'n creu canlyniadau anghyfartal?

Effaith Gadarnhaol Sylweddol:

Pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, rhagwelir y byddai dysgwyr yn derbyn cyfleoedd fwy cyfartal wrth gael eu lleoli mewn ysgol amgen oherwydd bydd y dysgwyr yn derbyn profiadau dysgu sydd yn seiliedig ar egwyddorion dysgu cenedlaethol, gydag amrywiaeth o arddulliau gan gynnwys gweithio mewn grwpiau torfol, grwpiau llai, gwaith partner ac yn unigol o fewn eu hystod oedran penodol, ynghyd â gwersi sydd wedi'u gwahaniaethu'n briodol ar gyfer yr ystod oedran dan sylw.

Drwy weithredu'r cynnig, rhagwelir y byddai dysgwyr Ysgol Nebo yn cael gwell amgylchfyd dysgu mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr yr un oedran, bydd yn sicrhau eu bod yn gwneud y mwyaf o'u haddysg, ac yn caniatáu mynediad at fwy o weithgareddau perthnasol i'w lefel gallu. Byddai'r dysgwyr yn elwa o gael rhagor o gyfoedion oed-berthnasol mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr, fydd yn fodd o sicrhau profiadau addysgol ac allgyrsiol addas iddynt ynghyd â mynediad at ragor o weithgareddau allgyrsiol.

Effaith Negyddol Sylweddol:

Cydnabyddir y gall yr opsiwn arfaethedig sydd yn cael eu cynnig gael effaith ar sefydliad o fewn y gymuned a chael effaith ar gydlyniant cymunedol, a rhagwelir yr angen i liniaru hyn drwy feithrin cysylltiadau rhwng yr ysgol a'r gymuned.

Yn sgil y sylwadau a gyflwynwyd yn ystod yr ymgynghoriad, nodir hefyd effaith negyddol bosib ar rai dysgwyr bregus, gan gynnwys dysgwyr ag ADY neu anghenion emosiynol/gymdeithasol, oherwydd pryderon ynghylch colli manteision amgylchedd dosbarthiadau bach a chefnogaeth bersonol, yn ogystal â'r heriau pontio i ysgol fwy, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu. Mewn ymateb i'r pryderon hyn, mae'r Cyngor yn nodi, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, y byddai trefniadau pontio yn canolbwyntio ar anghenion unigol a llais y plentyn, gyda pholisïau cynhwysiant a chydaddoldeb ar waith yn yr ysgol amgen, pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu.

Yr ysgol (a'u Corff Llywodraethu) sydd yn gyfrifol am weithredu ei pholisi cydraddoldeb a bydd yr Awdurdod, drwy ei weithdrefnau cefnogi a monitro arferol yn sicrhau cydymffurfiaeth.

Yn ystod y cyfnod gwrthwynebu statudol, ailadroddwyd y pryderon a fynegwyd yn ystod yr ymgynghoriad statudol ynghylch effaith bosibl cau'r ysgol ar rai dysgwyr bregus, gan gynnwys dysgwyr ag ADY, dysgwyr ag anghenion emosiynol neu gymdeithasol, a dysgwyr sydd angen lefel uwch o gefnogaeth bersonol. Rhoddwyd pwyslais pellach ar effaith colli amgylchedd dysgu bach, diogel a meithringar ar les a phrofiad rhai o'r dysgwyr hyn. Adolygwyd yr asesiad yng ngoleuni'r sylwadau hyn ac ni ystyrir eu bod yn newid y casgliadau a nodwyd yn yr asesiad, er eu bod yn atgyfnerthu pwysigrwydd trefniadau pontio a chymorth unigol priodol.

14. Dylid egluro unrhyw effaith negyddol bwriadol a pham y credir fod cyfiawnhad dros weithredu fel hyn (er enghraifft, ar sail gwella cyfle cyfartal neu fagu perthnasau da rhwng y sawl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r sawl sydd ddim neu oherwydd cyfiawnhad gwrthrychol neu weithred gadarnhaol

Na

15. A fydd unrhyw un o'r effeithiau negyddol a nodwyd yn cyfrif fel gwahaniaethu anghyfreithlon ond eu bod yn anorfod (e.e. lleihau cyllid)?

Ddim yn berthnasol.

Noder y rheswm dros ddweud hynny a'r cyfiawnhad dros barhau

Ddim yn berthnasol.

16. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i hyrwyddo cyfle cyfartal; helpu i ddileu gwahaniaethu, aflonyddu neu erledigaeth anghyfreithlon a meithrin perthnasau da a chydlyniant cymunedol ehangach; fel yr ymdrinnir â nod wella yn Nyletswydd Gyffredinol Deddf Cydraddoldeb 2010?

Yn dilyn yr ymgynghoriad statudol a'r cyfnod gwrthwynebu, mae'r Cyngor wedi ystyried y sylwadau a dderbyniwyd ac wedi diweddarau'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb yn unol â gofynion Deddf Cydraddoldeb 2010.

17. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i leihau canlyniadau anghyfartal o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol?

Rhagwelir y byddai gweithredu'r cynnig yn lleihau yr anghyfartaledd o achos anfantais economaidd-gymdeithasol drwy sicrhau fod y dysgwyr yn cael mwy o brofiadau a mynediad at fwy o wasanaethau a gweithgareddau yn yr ysgol amgen. Byddai dysgwyr yn derbyn cyfleoedd fwy cyfartal gan y byddai'r dysgwyr yn derbyn profiadau dysgu sy'n seiliedig ar egwyddorion dysgu cenedlaethol, gydag amrywiaeth o arddulliau gan gynnwys gweithio mewn grwpiau torfol, grwpiau llai, gwaith partner ac yn unigol o fewn eu hystod oedran penodol ynghyd â gwersi sydd wedi'u gwahaniaethu'n briodol ar gyfer yr ystod oedran dan sylw.

Drwy weithredu'r cynnig, rhagwelir y byddai dysgwyr Ysgol Nebo yn cael gwell amgylchfyd dysgu mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr yr un oedran, a byddai'n sicrhau eu bod yn gwneud y mwyaf o'u haddysg. Byddai'r dysgwyr yn elwa o gael rhagor o gyfoedion oed-berthnasol mewn ysgol gyda mwy o ddysgwyr, fydd yn fodd o sicrhau profiadau addysgol ac allgyrsiol addas iddynt ynghyd â mynediad at ragor o weithgareddau allgyrsiol.

18. Pa fesurau neu newidiadau eraill fyddai'n bosib eu cynnwys er mwyn cryfhau neu newid y polisi / arfer i ddangos fod sylw dyledus wedi ei roi i'r angen i gynyddu cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac i beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 a lleihau neu atal unrhyw effeithiau andwyol y gall y polisi/ymarfer ei gael ar yr iaith Gymraeg?

Rhagwelir y byddai'r cynnig yn cael effaith bositif ar y Gymraeg gan y byddai dysgwyr Ysgol Nebo yn elwa o ragor o gyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg gydag ystod ehangach o gyfoedion yn y dosbarth ac yn gymdeithasol.

Byddai'r cynnig i gau Ysgol Nebo a chynnig lle i ddysgwyr yn Ysgol Llanllyfni yn sicrhau parhad addysg cyfrwng Cymraeg, mewn ysgol lle mae'r Gymraeg yn gryf, gyda data CYBLD Ionawr 2026 yn dangos bod 68% o ddysgwyr Ysgol Llanllyfni (o'i gymharu â 56% yn Ysgol Nebo) yn siarad Cymraeg yn rhugl yn y cartref. Er bod y Cyngor yn cydnabod pryderon am effaith bosibl ar ddefnydd cymunedol y Gymraeg yn Nebo, gellid ystyried mesurau lliniaru drwy gryfhau cysylltiadau cymunedol â'r ysgol amgen a thrwy ystyried opsiynau priodol ar gyfer ôl-ddefnydd yr adeilad yr ysgol pe byddai'r cynnig yn cael ei weithredu, gan gymryd i ystyriaeth y gweithgareddau cymunedol sy'n cael eu cynnal yno ar hyn o bryd.

Pe byddai'r ysgol yn cau, gallai'r Awdurdod Lleol a Chyrff Llywodraethol yr ysgolion amgen ystyried dulliau i hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg yn gymdeithasol trwy gyfrwng gweithgareddau allgyrsiol a chymunedol.

19. A oes digon o wybodaeth i lunio barn gytbwys a symud ymlaen?

Oes

CAM 5 - Penderfynu Mynd Ymlaen

20. O ystyried yr wybodaeth sydd wedi'i chasglu yng Nghamau 1-4, ydi hi'n bosib symud ymlaen â'r polisi neu'r ymarfer ai peidio, ac os felly, ar ba sail? Dewis o:

Parhau â'r polisi neu'r ymarfer yn ei ffurf bresennol.

CAM 6 - Camau Gweithredu a Threfniadau i Fonitro Canlyniadau ac Adolygu Data

Mae'r broses AEC yn un barhaus ac nid yw yn dod i ben pan fo'r polisi/ymarfer a'r AEC wedi'u cytuno a'u gweithredu. Mae dyletswydd gyfreithiol benodol i fonitro effaith y polisiâu/ymarferion ar gydraddoldeb ar sail barhaus i adnabod a yw'r canlyniadau wedi newid ers i chi gyflwyno neu addasu'r polisi neu ymarfer newydd hwn. Os nad yw'r data perthnasol gennych chi, dylech fod yn gweithredu i gywiro hyn yn eich cynllun gweithredu. I weld canllawiau EHRC ar gasglu data gallwch adolygu eu [Fframwaith Fesur](#)

21. Pa gamau gweithredu a nodwyd yng Nghamau 1-5 neu unrhyw waith casglu data ychwanegol fydd o gymorth i fonitro'r polisi / ymarfer pan gaiff ei weithredu:

Gweithrediad	Dyddiadau	Amserlen	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r Cynllun Gwasanaeth
-	-	-	-	-

22. Pa drefniadau i fonitro ac adolygu effaith barhaus y polisi neu'r ymarfer hwn fydd yn cael eu gweithredu, gan gynnwys amserlenni ar gyfer pryd y dylid ei adolygu'n ffurfiol:

Trefniadau Monitro ac Adolygu (gan gynnwys lle fydd y canlyniadau'n cael eu cofnodi)	Amserlen ac Amllder	Cyfrifoldeb Arweiniol	Ychwanegu i'r cynllun Gwasanaeth
Pe byddai'r cynnig yn cael ei wireddu, byddwn yn monitro effaith cau'r ysgol ac yn ymdrechu i gynorthwyo gydag unrhyw effaith negyddol all ddeillio o ganlyniad y polisi.	Parhaol	Adran Addysg	Na